

Πρωτ. _____
Αριθ. _____
Διεκπ. _____

Από τα επίσημα Πρακτικά της ΚΕ΄, 16 Νοεμβρίου 2021,
Συνεδρίασης της Ολομέλειας της Βουλής, στην οποία
ψηφίστηκε το παρακάτω σχέδιο νόμου:

Κύρωση Κώδικα νομοθεσίας για την προστασία των αρχαιοτήτων και εν γένει της πολιτιστικής κληρονομιάς

Άρθρο πρώτο	Κύρωση Κώδικα	Άρθρο 14	Αρχαιολογικοί χώροι σε οικισμούς - Οικισμοί που αποτελούν αρχαιολογικούς χώρους
ΤΜΗΜΑ Ι: ΟΡΙΣΜΟΙ - ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ		Άρθρο 15	Επισκέψιμοι ενάλιοι αρχαιολογικοί χώροι
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄: ΟΡΙΣΜΟΙ		Άρθρο 15Α	Μη επισκέψιμοι ενάλιοι αρχαιολογικοί χώροι
Άρθρο 1	Αντικείμενο	Άρθρο 15Β	Ναυάγια
Άρθρο 2	Έννοια όρων	Άρθρο 15Γ	Τέλη φωτογράφισης
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄: ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ		Άρθρο 15Δ	Κυρώσεις
Άρθρο 3	Περιεχόμενο της προστασίας	Άρθρο 16	Ζώνες Προστασίας - Λιμενικό έργο
Άρθρο 4	Εθνικό Αρχείο Μνημείων	Άρθρο 17	Ιστορικοί τόποι
Άρθρο 5	Προστασία άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς	Άρθρο 17Α	Ζώνες Προστασίας γύρω από μνημεία
ΤΜΗΜΑ ΙΙ: ΑΚΙΝΗΤΑ ΜΝΗΜΕΙΑ ΚΑΙ ΧΩΡΟΙ		ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄: ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΕΙΣ - ΣΤΕΡΗΣΗ ΧΡΗΣΗΣ	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄: ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ		Άρθρο 18	Απαλλοτριώσεις
Άρθρο 6	Διακρίσεις ακινήτων μνημείων - Χαρακτηρισμός	Άρθρο 19	Αποζημίωση για τη στέρηση χρήσης ακινήτου
Άρθρο 7	Κυριότητα, διοίκηση και διαχείριση σε ακίνητα μνημεία, οργανωμένους αρχαιολογικούς χώρους και εν γένει ακίνητα πολιτιστικής κληρονομιάς	ΤΜΗΜΑ ΙΙΙ: ΚΙΝΗΤΑ ΜΝΗΜΕΙΑ	
Άρθρο 8	Δήλωση, υπόδειξη ακινήτων αρχαίων και αμοιβή	ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄: ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ	
Άρθρο 9	Διατήρηση ακινήτων αρχαίων	Άρθρο 20	Διακρίσεις κινητών μνημείων - Χαρακτηρισμός
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄: ΕΠΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΕ ΑΚΙΝΗΤΑ ΜΝΗΜΕΙΑ ΚΑΙ ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΟΥΣ		Άρθρο 21	Κυριότητα κινητών μνημείων
Άρθρο 10	Ενέργειες σε ακίνητα μνημεία και στο περιβάλλον τους	Άρθρο 22	Κατάσχεση κινητών μνημείων
Άρθρο 11	Υποχρεώσεις κυρίων, νομέων ή κατόχων ακινήτων μνημείων	Άρθρο 23	Κατοχή κινητών μνημείων
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄: ΧΩΡΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ		Άρθρο 24	Δήλωση, υπόδειξη κινητών μνημείων και αμοιβή
Άρθρο 12	Οριοθέτηση αρχαιολογικών χώρων	Άρθρο 25	Δανεισμός και ανταλλαγή κινητών μνημείων που ανήκουν στο Δημόσιο
Άρθρο 13	Αρχαιολογικοί χώροι εκτός οικισμών - Ζώνες προστασίας	Άρθρο 26	Ενέργειες επί κινητών μνημείων
		ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄: ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΚΥΡΙΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΟΧΩΝ ΚΙΝΗΤΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ	

Άρθρο 27	Φύλαξη και συντήρηση κινητών μνημείων	ΤΜΗΜΑ V: ΜΟΥΣΕΙΑ	
Άρθρο 28	Μεταβίβαση της κατοχής ή της κυριότητας κινητών μνημείων	Άρθρο 45	Ίδρυση και λειτουργία μουσείων
Άρθρο 29	Υποχρεώσεις κατόχων και κυριών κινητών μνημείων για τη μελέτη και έκθεσή τους	Άρθρο 45Α	Παροχή εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου για την καταβολή αποζημίωσης σε περίπτωση απώλειας ή φθορών κινητών μνημείων και έργων τέχνης
Άρθρο 30	Αρωγή για την ανεύρεση και διεκδίκηση κινητών μνημείων	ΤΜΗΜΑ VI: ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΚΑΙ ΧΡΗΣΗ ΜΝΗΜΕΙΩΝ ΚΑΙ ΧΩΡΩΝ	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄: ΣΥΛΛΕΚΤΕΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΠΩΛΕΣ		Άρθρο 46	Πρόσβαση και χρήση μνημείων και χώρων
Άρθρο 31	Συλλέκτες μνημείων	ΤΜΗΜΑ VII: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΚΙΝΗΤΡΑ	
Άρθρο 32	Αρχαιοπώλες και έμποροι νεότερων μνημείων	Άρθρο 47	Φορολογικές ρυθμίσεις
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄: ΕΙΣΑΓΩΓΗ, ΕΞΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΑΓΑΘΩΝ		Άρθρο 48	Οικονομικά κίνητρα για ακίνητα
Άρθρο 33	Εισαγωγή πολιτιστικών αγαθών	ΤΜΗΜΑ VIII: ΣΥΛΛΟΓΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ	
Άρθρο 34	Εξαγωγή πολιτιστικών αγαθών	Άρθρο 49	Τοπικά Συμβούλια Μνημείων
Άρθρο 34Α	Ορισμοί (άρθρο 2 της Οδηγίας 2014/60/ΕΕ)	Άρθρο 50	Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο - Κεντρικό Συμβούλιο Νεοτέρων Μνημείων
Άρθρο 34Β	Πεδίο εφαρμογής (άρθρα 14, 15 παρ. 2 της Οδηγίας 2014/60/ΕΕ)	Άρθρο 51	Συμβούλιο Μουσείων
Άρθρο 34Γ	Αρμόδια κεντρική αρχή (άρθρα 4 εδάφιο 1, 5 περ. 1 έως 6, 17 παρ. 1 της Οδηγίας 2014/60/ΕΕ)	Άρθρο 52	Κοινοί κανόνες για τη συγκρότηση και λειτουργία των Συμβουλίων
Άρθρο 34Δ	Δικαστική προστασία (άρθρα 6, 16 της Οδηγίας 2014/60/ΕΕ)	ΤΜΗΜΑ IX: ΠΟΙΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ	
Άρθρο 34Ε	Ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τις επιστροφές πολιτιστικών αγαθών (άρθρο 7 και τρία τελευταία εδάφια του άρθρου 5 της Οδηγίας 2014/60/ΕΕ)	Άρθρο 53	Κλοπή μνημείων
Άρθρο 34ΣΤ	Παραγραφή (άρθρο 8 της Οδηγίας 2014/60/ΕΕ)	Άρθρο 54	Υπεξαίρεση μνημείων
Άρθρο 34Ζ	Περιοχόμενο δικαστικής απόφασης - Δαπάνες εκτέλεσης (άρθρα 9, 10, 11, 12 της Οδηγίας 2014/60/ΕΕ)	Άρθρο 55	Αποδοχή και διάθεση μνημείων που αποτελούν προϊόντα εγκλήματος
Άρθρο 34Η	Κυριότητα επί του πολιτιστικού αγαθού μετά την επιστροφή του (άρθρο 13 της Οδηγίας 2014/60/ΕΕ)	Άρθρο 56	Φθορά μνημείου
Άρθρο 34Θ	Αναφορές σε άλλα νομοθετήματα	Άρθρο 57	Φθορά μνημείου από αμέλεια
ΤΜΗΜΑ IV: ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΜΝΗΜΕΙΩΝ		Άρθρο 58	Παράβαση της υποχρέωσης δήλωσης μνημείου
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄: ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΠΕΔΙΟΥ		Άρθρο 59	Παράνομη μεταβίβαση μνημείου
Άρθρο 35	Έννοια αρχαιολογικού έργου	Άρθρο 60	Παράνομη εμπορία μνημείων
Άρθρο 35Α	Έννοια αρχαιολογικής έρευνας πεδίου	Άρθρο 61	Παράνομη ανασκαφή ή άλλη αρχαιολογική έρευνα
Άρθρο 36	Συστηματικές ανασκαφές	Άρθρο 62	Παράνομη χρήση ανιχνευτή μετάλλου
Άρθρο 37	Σωστικές ανασκαφές	Άρθρο 63	Παράνομη εξαγωγή πολιτιστικών αγαθών
Άρθρο 38	Άλλης μορφής αρχαιολογικές έρευνες	Άρθρο 64	Παράνομη εισαγωγή πολιτιστικών αγαθών
Άρθρο 39	Δημοσιεύσεις αποτελεσμάτων ανασκαφών και άλλων αρχαιολογικών ερευνών	Άρθρο 65	Παράνομη μη επιστροφή πολιτιστικών αγαθών
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄: ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΜΝΗΜΕΙΩΝ		Άρθρο 66	Παράνομη επέμβαση ή εκτέλεση έργου
Άρθρο 40	Εργασίες σε ακίνητα μνημεία	Άρθρο 67	Πλημμελής φύλαξη, διατήρηση ή συντήρηση μνημείου
Άρθρο 41	Προστασία ετοιμόρροπων μνημείων	Άρθρο 68	Πράξεις ελεγκτικών οργάνων
Άρθρο 42	Μεταφορά ακινήτου μνημείου - Απόσπαση τμημάτων	Άρθρο 69	Δήμευση και χρηματική ποινή
Άρθρο 43	Εργασίες συντήρησης μνημείων	Άρθρο 70	Διεθνής δικαιοδοσία ελληνικών δικαστηρίων - Εφαρμοστέο δίκαιο
Άρθρο 44	Δημοσιεύσεις αποτελεσμάτων εργασιών	Άρθρο 70Α	Ευθύνη νομικών προσώπων
		Άρθρο 71	Εισαγγελέας Προστασίας Πολιτιστικών Αγαθών
		Άρθρο 71Α	Χορήγηση αμοιβών - Εύφημος μνεία
		Άρθρο 72	Τύχη χρηματικών ποινών και δημευθέντων πραγμάτων
		ΤΜΗΜΑ X: ΕΙΔΙΚΕΣ, ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ	
		Άρθρο 73	Μεταβατικές και ειδικές διατάξεις
		Άρθρο 74	Τελική διάταξη
		Άρθρο δεύτερο	Έναρξη ισχύος

Άρθρο πρώτο Κύρωση Κώδικα

Κυρώνεται, σύμφωνα με την παρ. 7 του άρθρου 76 του Συντάγματος, ο παρών Κώδικας νομοθεσίας για την προστασία των αρχαιοτήτων και εν γένει της πολιτιστικής κληρονομιάς.

ΤΜΗΜΑ Ι ΟΡΙΣΜΟΙ - ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄ ΟΡΙΣΜΟΙ

Άρθρο 1 Αντικείμενο

1. Στην προστασία που παρέχεται με τον παρόντα Κώδικα υπάγεται η πολιτιστική κληρονομιά της Χώρας από τους αρχαιολογικούς χρόνους μέχρι σήμερα. Η προστασία αυτή έχει ως σκοπό τη διατήρηση της ιστορικής μνήμης χάριν της παρούσας και των μελλοντικών γενεών και την αναβάθμιση του πολιτιστικού περιβάλλοντος.

2. Η πολιτιστική κληρονομιά της Χώρας αποτελείται από τα πολιτιστικά αγαθά που βρίσκονται εντός των ορίων της Ελληνικής Επικράτειας, συμπεριλαμβανομένων των χωρικών υδάτων, καθώς και εντός άλλων θαλάσσιων ζωνών στις οποίες η Ελλάδα ασκεί σχετική δικαιοδοσία σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο. Η πολιτιστική κληρονομιά περιλαμβάνει και τα άυλα πολιτιστικά αγαθά.

3. Στο πλαίσιο των κανόνων του διεθνούς δικαίου, το Ελληνικό Κράτος μεριμνά και για την προστασία των πολιτιστικών αγαθών που προέρχονται από την Ελληνική Επικράτεια οποτεδήποτε και αν απομακρύνθηκαν από αυτήν. Το Ελληνικό Κράτος μεριμνά επίσης στο πλαίσιο του διεθνούς δικαίου για την προστασία των πολιτιστικών αγαθών που συνδέονται ιστορικά με την Ελλάδα οπουδήποτε και αν βρίσκονται.

Άρθρο 2 Έννοια όρων

Για την εφαρμογή του παρόντος Κώδικα: α) Ως πολιτιστικά αγαθά νοούνται οι μαρτυρίες της ύπαρξης και της ατομικής και συλλογικής δραστηριότητας του ανθρώπου. β) Ως μνημεία νοούνται τα πολιτιστικά αγαθά που αποτελούν υλικές μαρτυρίες και ανήκουν στην πολιτιστική κληρονομιά της Χώρας και των οποίων επιβάλλεται η ειδικότερη προστασία βάσει των εξής διακρίσεων: βα) Ως αρχαία μνημεία ή αρχαία νοούνται όλα τα πολιτιστικά αγαθά που ανήκουν στους προϊστορικούς, αρχαίους, βυζαντινούς και μεταβυζαντινούς χρόνους και χρονολογούνται έως και το 1830, με την επιφύλαξη του άρθρου 20. Στα αρχαία μνημεία συμπεριλαμβάνονται σπήλαια και παλαιοντολογικά κατάλοιπα για τα οποία υπάρχουν ενδείξεις ότι συνδέονται με την ανθρώπινη ύπαρξη. ββ) Ως νεότερα μνημεία νοούνται τα πολιτιστικά αγαθά που είναι μεταγενέστερα του 1830 και των οποίων η προστασία επιβάλλεται λόγω της ιστορικής, καλλιτεχνικής ή επιστημονικής σημασίας τους, κατά τις διακρίσεις των άρθρων 6 και 20. βγ) Ως ακίνητα μνημεία νοούνται τα μνημεία που υπήρξαν συνδεδεμένα με το έδαφος και παραμένουν σε αυτό ή στον βυθό της θάλασσας ή στον πυθμένα λιμνών ή ποταμών, καθώς και τα μνημεία που βρίσκονται στο έδαφος ή στον βυθό

της θάλασσας ή στον πυθμένα λιμνών ή ποταμών χωρίς να είναι σταθερά συνδεδεμένα με αυτούς αλλά δεν είναι δυνατόν να μετακινηθούν χωρίς βλάβη της αξίας τους ως μαρτυριών. Στα ακίνητα μνημεία συμπεριλαμβάνονται οι εγκαταστάσεις, οι κατασκευές και τα διακοσμητικά και λοιπά στοιχεία που αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα τους, καθώς και το άμεσο περιβάλλον τους. βδ) Ως κινητά μνημεία νοούνται τα μνημεία που δεν θεωρούνται ακίνητα. γε) Ως αρχαιολογικοί χώροι νοούνται εκτάσεις στην ξηρά ή στη θάλασσα ή στις λίμνες ή στους ποταμούς, οι οποίες περιέχουν ή στις οποίες υπάρχουν ενδείξεις ότι περιέχονται αρχαία μνημεία ή αποτέλεσαν ή υπάρχουν ενδείξεις ότι αποτέλεσαν από τους αρχαιολογικούς χρόνους έως και το 1830 μνημειακά, οικιστικά ή ταφικά σύνολα. Οι αρχαιολογικοί χώροι περιλαμβάνουν και το απαραίτητο ελεύθερο περιβάλλον που επιτρέπει στα σωζόμενα μνημεία να συντίθενται σε ιστορική, αισθητική και λειτουργική ενότητα. δ) Ως ιστορικοί τόποι νοούνται είτε εκτάσεις στην ξηρά ή στη θάλασσα ή στις λίμνες ή στους ποταμούς που αποτέλεσαν ή που υπάρχουν ενδείξεις ότι αποτέλεσαν τον χώρο εξαίρετων ιστορικών ή μυθικών γεγονότων, ή εκτάσεις που περιέχουν ή στις οποίες υπάρχουν ενδείξεις ότι περιέχονται μνημεία μεταγενέστερα του 1830, είτε σύνθετα έργα του ανθρώπου και της φύσης μεταγενέστερα του 1830, τα οποία συνιστούν χαρακτηριστικούς και ομοιογενείς χώρους, που είναι δυνατόν να οριοθετηθούν τοπογραφικά, και των οποίων επιβάλλεται η προστασία λόγω της λαογραφικής, εθνολογικής, κοινωνικής, τεχνικής, αρχιτεκτονικής, βιομηχανικής ή εν γένει ιστορικής, καλλιτεχνικής ή επιστημονικής σημασίας τους. ε) Ως άυλα πολιτιστικά αγαθά νοούνται εκφράσεις, δραστηριότητες, γνώσεις και πληροφορίες, όπως μύθοι, έθιμα, προφορικές παραδόσεις, χοροί, δρώμενα, μουσική, τραγούδια, δεξιότητες ή τεχνικές που αποτελούν μαρτυρίες του παραδοσιακού, λαϊκού και λόγιου πολιτισμού. στ) Ως Υπηρεσία νοείται η αρμόδια Κεντρική ή Περιφερειακή Υπηρεσία του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού. ζ) Ως Συμβούλιο νοείται το κατά περίπτωση αρμόδιο γνωμοδοτικό συλλογικό όργανο, όπως αυτά ορίζονται στα άρθρα 49 έως 51.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ

Άρθρο 3 Περιεχόμενο της προστασίας

1. Η προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς της Χώρας συνίσταται κυρίως: α) στον εντοπισμό, την έρευνα, την καταγραφή, την τεκμηρίωση και τη μελέτη των στοιχείων της, β) στη διατήρηση και στην αποτροπή της καταστροφής, της αλλοίωσης και γενικά κάθε άμεσης ή έμμεσης βλάβης της, γ) στην αποτροπή της παράνομης ανασκαφής, της κλοπής και της παράνομης εξαγωγής, δ) στη συντήρηση και την κατά περίπτωση αναγκαία αποκατάστασή της, ε) στη διευκόλυνση της πρόσβασης και της επικοινωνίας του κοινού με αυτήν, στ) στην ανάδειξη και την ένταξη της στη σύγχρονη κοινωνική ζωή και ζ) στην παιδεία, την αισθητική αγωγή και την ευαισθητοποίηση των πολιτών για την πολιτιστική κληρονομιά.

2. Η προστασία των μνημείων, αρχαιολογικών χώρων και ιστορικών τόπων περιλαμβάνεται στους στόχους οποιουδήποτε επιπέδου χωροταξικού, αναπτυξιακού, περιβαλλοντικού και πολεοδομικού σχεδιασμού ή σχεδίων ισοδύναμου αποτελέσματος ή υποκατάστατών τους.

Άρθρο 4 **Εθνικό Αρχείο Μνημείων**

1. Τα μνημεία καταγράφονται, τεκμηριώνονται και καταχωρίζονται στο Εθνικό Αρχείο Μνημείων που τηρείται στο Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού.

2. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού, ρυθμίζονται η οργάνωση και η λειτουργία του Εθνικού Αρχείου Μνημείων και προσδιορίζονται ο τρόπος καταγραφής των μνημείων, ο τρόπος προστασίας των δεδομένων, οι προϋποθέσεις άσκησης του δικαιώματος πρόσβασης σε αυτά για ερευνητικούς και άλλους λόγους και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια. Στο Εθνικό Αρχείο Μνημείων καταχωρίζεται, το αργότερο ανά τριετία, το πόρισμα επιθεώρησης για την κατάσταση κάθε ακινήτου μνημείου που διενεργείται από την αρμόδια Υπηρεσία του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού.

Άρθρο 5 **Προστασία άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς**

1. Ως άυλη πολιτιστική κληρονομιά νοούνται οι πρακτικές, αναπαραστάσεις, εκφράσεις, γνώσεις και τεχνικές, καθώς και τα εργαλεία, αντικείμενα, χειροτεχνήματα και οι πολιτιστικοί χώροι που συνδέονται με αυτές, και τις οποίες οι κοινότητες, οι ομάδες και, περιπτώσεως δοθείσης, τα άτομα αναγνωρίζουν ότι αποτελούν μέρος της πολιτιστικής κληρονομιάς τους. Αυτή η άυλη πολιτιστική κληρονομιά, που μεταβιβάζεται από γενιά σε γενιά, αναδημιουργείται συνεχώς από τις κοινότητες και τις ομάδες σε συνάρτηση με το περιβάλλον τους, την αλληλεπίδρασή τους με τη φύση και την ιστορία τους, και τους παρέχει μία αίσθηση ταυτότητας και συνέχειας, συμβάλλοντας έτσι στην προώθηση του σεβασμού της πολιτιστικής πολυμορφίας και της ανθρωπίνης δημιουργικότητας. Η άυλη αυτή πολιτιστική κληρονομιά λαμβάνεται υπόψη μόνο αν ανταποκρίνεται στα ήδη υφιστάμενα διεθνή κείμενα για τα ανθρώπινα δικαιώματα, ως και στην απαίτηση για αμοιβαίο σεβασμό μεταξύ κοινοτήτων, ομάδων και ατόμων, και για βιώσιμη ανάπτυξη.

2. Η «άυλη πολιτιστική κληρονομιά», όπως ορίζεται στην παρ. 1, εκδηλώνεται ειδικότερα στους ακόλουθους τομείς: α) Στις προφορικές παραδόσεις και εκφράσεις, συμπεριλαμβανομένης της γλώσσας ως φορέα της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς. β) Στις τέχνες του θεάματος. γ) Στις κοινωνικές πρακτικές, στις τελετουργίες και στις εορταστικές εκδηλώσεις. δ) Στις γνώσεις και πρακτικές που αφορούν τη φύση και το σύμπαν. ε) Στην τεχνογνωσία που συνδέεται με την παραδοσιακή χειροτεχνία.

3. Η προστασία της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς συνίσταται στα μέτρα που αποβλέπουν στη διασφάλιση της βιωσιμότητας της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς, συμπεριλαμβανομένων του προσδιορισμού, της τεκμηρίωσης, της έρευνας, της συντήρησης, της προστασίας, της προώθησης, της αξιοποίησης, της μεταβίβασης, κυρίως μέσω της τυπικής και της μη τυπικής εκπαίδευσης, καθώς και της αναζωογόνησης των διαφόρων πλευρών της κληρονομιάς αυτής.

4. Το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού μεριμνά για την αποτύπωση σε γραπτή μορφή, καθώς και σε υλικούς φορείς ήχου, εικόνας ή ήχου και εικόνας, την καταγραφή και την τεκμηρίωση άυλων πολιτιστικών αγαθών του παραδοσιακού, λαϊκού και λόγιου πολιτισμού που παρουσιάζουν

ιδιαίτερη σημασία. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού καθορίζονται ο τρόπος καταγραφής και αποτύπωσης των άυλων πολιτιστικών αγαθών, οι αρμόδιες για την υλοποίηση των παραπάνω ενεργειών υπηρεσίες ή και φορείς και ρυθμίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια.

ΤΜΗΜΑ II **ΑΚΙΝΗΤΑ ΜΝΗΜΕΙΑ ΚΑΙ ΧΩΡΟΙ**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α' **ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ**

Άρθρο 6 **Διακρίσεις ακινήτων μνημείων - Χαρακτηρισμός**

1. Στα ακίνητα μνημεία περιλαμβάνονται: α) τα αρχαία που χρονολογούνται έως και το 1830, β) τα νεότερα πολιτιστικά αγαθά που είναι προγενέστερα των εκάστοτε τελευταίων εκατό ετών και χαρακτηρίζονται μνημεία λόγω της αρχιτεκτονικής, πολεοδομικής, κοινωνικής, εθνολογικής, λαογραφικής, τεχνικής, βιομηχανικής ή εν γένει ιστορικής, καλλιτεχνικής ή επιστημονικής σημασίας τους, γ) τα νεότερα πολιτιστικά αγαθά που ανάγονται στην περίοδο των εκάστοτε τελευταίων εκατό ετών και χαρακτηρίζονται μνημεία λόγω της ιδιαίτερης αρχιτεκτονικής, πολεοδομικής, κοινωνικής, εθνολογικής, λαογραφικής, τεχνικής, βιομηχανικής ή εν γένει ιστορικής, καλλιτεχνικής ή επιστημονικής σημασίας τους.

2. Ο χαρακτηρισμός ακινήτου μνημείου είναι δυνατόν να αφορά και κινητά που συνδέονται με ορισμένη χρήση του ακινήτου, τις χρήσεις που είναι σύμφωνες με τον χαρακτήρα του ως μνημείου, καθώς και τον περιβάλλοντα χώρο ή στοιχεία αυτού.

3. Για τη δυνατότητα μετακίνησης μνημείων της υποπερ. βγ) της περ. β) του δεύτερου εδαφίου του άρθρου 2 και την ιδιότητά τους ως ακινήτων αποφαινεται ο Υπουργός Πολιτισμού και Αθλητισμού ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου.

4. Τα αρχαία ακίνητα μνημεία προστατεύονται από τον νόμο χωρίς να απαιτείται η έκδοση οποιασδήποτε διοικητικής πράξης. Τα ακίνητα των περ. β) και γ) της παρ. 1 χαρακτηρίζονται μνημεία με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού, που εκδίδεται ύστερα από εισήγηση της Υπηρεσίας και γνώμη του Συμβουλίου και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

5. Η εισήγηση κοινοποιείται απευθείας, με μέριμνα της Υπηρεσίας, στον κύριο, τον νομέα ή τον κάτοχο, ο οποίος μπορεί να υποβάλει αντιρρήσεις εντός δύο (2) μηνών από την κοινοποίηση. Εάν δεν είναι δυνατόν να γίνει κοινοποίηση γιατί ο κύριος, ο νομέας ή ο κάτοχος δεν κατέστη δυνατόν να ανευρεθεί από την Υπηρεσία, συντάσσεται ανακοίνωση για την εισήγηση, που δημοσιεύεται σε μία ημερήσια ή εβδομαδιαία εφημερίδα που εκδίδεται στην πρωτεύουσα του νομού όπου βρίσκεται το υπό χαρακτηρισμό ακίνητο ή το μεγαλύτερο τμήμα αυτού, και εάν δεν υπάρχει τέτοια σε μία ημερήσια εφημερίδα της Αθήνας ή της Θεσσαλονίκης για τις Περιφέρειες Κεντρικής Μακεδονίας, Δυτικής Μακεδονίας, Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης. Παράλληλα η ανακοίνωση τοιχοκολλάται στο υπό χαρακτηρισμό ακίνητο και συντάσσεται πρακτικό από την Υπηρεσία για την τοιχοκόλληση. Στην περίπτωση αυτή η προθεσμία για την υποβολή αντιρρήσεων αρχίζει από τη δημοσίευση.

6. Ο κύριος ή όποιος έχει εμπράγματα δικαιώματα σε ακίνητο υπό χαρακτηρισμό, καθώς και ο νομέας, ο κάτοχος ή ο χρήστης οφείλει και πριν από την έκδοση της απόφασης να επιτρέπει στους υπαλλήλους της Υπηρεσίας την είσοδό τους σε αυτό και την εξέτασή του. Επίσης οφείλει να τους παρέχει κάθε σχετική πληροφορία.

7. Τα αποτελέσματα του χαρακτηρισμού επέρχονται από την κοινοποίηση ή τη δημοσίευση της ανακοίνωσης στην εφημερίδα και αίρονται εάν η απόφαση περί χαρακτηρισμού δεν δημοσιευθεί εντός ενός (1) έτους από αυτές. Εντός του ίδιου χρονικού διαστήματος απαγορεύεται κάθε επέμβαση ή εργασία στο υπό χαρακτηρισμό ακίνητο.

8. Με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού ρυθμίζεται κάθε λεπτομέρεια αναγκαία για την εφαρμογή των προηγούμενων παραγράφων.

9. Η απόφαση χαρακτηρισμού ακινήτου μνημείου που εκδίδεται σύμφωνα με τις προηγούμενες παραγράφους μπορεί να ανακληθεί μόνο για πλάνη περί τα πράγματα. Η απόφαση ανάκλησης εκδίδεται κατά τη διαδικασία των παρ. 4 και 5 και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, αφοτόυ και επέρχονται τα αποτελέσματά της. Η απόφαση για τον χαρακτηρισμό ή η ανακλητική της αποστέλλεται στην αρμόδια Υπηρεσία Δόμησης του οικείου δήμου και στο νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου με την επωνυμία «Ελληνικό Κτηματολόγιο».

10. Η κατεδάφιση νεότερων ακινήτων που είναι προγενέστερα των εκάστοτε εκατό τελευταίων ετών ή η εκτέλεση εργασιών για τις οποίες απαιτείται η έκδοση οικοδομικής άδειας, ακόμα και αν τα ακίνητα αυτά δεν έχουν χαρακτηριστεί μνημεία, δεν επιτρέπεται χωρίς την έγκριση της Υπηρεσίας. Για τον σκοπό αυτόν ο ενδιαφερόμενος γνωστοποιεί στην Υπηρεσία ότι προτίθεται να προβεί σε αυτήν. Η έγκριση θεωρείται ότι έχει χορηγηθεί εάν μέσα σε τέσσερις (4) μήνες από τη γνωστοποίηση δεν συντελεστούν οι διατυπώσεις δημοσιότητας της εισήγησης για τον χαρακτηρισμό του ακινήτου που προβλέπονται στην παρ. 5.

11. Με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού που εκδίδεται ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου κρίνεται εάν είναι αναγκαία η ολική ή μερική, διαρκής ή προσωρινή άρση της προστασίας ακινήτου μνημείου προκειμένου να προστατευθεί άλλο μνημείο.

Άρθρο 7

Κυριότητα, διοίκηση και διαχείριση σε ακίνητα μνημεία, οργανωμένους αρχαιολογικούς χώρους και εν γένει ακίνητα πολιτιστικής κληρονομιάς

1. Τα αρχαία ακίνητα μνημεία, κατά την έννοια των άρθρων 2 και 6, που χρονολογούνται έως και το 1453, καθώς και οι οργανωμένοι αρχαιολογικοί χώροι, κατά την έννοια του άρθρου 46, ανήκουν στο Δημόσιο κατά κυριότητα και νομή και είναι πράγματα εκτός συναλλαγής και ανεπίδεκτα χρησις.

2. Τα αρχαία ακίνητα μνημεία, κατά την έννοια των άρθρων 2 και 6, που χρονολογούνται μετά το 1453, είναι πράγματα εκτός συναλλαγής και ανεπίδεκτα χρησις, εφόσον ανήκουν στο Δημόσιο κατά κυριότητα ή νομή.

3. Τα ακίνητα αρχαία, που αποκαλύφθηκαν ή αποκαλύπτονται κατά την εκτέλεση ανασκαφών ή άλλης αρχαιολογικής έρευνας, ανήκουν κατά κυριότητα και νομή στο Δημόσιο, είναι εκτός συναλλαγής και ανεπίδεκτα χρησις.

4. Νεότερα ακίνητα μνημεία, κατά την έννοια των άρθρων 2 και 6, ακίνητα στα οποία στεγάζονται μουσεία, κατά την έννοια του άρθρου 45, και ακίνητα εν γένει είναι πράγματα εκτός συναλλαγής και ανεπίδεκτα χρησις, εφόσον ανήκουν στο Δημόσιο κατά κυριότητα ή νομή και έχουν αποκτηθεί ή χρησιμοποιούνται ή υπάγονται σε διοίκηση και διαχείριση από το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού για την εξυπηρέτηση του δημοσίου σκοπού της προστασίας και ανάδειξης της πολιτιστικής κληρονομιάς.

5. Το δικαίωμα κυριότητας σε ακίνητα μνημεία μεταγενέστερα του 1453, τα οποία δεν εμπίπτουν στις διατάξεις των παρ. 2 και 4, ασκείται υπό τους όρους και τις προϋποθέσεις του παρόντος Κώδικα.

6. Δεν υπόκεινται σε κατάσχεση τα ακίνητα των παρ. 1 έως 4. Οι παρ. 2, 3 και 4 του άρθρου 22 εφαρμόζονται αναλόγως.

7. Η διοίκηση και διαχείριση των ακινήτων των παρ. 1 έως 4 ασκείται από το Δημόσιο, σύμφωνα με τον σκοπό τους.

Άρθρο 8

Δήλωση, υπόδειξη ακινήτων αρχαίων και αμοιβή

1. Κάθε πρόσωπο που ανακαλύπτει ή βρίσκει ακίνητο αρχαίο οφείλει να το δηλώνει χωρίς υπαίτια καθυστέρηση στην πλησιέστερη αρχαιολογική, αστυνομική ή λιμενική αρχή. Η δήλωση περιέχει την ακριβή τοποθεσία όπου βρίσκεται ή ανακαλύπτεται το αρχαίο και κάθε άλλη χρήσιμη λεπτομέρεια. Τα στοιχεία της δήλωσης καταγράφονται σε έκθεση της παραπάνω αρχής. Αν το αρχαίο ανακαλύπτεται ή βρίσκεται σε ακίνητο όπου εκτελούνται έργα ή εργασίες, αυτές πρέπει να διακόπτονται αμέσως μέχρις ότου αποφανθεί η Υπηρεσία.

2. Η Υπηρεσία οφείλει χωρίς υπαίτια καθυστέρηση να εξετάζει και να καταγράφει το αρχαίο και να λαμβάνει όλα τα αναγκαία μέτρα φύλαξης και προστασίας του, ύστερα από σχετική ειδοποίηση του ιδιοκτήτη του ακινήτου, όπου αυτό βρέθηκε, εφόσον αυτή είναι δυνατή.

3. Με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου παρέχεται χρηματική αμοιβή στο πρόσωπο που δηλώνει την ύπαρξη ακινήτου αρχαίου, σύμφωνα με την παρ. 1, το ύψος της οποίας καθορίζεται ανάλογα με τη σπουδαιότητα του αρχαίου και τη συμβολή εκείνου που το δηλώνει στην ανεύρεση και διάσωσή του.

4. Αμοιβή μπορεί να παρέχεται με όμοια απόφαση επίσης σε όποιον υποδεικνύει τον τόπο όπου υπάρχουν άγνωστα στην Υπηρεσία ακίνητα αρχαία, η καταβολή και το ύψος της οποίας κρίνονται ανάλογα με τη σπουδαιότητα των αρχαίων, καθώς και με τη συμβολή εκείνου που υποδεικνύει τον τόπο όπου βρίσκονται, στην ανεύρεση και τη διάσωσή τους.

5. Εάν η δήλωση ή η υπόδειξη γίνεται από περισσότερα πρόσωπα, η αμοιβή επιμερίζεται μεταξύ τους σε ποσοστά που καθορίζονται με την ίδια απόφαση ανάλογα με τη συμβολή καθενός και σε περίπτωση αμφιβολίας κατά ίσα μέρη. Αν το αρχαίο ανακαλύπτεται ή βρίσκεται μέσα σε ιδιωτικό ακίνητο και εκείνος που το δηλώνει δεν είναι κύριος ή μισθωτής του ακινήτου, η αμοιβή επιμερίζεται μεταξύ εκείνου που το δηλώνει και του κυρίου ή μισθωτή του ακινήτου σε ίσα μέρη. Προκειμένου για ενάλια αρχαία, αν εκείνος που τα δηλώνει δεν είναι κύριος ή μισθωτής του μέσου με

το οποίο εντοπίστηκαν, η αμοιβή επιμερίζεται μεταξύ του κυρίου ή μισθωτή του μέσου και εκείνου που τα δηλώνει.

6. Δεν καταβάλλεται αμοιβή: α) εάν το αρχαίο είναι ήδη γνωστό στην Υπηρεσία, β) εάν βρίσκεται ή ανακαλύπτεται σε οριοθετημένο ή υπό οριοθέτηση αρχαιολογικό χώρο ή κατά τη διενέργεια ανασκαφών ή την εκτέλεση άλλων εργασιών για τις οποίες απαιτείται να παρίσταται εκπρόσωπος της Υπηρεσίας, γ) εάν εκείνος που το δηλώνει ή υποδεικνύει τον τόπο όπου βρίσκεται είναι υπάλληλος του Δημοσίου, Οργανισμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) ή άλλου νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου ή νομικού προσώπου ιδιωτικού δικαίου του ευρύτερου δημόσιου τομέα, όπως αυτός καθορίζεται κάθε φορά, και ενεργεί στο πλαίσιο των υπηρεσιακών του καθηκόντων. Δεν καταβάλλεται επίσης αμοιβή σε όποιον ανακαλύπτει ή βρίσκει αρχαίο προβαίνοντας σε δραστηριότητες που αντίκεινται στη νομοθεσία για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς, καθώς και στην περίπτωση της παρ. 5, σε όποιον επιχειρεί να αποκρύψει το αρχαίο ή προβαίνει σε ενέργειες που μπορούν να το βλάψουν, οπότε η αμοιβή καταβάλλεται στον άλλο κατά το ποσοστό που του αναλογεί.

Άρθρο 9

Διατήρηση ακινήτων αρχαίων

1. Για τη διατήρηση ή μη ακινήτου αρχαίου αποφαιίνεται η Υπηρεσία με αιτιολογημένη έκθεση μετά τη διενέργεια διερευνητικής ανασκαφής, εάν αυτό είναι αναγκαίο. Εάν το θέμα κρίνεται ως μερίζονος σημασίας είναι δυνατόν το αργότερο σε δύο (2) μήνες από την εύρεση ή ανακάλυψη του αρχαίου να παραπέμπεται στο Συμβούλιο, το οποίο γνωμοδοτεί το αργότερο σε δύο (2) μήνες από την παραπομπή. Στην περίπτωση αυτή για τη διατήρηση αποφαιίνεται ο Υπουργός.

2. Σε κάθε περίπτωση που αποφασίζεται να καταχωθεί ή να μην διατηρηθεί στον τόπο όπου βρίσκεται το αρχαίο, απαιτούνται η προηγούμενη φωτογράφιση, αποτύπωση και τεκμηρίωσή του, καθώς και η κατάθεση εκτενούς επιστημονικής έκθεσης συνοδευόμενης από λεπτομερή κατάλογο ευρημάτων.

3. Αν αποφασίζεται να διατηρηθεί το αρχαίο, μπορεί να επιβάλλεται στον ιδιοκτήτη του ακινήτου η υποχρέωση να επιτρέψει την επίσκεψή του υπό όρους που ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου.

4. Αν το αρχαίο βρίσκεται σε ιδιωτικό ακίνητο, ο έχων δικαίωμα σε αυτό δικαιούται να λάβει αποζημίωση για τη στέρηση της χρήσης του σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 19 μετά την πάροδο τριών (3) μηνών από τη δήλωση ή εύρεση του αρχαίου, εφόσον δεν έχει εκδοθεί η σχετική απόφαση.

5. Αν έχει αποφασιστεί η διενέργεια διερευνητικής ανασκαφής, ο έχων δικαίωμα στο ακίνητο δικαιούται να λάβει αποζημίωση για τη στέρηση της χρήσης του και για κάθε βλάβη που προκύπτει σε αυτό από την ανασκαφή το αργότερο μετά την πάροδο ενός (1) έτους από τη δήλωση ή την εύρεση του αρχαίου.

6. Τα ποσά που δαπανά ο έχων δικαίωμα στο ακίνητο για την προστασία του αρχαίου σύμφωνα με τις υποδείξεις της Υπηρεσίας και μέχρι την έκδοση της απόφασης για τη διατήρησή του, καταβάλλονται σε αυτόν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄ ΕΠΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΕ ΑΚΙΝΗΤΑ ΜΝΗΜΕΙΑ ΚΑΙ ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΟΥΣ

Άρθρο 10

Ενέργειες σε ακίνητα μνημεία και στο περιβάλλον τους

1. Απαγορεύεται κάθε ενέργεια σε ακίνητο μνημείο, η οποία είναι δυνατόν να επιφέρει με άμεσο ή έμμεσο τρόπο καταστροφή, βλάβη, ρύπανση ή αλλοίωση της μορφής του.

2. Απαγορεύεται η εκμετάλλευση λατομείου, ο πορισμός οικοδομικών υλικών, η διενέργεια μεταλλευτικών ερευνών και η εκμετάλλευση μεταλλείων, καθώς και ο καθορισμός λατομικών περιοχών, χωρίς έγκριση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού, ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου, η οποία χορηγείται εντός τριών (3) μηνών από την περιέλευση στο Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού της αίτησης και των σχεδιαγραμμάτων που προβλέπονται από τη μεταλλευτική και λατομική νομοθεσία. Εάν τυχόν παρέλθει άπρακτη η ως άνω προβλεπόμενη προθεσμία θεωρείται ότι δεν υφίστανται απαγορευτικοί λόγοι. Η έγκριση δεν χορηγείται εάν, λόγω της απόστασης από ακίνητο μνημείο, της οπτικής επαφής με αυτό, της μορφολογίας του εδάφους και του χαρακτήρα των ενεργειών για τις οποίες ζητείται, κινδυνεύει να προκληθεί άμεση ή έμμεση βλάβη στο μνημείο.

3. Η εγκατάσταση ή η λειτουργία βιομηχανικής, βιοτεχνικής ή εμπορικής επιχείρησης, η τοποθέτηση τηλεπικοινωνιακών ή άλλων εγκαταστάσεων, η επιχείρηση οποιουδήποτε τεχνικού ή άλλου έργου ή εργασίας, καθώς και η οικοδομική δραστηριότητα πλησίον μνημείου, επιτρέπεται μόνο μετά από έγκριση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού, η οποία εκδίδεται ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου. Η έγκριση χορηγείται εάν η απόσταση από ακίνητο μνημείο ή το άμεσο περιβάλλον του ή η σχέση με αυτά είναι τέτοια ώστε να μην κινδυνεύει να προκληθεί άμεση ή έμμεση βλάβη αυτών, λόγω του χαρακτήρα του έργου ή της επιχείρησης ή της εργασίας. Με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού και των κατά περίπτωση συναρμόδιων Υπουργών μπορεί να καθορίζονται κριτήρια, διαδικασίες ελέγχου και κάθε άλλη λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παρούσας. Η έγκριση δεν απαιτείται προκειμένου περί οικοδομικών εργασιών ή τεχνικού ή άλλου έργου στο εσωτερικό υφιστάμενου κτιρίου, οι οποίες δεν επιφέρουν τροποποιήσεις των όψεων αυτού και δεν περιλαμβάνουν εκσκαφές.

4. Για κάθε εργασία, επέμβαση ή αλλαγή χρήσης σε ακίνητα μνημεία, ακόμη και αν δεν επέρχεται κάποια από τις συνέπειες της παρ. 1 σε αυτά, απαιτείται έγκριση που χορηγείται με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου. Για την υλοποίηση έργων σε κηρυγμένα μνημεία, χρηματοδοτούμενων από εθνικούς πόρους ή συγχρηματοδοτούμενων από πόρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή άλλων διεθνών οργανισμών, από φορείς εκτός των υπηρεσιών του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, απαιτείται απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού, η οποία εκδίδεται κατόπιν διατύπωσης γνώμης από το αρμόδιο Συμβούλιο. Η έκδοση της ως άνω υπουργικής απόφασης αποτελεί προαπαιτούμενο όρο για την παραδεκτή υποβολή πρότασης εκ μέρους του φορέα υλοποίησης του έργου για την ένταξη οποιουδήποτε έργου σε επιχειρησιακό πρόγραμμα υλοποι-

ησης συγχρηματοδοτούμενων έργων ή και σε οποιοδήποτε χρηματοδοτούμενο από εθνικούς πόρους πρόγραμμα. Η ως άνω απόφαση εκδίδεται εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την υποβολή της σχετικής αίτησης στις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού.

5. Σε περίπτωση επείγουσας ανάγκης για την αποτροπή άμεσου και σοβαρού κινδύνου είναι δυνατή η επιχείρηση εργασιών αποκατάστασης βλάβης που δεν αλλοιώνει τα υπάρχοντα κτιριολογικά, αισθητικά και άλλα συναφή στοιχεία του μνημείου χωρίς την έγκριση που προβλέπεται στις παρ. 3 και 4, μετά από άμεση και πλήρη ενημέρωση της Υπηρεσίας, η οποία μπορεί να διακόψει τις εργασίες με σήμα της.

6. Στις περιπτώσεις που απαιτείται έγκριση σύμφωνα με τις προηγούμενες παραγράφους, αυτή προηγείται από τις άδειες άλλων αρχών που αφορούν την επιχείρηση ή την εκτέλεση του έργου ή της εργασίας και τα στοιχεία της αναγράφονται με ποινή ακυρότητας στις άδειες αυτές. Η έγκριση χορηγείται μέσα σε τρεις (3) μήνες από την υποβολή της σχετικής αίτησης. Ειδικά για αιτήματα αδειοδοτήσεων καταστημάτων λιανικής πώλησης υγειονομικού ενδιαφέροντος, η ανωτέρω έγκριση χορηγείται μέσα σε δύο (2) μήνες από την υποβολή της σχετικής αίτησης.

7. Για την προστασία των ακινήτων μνημείων είναι δυνατόν με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου να επιβάλλονται περιορισμοί στη χρήση και στον τρόπο λειτουργίας τους, καθώς και στους όρους δόμησής τους κατά παρέκκλιση από κάθε ισχύουσα διάταξη.

8. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση των Υπουργών Περιβάλλοντος και Ενέργειας και Πολιτισμού και Αθλητισμού και γνώμη των οικείων γνωμοδοτικών οργάνων, είναι δυνατόν να επιβάλλονται ειδικοί όροι δόμησης και χρήσης με σκοπό την προστασία των μνημείων.

Άρθρο 11

Υποχρεώσεις κυρίων, νομέων ή κατόχων ακινήτων μνημείων

1. Ο κύριος, ο νομέας ή ο κάτοχος ακινήτου μέσα στο οποίο διατηρείται ακίνητο αρχαίο, οφείλει να συνεργάζεται με την Υπηρεσία και να ακολουθεί τις υποδείξεις της για τη διατήρηση, την ανάδειξη και εν γένει την προστασία του μνημείου. Οφείλει επίσης να επιτρέπει την περιοδική ή έκτακτη επιθεώρηση του μνημείου από την Υπηρεσία μετά από έγγραφη ειδοποίηση και να ειδοποιεί χωρίς υπαίτια καθυστέρηση την Υπηρεσία για κάθε γεγονός που μπορεί να το θέσει σε κίνδυνο.

2. Ο κύριος ή ο νομέας μνημείου υποχρεούται να μεριμνά για την άμεση εκτέλεση των εργασιών συντήρησης, στερέωσης ή προστασίας ετοιμόρροπου μνημείου χωρίς υπαίτια καθυστέρηση, με δική του δαπάνη και υπό την εποπτεία και τις υποδείξεις της Υπηρεσίας σύμφωνα και με τα άρθρα 40 και 41. Αν ο κύριος ή ο νομέας αδρανή, την ίδια υποχρέωση έχει ο κάτοχος, ο οποίος μπορεί να αναχθεί κατά του κυρίου ή του νομέα. Αν η Υπηρεσία κρίνει ότι καθυστερεί η εκτέλεση των εργασιών συντήρησης ή στερέωσης για οποιονδήποτε λόγο ή ότι αυτές είναι ανεπαρκείς, μπορεί να λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα, διατηρώντας τη δυνατότητα να καταλογίζει το σύνολο ή μέρος της σχετικής δαπάνης σε βάρος των υποχρέων κατά τις σχετικές περί εισπράξεως δημοσίων εσόδων διατάξεις. Το Δημόσιο ή οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) υποχρε-

ούνται να καλύπτουν το σύνολο ή μέρος των δαπανών συντήρησης, στερέωσης ή άλλης εργασίας προστασίας μνημείου που δεν τους ανήκει, εφόσον αυτές αφορούν μνημείο που κρίνεται με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού, ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου ότι πρέπει να καταστεί επισκέψιμο για το κοινό και υπερβαίνουν ένα εύλογο ποσό, ο κύριος, ο νομέας ή ο κάτοχος δεν είναι υπαίτιος για τη φθορά που το μνημείο έχει υποστεί και η οικονομική κατάσταση του υποχρέου δεν του επιτρέπει να καταβάλει τη δαπάνη. Στην περίπτωση αυτή ο κύριος, ο νομέας ή ο κάτοχος του μνημείου οφείλει να επιτρέψει την πρόσβαση του κοινού σε αυτό υπό προϋποθέσεις και για χρονικό διάστημα που ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού, ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου.

3. Ο κύριος, ο νομέας ή ο κάτοχος ακινήτου μνημείου ή ακινήτου μέσα στο οποίο διατηρείται αρχαίο οφείλουν να διευκολύνουν τη φωτογράφιση και τη μελέτη από την Υπηρεσία ή από ειδικούς επιστήμονες στους οποίους έχει χορηγηθεί σχετική άδεια από την Υπηρεσία.

4. Οι προηγούμενες παράγραφοι εφαρμόζονται αναλόγως και ως προς τους δικαιούχους άλλων εμπραγμάτων δικαιωμάτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄ ΧΩΡΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ

Άρθρο 12

Οριοθέτηση αρχαιολογικών χώρων

1. Οι αρχαιολογικοί χώροι κηρύσσονται και οριοθετούνται ή αναοριοθετούνται με βάση τα δεδομένα αρχαιολογικής έρευνας πεδίου και απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού, η οποία εκδίδεται ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου, συνοδεύεται από τοπογραφικό διάγραμμα και δημοσιεύεται μαζί με αυτό στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

2. Εάν εντός των περιοχών που πρόκειται να καλύψουν υπό εκπόνηση χωροταξικά πλαίσια ή σχέδια χωρικών ρυθμίσεων οιασδήποτε μορφής, δεν έχουν οριοθετηθεί αρχαιολογικοί χώροι, αυτοί οριοθετούνται προσωρινά, βάσει σχεδιαγράμματος κλίμακας τουλάχιστον 1:2.000 που καταρτίζεται από την Υπηρεσία, με βάση επαρκή επιστημονικά στοιχεία και ιδίως ευρήματα που πιθανολογούν την ύπαρξη μνημείων και το οποίο εγκρίνεται από τον Υπουργό Πολιτισμού και Αθλητισμού με απόφασή του που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Η σχετική πράξη με το σχεδιάγραμμα περιέρχεται στην οικεία αρχή μέσα σε έξι (6) μήνες από την περιέλευση στην Υπηρεσία του σχετικού ερωτήματος και ισχύει μέχρις ότου εκδοθεί η απόφαση της παρ. 1.

3. Εάν δεν έχει γίνει καθορισμός ορίων νομίμως υφιστάμενων οικισμών, ο οποίος είναι αναγκαίος για την εφαρμογή των άρθρων 13, 14, 16 και 17, ο Υπουργός Πολιτισμού και Αθλητισμού ζητεί από το αρμόδιο για την οριοθέτηση του οικισμού όργανο, συναποστέλλοντας και σχετικό διάγραμμα, να προβεί κατ' απόλυτη προτεραιότητα στην οριοθέτησή του κατά το μέτρο που τούτο είναι αναγκαίο για την εφαρμογή των ανωτέρω άρθρων. Μέχρις ότου αυτό συντελεσθεί, με κοινή τους απόφαση, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, οι Υπουργοί Πολιτισμού και Αθλητισμού και Περιβάλλοντος και Ενέργειας τον οριοθετούν προσωρινώς κατά το ανωτέρω μέτρο και ρυθμίζουν κάθε θέμα που αφορά την προστασία του μέ-

ρους του αρχαιολογικού χώρου που εμπίπτει στα προσωρινά του όρια, όπως η αναστολή οικοδομικών εργασιών και έκδοσης οικοδομικών αδειών ή οι επιτρεπόμενες δραστηριότητες.

4. Οι παρ. 1 έως 6 του άρθρου 10 εφαρμόζονται αναλόγως και για τους αρχαιολογικούς χώρους. Πριν από την έκδοση της απόφασης της παρ. 1, απαιτείται η γνώμη του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού για υφιστάμενες δραστηριότητες της αρμοδιότητάς του, προκειμένου να καθορισθούν οι δυνατότητες και οι προϋποθέσεις συνέχισης της λειτουργίας τους στο πλαίσιο του άρθρου 10. Η γνώμη αυτή διατυπώνεται μέσα σε δύο (2) μήνες από την αποστολή του σχετικού ερωτήματος. Εάν παρέλθει άπρακτη η παραπάνω προθεσμία, η απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού εκδίδεται χωρίς τη γνώμη αυτή.

Άρθρο 13 **Αρχαιολογικοί χώροι εκτός οικισμών -** **Ζώνες προστασίας**

1. Στους χερσαίους αρχαιολογικούς χώρους που βρίσκονται εκτός σχεδίου πόλεως ή εκτός ορίων νομίμως υφιστάμενων οικισμών, η άσκηση γεωργίας, κτηνοτροφίας, θήρας ή άλλων συναφών δραστηριοτήτων, καθώς και η οικοδομική δραστηριότητα είναι δυνατή μετά από άδεια, που χορηγείται με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου. Οι όροι άσκησης γεωργίας, κτηνοτροφίας, θήρας ή άλλων συναφών δραστηριοτήτων μπορεί να τίθενται και κανονιστικά με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού.

2. Με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού, η οποία εκδίδεται ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου και η οποία διατυπώνεται ύστερα από την πραγματοποίηση αυτοψίας, από κλιμάκιο μελών του ή επιτροπή που συγκροτείται από μέλη του και ειδικούς επιστήμονες, συνοδεύεται από σχετικό διάγραμμα και δημοσιεύεται μαζί με αυτό στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, είναι δυνατόν να καθορίζεται μέσα στους χώρους της προηγούμενης παραγράφου περιοχή στην οποία απαγορεύεται παντελώς η δόμηση (Ζώνη Προστασίας Α'). Στην περιοχή αυτή μπορεί να επιτρέπεται με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού, ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου, μόνο η κατασκευή κτισμάτων ή προσθηκών σε υπάρχοντα κτίρια που είναι αναγκαία για την ανάδειξη των μνημείων ή χώρων καθώς και για την εξυπηρέτηση της χρήσης τους. Με την απόφαση αυτή καθορίζεται και η θέση του κτίσματος στην περιοχή ή το μέρος του κτιρίου στο οποίο γίνεται η προσθήκη. Με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού, η οποία εκδίδεται ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου και η οποία διατυπώνεται ύστερα από την πραγματοποίηση αυτοψίας από μέλη του ή επιτροπή που ορίζεται από αυτό, συνοδεύεται από σχετικό διάγραμμα και δημοσιεύεται μαζί με αυτό στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, είναι δυνατόν να καθορίζεται μέσα στους χώρους της παρ. 1, εάν είναι εκτεταμένοι, περιοχή σε μέρος ή στο σύνολο της οποίας θα ισχύουν, δυνάμει της κοινής απόφασης του επόμενου εδαφίου, ειδικές ρυθμίσεις ως προς τους όρους δόμησης ή τις χρήσεις γης ή τις επιτρεπόμενες δραστηριότητες ή και όλους τους πιο πάνω περιορισμούς (Ζώνη Προστασίας Β'). Με κοινή απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού που εκδίδεται ύστερα από γνώμη των οικείων γνωμοδοτικών οργάνων καθορίζονται στη συνέχεια οι ειδικοί όροι δόμησης, οι χρήσεις γης, οι ε-

πιτρεπόμενες δραστηριότητες, καθώς και η δυνατότητα και οι προϋποθέσεις συνέχισης της λειτουργίας υφιστάμενων νόμιμων δραστηριοτήτων. Η κοινή αυτή απόφαση εκδίδεται μέσα σε τρεις (3) μήνες από την αποστολή του σχεδίου από το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού στα συναρμόδια Υπουργεία.

3. Τα όρια των ζωνών προστασίας μπορεί να ανακαθορίζονται με την ίδια διαδικασία με βάση τα δεδομένα της αρχαιολογικής έρευνας και τις συνθήκες προστασίας των αρχαιολογικών χώρων ή μνημείων. Ακίνητα, στα οποία υπάρχουν ορατά αρχαία και εντάσσονται σε Ζώνη Προστασίας Α', απαλλοτριώνονται εάν εμπίπτουν στην παρ. 3 του άρθρου 19.

Άρθρο 14 **Αρχαιολογικοί χώροι σε οικισμούς - Οικισμοί που** **αποτελούν αρχαιολογικούς χώρους**

1. Στους αρχαιολογικούς χώρους που βρίσκονται εντός σχεδίου πόλεως ή των ορίων νομίμως υφιστάμενων ενεργών οικισμών είναι δυνατόν να καθορίζονται ζώνες προστασίας σύμφωνα με το άρθρο 13. Σε μη ενεργούς οικισμούς ή σε τμήματά τους που βρίσκονται εντός σχεδίου πόλεως ή των ορίων νομίμως υφιστάμενων ενεργών οικισμών και αποτελούν αρχαιολογικούς χώρους, υπό την επιφύλαξη του προηγούμενου εδαφίου, απαγορεύεται η ανέγερση νέων κτιρίων και επιτρέπεται η αποκατάσταση ερειπωμένων κτισμάτων, καθώς και η κατεδάφιση εκείνων που έχουν χαρακτηριστεί ετοιμόρροπα υπό τους όρους των περ. β) και γ) αντιστοίχως της παρ. 2. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται σε αυτούς οι παρ. 2, 3, 4 και 5.

2. Στους ενεργούς οικισμούς ή σε τμήματά τους που αποτελούν αρχαιολογικούς χώρους απαγορεύονται οι επεμβάσεις που αλλοιώνουν τον χαρακτήρα και τον πολεοδομικό ιστό ή διαταράσσουν τη σχέση μεταξύ των κτιρίων και των υπαίθριων χώρων. Επιτρέπεται μετά από άδεια που χορηγείται με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού, η οποία εκδίδεται μετά από γνώμη των οικείων γνωμοδοτικών οργάνων: α) η ανέγερση νέων κτισμάτων, εφόσον συνάδουν από πλευράς όγκου, δομικών υλικών και λειτουργίας με τον χαρακτήρα του οικισμού, β) η αποκατάσταση ερειπωμένων κτισμάτων, εφόσον τεκμηριώνεται η αρχική τους μορφή και δεν εμπίπτουν σε κοινόχρηστο χώρο του οικισμού ή του συγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου, γ) η κατεδάφιση υφιστάμενων κτισμάτων, εφόσον δεν αλλοιώνεται ο χαρακτήρας του συνόλου ή χαρακτηρισθούν ετοιμόρροπα κατά το άρθρο 41, ή επικινδύνως ετοιμόρροπα κατά το άρθρο 7 του π.δ. 13/22.4.1929 (Κώδικας Βασικής Πολεοδομικής Νομοθεσίας - Δ' 580/1999, άρθρο 428), δ) η εκτέλεση οποιουδήποτε έργου στα υφιστάμενα κτίσματα, στους ιδιωτικούς ακάλυπτους χώρους και τους κοινόχρηστους χώρους, λαμβανομένου πάντα υπόψη του χαρακτήρα του οικισμού ως αρχαιολογικού χώρου. Η άδεια δεν απαιτείται σε περίπτωση τεχνικού ή άλλου έργου ή οικοδομικών εργασιών στο εσωτερικό υφιστάμενου κτιρίου, οι οποίες δεν επιφέρουν τροποποιήσεις των όψεων αυτού και δεν περιλαμβάνουν εκσκαφές, καθώς και σε περίπτωση εργασιών στους ιδιωτικούς ακάλυπτους χώρους, οι οποίες δεν περιλαμβάνουν εκσκαφές. ε) η χρήση κτίσματος ή και των ελεύθερων χώρων του, εάν εναρμονίζεται με τον χαρακτήρα και τη δομή τους.

3. Σε περίπτωση επείγουσας ανάγκης για την αποτροπή άμεσου κινδύνου είναι δυνατή η εκτέλεση εργασιών αποκατάστασης βλάβης χωρίς την παραπάνω άδεια μετά από

ενημέρωση της Υπηρεσίας, η οποία μπορεί να διακόψει της εργασίες με σήμα της.

4. Η κατά την προηγούμενη παράγραφο απαιτούμενη άδεια εκδίδεται πριν από όλες τις άλλες άδειες άλλων αρχών που αφορούν στην εκτέλεση του έργου, σε κάθε περίπτωση μέσα σε εξήντα (60) ημέρες από την υποβολή της σχετικής αίτησης τα δε στοιχεία της αναγράφονται με ποιινή ακυρότητα σε αυτές. Η άδεια αλλαγής της χρήσης εκδίδεται μέσα σε δέκα (10) ημέρες.

5. Στους παραπάνω αρχαιολογικούς χώρους απαγορεύονται δραστηριότητες, καθώς και χρήσεις των κτισμάτων, των ελεύθερων χώρων τους και των κοινόχρηστων χώρων, οι οποίες δεν εναρμονίζονται με τον χαρακτήρα και τη δομή των επί μέρους κτισμάτων ή χώρων ή του συνόλου. Για τον καθορισμό της χρήσης κτίσματος ή ελεύθερου χώρου αυτού ή κοινόχρηστου χώρου χορηγείται άδεια με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού, η οποία εκδίδεται ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου.

6. Μέσα στους αρχαιολογικούς χώρους που είναι ενεργοί οικισμοί καθορίζονται, με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται ύστερα από πρόταση των Υπουργών Πολιτισμού και Αθλητισμού και Περιβάλλοντος και Ενέργειας και του τυχόν άλλου κατά περίπτωση συναρμόδιου Υπουργού, ειδικές ρυθμίσεις όσον αφορά τους περιορισμούς της ιδιοκτησίας, τις χρήσεις γης ή κτιρίων, τους όρους δόμησης ή τις επιτρεπόμενες δραστηριότητες.

Άρθρο 15

Επισκέψιμοι ενάλιοι αρχαιολογικοί χώροι

1. Με κοινή απόφαση των αρμοδίων οργάνων των Υπουργείων Πολιτισμού και Αθλητισμού και Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, μετά από γνώμη του αρμόδιου Κεντρικού Συμβουλίου, κηρυγμένοι ενάλιοι αρχαιολογικοί χώροι χαρακτηρίζονται ως Επισκέψιμοι Ενάλιοι Αρχαιολογικοί Χώροι (Ε.Ε.Α.Χ.).

2. Με όμοια απόφαση, παρέχεται η δυνατότητα κατάρτισης προγραμματικών συμβάσεων πολιτισμικής ανάπτυξης κατ' εφαρμογή της παρ. 5 του άρθρου 100 του ν. 3852/2010 (Α' 87), με τις οποίες εξειδικεύονται τα έργα, προγράμματα και υπηρεσίες πολιτιστικού χαρακτήρα εντός των Ε.Ε.Α.Χ., καθώς και τα ζητήματα οργάνωσης, διαχείρισης, επίβλεψης και εκμετάλλευσης των επιτρεπόμενων στους χώρους αυτούς δραστηριοτήτων, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

3. Εάν για τους ιδρυόμενους Ε.Ε.Α.Χ. δεν έχει ορισθεί φορέας διαχείρισης με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού ή με προγραμματική σύμβαση του άρθρου 100 του ν. 3852/2012, ως φορέας διαχείρισης νοείται η αρμόδια εφορεία εναλίων αρχαιοτήτων του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού.

4. Η φύλαξη των Ε.Ε.Α.Χ. γίνεται από προσωπικό της αρμόδιας αρχαιολογικής υπηρεσίας σε συνεργασία με τη Λιμενική Αρχή, όπου αυτό απαιτείται, στο πλαίσιο άσκησης των αστυνομικών της καθηκόντων.

5. Στους Ε.Ε.Α.Χ. απαγορεύονται η αλιεία και η αγκυροβολία και επιτρέπονται αποκλειστικά και μόνο: α) η καθοδηγούμενη κατάδυση ή περιήγηση επιφανείας με μάσκα και αναπνευστήρα (snorkelling) με συνοδεία προσωπικού νομίμως αδειοδοτημένων παροχών καταδυτικών υπηρεσιών αναψυχής, β) η περιήγηση και παρατήρηση του βυθού με πλοία διαφανούς πυθμένα ή άλλα μέσα παρατήρησης του βυθού, καθώς και γ) ή αρχαιολογική ή άλλη, διενεργούμενη υπό τους όρους του π.δ. 67/1981 (Α' 23) και των

λοιπών οικείων διατάξεων, επιστημονική έρευνα κατά τη διάρκεια της οποίας διακόπτεται η δυνατότητα επίσκεψής τους. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Πολιτισμού και Αθλητισμού και Τουρισμού ορίζονται συγκεκριμένα τυπικά ή άλλα προσόντα του προσωπικού, τα δικαιολογητικά που υποβάλλονται για την απόδειξη της συνδρομής τους, η διαδικασία υποβολής και οι αρμόδιες αρχές υποβολής των δικαιολογητικών και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

6. Τα χρησιμοποιούμενα για καταδύσεις αναψυχής σκάφη αναχωρούν για την κατάδυση από συγκεκριμένο σημείο και επιστρέφουν στο ίδιο, χωρίς, κατά τη διάρκεια της παραμονής τους στον Ε.Ε.Α.Χ., να προσεγγίζουν άλλο σημείο της ξηράς ή άλλο σκάφος. Τα σημεία αναχώρησης και επιστροφής μπορούν να φυλάσσονται από την αρμόδια αρχαιολογική υπηρεσία.

7. Σύμφωνα με τα οριζόμενα στον Κανονισμό Λειτουργίας του Ε.Ε.Α.Χ. και τουλάχιστον δύο (2) ώρες πριν από τη διενέργεια καταδύσεων ή περιήγησης σε καταδυτικά πάρκα του άρθρου 13 του ν. 3409/2005 (Α' 273) οι πάροχοι καταδυτικών υπηρεσιών αναψυχής υποχρεούνται να ενημερώνουν εγγράφως, εντύπως ή ηλεκτρονικά, τον φορέα διαχείρισης με αναφορά και του χρόνου και της διάρκειας της κατάδυσης.

8. Το προσωπικό της αρμόδιας αρχαιολογικής υπηρεσίας της παρ. 4 μπορεί να πραγματοποιεί οποτεδήποτε κατά την κρίση του σωματικό έλεγχο και έλεγχο στις αποσκευές των επισκεπτών και των συνοδών τους, καθώς και στα χρησιμοποιούμενα για καταδύσεις αναψυχής σκάφη, τόσο στο σημείο αναχώρησης και επιστροφής, όσο και εντός του χώρου του Ε.Ε.Α.Χ. ή και κατά τον πλου από και προς αυτόν. Απαγορεύεται στους επισκέπτες να φέρουν ανιχνευτές μετάλλου στον βυθό. Απαγορεύεται επίσης η ύπαρξη ανιχνευτών μετάλλου στα σκάφη και στα σημεία του χώρου του Ε.Ε.Α.Χ. του προηγούμενου εδαφίου.

9. Για έκαστο Ε.Ε.Α.Χ. ή ομάδα Ε.Ε.Α.Χ. καταρτίζεται Κανονισμός Λειτουργίας με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού. Οι πάροχοι καταδυτικών υπηρεσιών αναψυχής και οι επισκέπτες κατά την επίσκεψή τους στους Ε.Ε.Α.Χ. οφείλουν να συμμορφώνονται με τους όρους του Κανονισμού.

Άρθρο 15Α

Μη επισκέψιμοι ενάλιοι αρχαιολογικοί χώροι

Στους μη επισκέψιμους ενάλιους αρχαιολογικούς χώρους απαγορεύονται η αλιεία, η αγκυροβολία και οι επιτρεπόμενες στους Ε.Ε.Α.Χ. δραστηριότητες, εκτός αν χορηγηθεί άδεια του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού, η οποία εκδίδεται ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου. Με όμοια απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού ορίζονται οι όροι άσκησης των ανωτέρω δραστηριοτήτων σε θαλάσσιες περιοχές, λίμνες και ποταμούς για λόγους προστασίας της υποβρύχιας πολιτιστικής κληρονομιάς.

Άρθρο 15Β

Ναυάγια

1. Στα ναυάγια πλοίων και αεροσκαφών, που έχουν βυθισθεί προ των τελευταίων πενήντα (50) ετών, επιτρέπονται αποκλειστικά και μόνον η καθοδηγούμενη ή οργανωμένη από παρόχους καταδυτικών υπηρεσιών αναψυχής ελεύθερη ή αυτόνομη κατάδυση ή περιήγηση επιφανείας με μάσκα και αναπνευστήρα (snorkelling) και η παρατήρηση του βυθού με πλοία διαφανούς πυθμένα ή αλλά μέσα παρατή-

ρησης του βυθού, καθώς και η ιδιωτική περιήγηση επιφανείας με μάσκα και αναπνευστήρα (snorkelling).

2. Κατά την κατάδυση στα ναυάγια της παρ. 1 απαγορεύεται στους καταδυόμενους η οποιαδήποτε επέμβαση ή αλλοίωση στα ναυάγια, καθώς και η συλλογή, αποκομιδή ή και απλή μετακίνηση οποιωνδήποτε αντικειμένων από τα ναυάγια της παρ. 1 ή τον βυθό πέριξ αυτών.

3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Πολιτισμού και Αθλητισμού, Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, και κατά περίπτωση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας, καθορίζονται οι όροι της κατάδυσης στα ναυάγια της παρ. 1 ή σε ομάδα ναυαγίων της παρ. 1 ή σε μεμονωμένο ναυάγιο της παρ. 1, ο τρόπος γνωστοποίησης των καταδύσεων στην εφορεία ενάλιων αρχαιοτήτων και οι λοιπές υποχρεώσεις των παροχών καταδυτικών υπηρεσιών αναψυχής και των επισκεπτών.

4. Επιτρέπεται η πρόσδεση στα ναυάγια της παρ. 1 πλωτήρα χρώματος πορτοκαλί με το ειδικό σήμα ή της διεθνώς αναγνωρισμένης σημαίας υποδήλωσης καταδύσεων (κόκκινη με άσπρη διαγώνια γραμμή).

5. Με άδεια της λιμενικής αρχής, κατόπιν υποβολής μελέτης αγκύρωσης και τοπογραφικού διαγράμματος κατά του συστήματος συντεταγμένων ΕΓΣΑ 87, επιτρέπεται η εποχιακή πρόσδεση πλησίον των ναυαγίων της παρ. 1 κοινόχρηστων ναυδέτων για χρήση από τα σκάφη, που χρησιμοποιούνται για τις καταδύσεις, ώστε να αποφεύγεται η αγκυροβολία, υπό τον όρο να μην επέρχεται οποιαδήποτε αλλοίωση ή κίνδυνος αλλοίωσης στα ναυάγια. Η μόνιμη τοποθέτηση ναυδέτων είναι δυνατή σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στην παρ. 3 του άρθρου 14 του ν. 2971/2001 (Α' 285). Τα ναύδετα φέρουν την κατάλληλη σήμανση σύμφωνα με τις υποδείξεις της υδρογραφικής υπηρεσίας και της υπηρεσίας φάρων.

6. Κατά τη διενέργεια καταδύσεων στα ναυάγια της παρ. 1 απαγορεύεται η αγκυροβολία οποιουδήποτε σκάφους σε απόσταση εκατό (100) μέτρων από την επιφανειακή σήμανση των καταδύσεων. Σε ναυάγια της παρ. 1, όπου υπάρχουν ποντισμένα ναύδετα σύμφωνα με την παρ. 5, απαγορεύεται η αγκυροβολία οποιουδήποτε σκάφους σε απόσταση εκατό (100) μέτρων από αυτά.

Άρθρο 15Γ Τέλη φωτογράφισης

Για τη φωτογράφιση ή κινηματογράφιση στους επισκέψιμους ενάλιους, μεσοποτάμιους ή ενδολιμναίους αρχαιολογικούς χώρους ή ιστορικούς τόπους και σε ναυάγια εφαρμόζονται οι παρ. 4 επ. του άρθρου 46. Η φωτογράφιση ή κινηματογράφιση στους χώρους του προηγούμενου εδαφίου, η οποία διενεργείται για μη εμπορικούς σκοπούς, πραγματοποιείται ατελώς.

Άρθρο 15Δ Κυρώσεις

1. Στους παρόχους καταδυτικών υπηρεσιών αναψυχής ή και σε μέλη του προσωπικού τους, που παραβαίνουν τον παρόντα Κώδικα ή την απόφαση χαρακτηρισμού ή τον κανονισμό λειτουργίας του Ε.Ε.Α.Χ., πέρα από τις άλλες κυρώσεις, μπορεί, με απόφαση του αρμοδίου οργάνου του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, να επιβάλλεται απαγόρευση εισόδου σε συγκεκριμένο ή συγκεκριμένους Ε.Ε.Α.Χ. ή η κατάδυση σε συγκεκριμένο ή συγκεκριμένα ναυάγια για χρονικό διάστημα από δέκα (10) ημέρες μέχρι

ένα (1) έτος ανάλογα με τη βαρύτητα της παράβασης ή τυχόν υποτροπή.

2. Σε περίπτωση υποτροπής εντός του ίδιου έτους επιβάλλεται στον παραβάτη πάροχο ή και μέλος του προσωπικού αυτού με απόφαση του αρμοδίου οργάνου του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού απαγόρευση εισόδου σε συγκεκριμένο ή συγκεκριμένους ή και όλους τους Ε.Ε.Α.Χ. ή κατάδυσης σε συγκεκριμένο ή συγκεκριμένα ή και σε όλα τα ναυάγια για χρονικό διάστημα από ένα (1) μέχρι πέντε (5) έτη. Σε περίπτωση επανειλημμένης τέλεσης της πράξης ή διάπραξης αρχαιοκαπηλίας ή σκόπιμης καταστροφής αρχαίων επιβάλλεται στον παραβάτη πάροχο ή και μέλος του προσωπικού αυτού οριστική απαγόρευση εισόδου σε συγκεκριμένο ή συγκεκριμένους ή και όλους τους Ε.Ε.Α.Χ. ή κατάδυσης σε συγκεκριμένο ή συγκεκριμένα ή και σε όλα τα ναυάγια με απόφαση του αρμοδίου οργάνου του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού.

Άρθρο 16 Ζώνες Προστασίας - Λιμενικό έργο

1. Γύρω από τα ναυάγια της παρ. 1 του άρθρου 15B και άλλα ενάλια μνημεία και γύρω από αρχαιολογικούς χώρους είναι δυνατόν να ορίζεται περιοχή, στην οποία δεν επιτρέπονται οι αναφερόμενες στο παρόν Κεφάλαιο δραστηριότητες χωρίς προηγούμενη άδεια (Ζώνη Προστασίας), που χορηγείται με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού, ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου. Η ανωτέρω ζώνη προστασίας γύρω από κάθε ένα από τα ναυάγια είναι τριακόσια (300) μέτρα με κέντρο το στίγμα αυτών.

2. Απαγορεύεται η εκτέλεση κάθε μορφής λιμενικού έργου χωρίς προηγούμενη άδεια, που χορηγείται με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου. Η άδεια αυτή προηγείται από όλες τις άδειες που αφορούν στην εκτέλεση του έργου και τα στοιχεία της αναγράφονται με ποινή ακυρότητας στις υπόλοιπες άδειες που απαιτούνται.

Άρθρο 17 Ιστορικοί τόποι

Με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού, η οποία εκδίδεται ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου, συνοδεύεται από διάγραμμα οριοθέτησης και δημοσιεύεται μαζί με αυτό στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτάσεις ή σύνθετα έργα του ανθρώπου και της φύσης σύμφωνα με τις ειδικότερες διακρίσεις του τέταρτου εδαφίου του άρθρου 2 χαρακτηρίζονται ιστορικοί τόποι. Στους ιστορικούς τόπους εφαρμόζονται αναλόγως τα άρθρα 12, 13, 14, 15, 15Α, 15Β, 15Γ.

Άρθρο 17Α Ζώνες Προστασίας γύρω από μνημεία

1. Γύρω από μνημεία μπορεί να καθορίζεται Ζώνη Προστασίας Α', σύμφωνα με το άρθρο 13.

2. Ο καθορισμός χώρου, σε περιοχή εκτός σχεδίου πόλεως ή νομίμως υφισταμένων οικισμών, ως Ζώνης Α', συνεπάγεται την αναγκαστική απαλλοτρίωσή του, εάν αναιρείται η κατά προορισμό χρήση του.

3. Γύρω από μνημεία μπορεί να καθορίζεται επίσης Ζώνη Προστασίας Β', σύμφωνα με το άρθρο 13.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄ ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΕΙΣ - ΣΤΕΡΗΣΗ ΧΡΗΣΗΣ

Άρθρο 18 Απαλλοτριώσεις

1. Το Δημόσιο μπορεί να προβαίνει με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Πολιτισμού και Αθλητισμού, ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου, είτε στην ολική ή τη μερική απαλλοτρίωση είτε στην απευθείας εξαγορά μνημείου ή οποιουδήποτε ακινήτου μέσα στο οποίο υπάρχουν μνημεία, καθώς και παρακείμενων ακινήτων ή μνημείων, εάν αυτό κρίνεται απαραίτητο για την προστασία των μνημείων.

2. Με όμοια απόφαση, που εκδίδεται με την ίδια διαδικασία, είναι δυνατή είτε η ολική ή μερική απαλλοτρίωση είτε η απευθείας εξαγορά ακινήτου, εάν αυτό κρίνεται απαραίτητο για την προστασία αρχαιολογικών χώρων ή ιστορικών τόπων για τη διενέργεια ανασκαφών. Η εξαγορά γίνεται κατά τη διαδικασία του άρθρου 15 του ν. 2882/2001 (Α΄ 17), στη δε επιτροπή του άρθρου 15 του ίδιου νόμου μετέχει αντί του εμπειρογνώμονα, υπάλληλος της Υπηρεσίας στην περίπτωση που πρέπει να εκτιμηθεί η αξία μνημείου.

3. Τα ακίνητα μνημεία που βρίσκονται μέσα σε ακίνητα ιδιοκτησίας Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.), άλλων νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.), εκκλησιαστικών νομικών προσώπων διατηρούνται και προστατεύονται με ευθύνη της Υπηρεσίας χωρίς το Δημόσιο να υποχρεούται σε απαλλοτρίωση.

4. Η απαλλοτρίωση ή η απευθείας εξαγορά γίνεται υπέρ του Δημοσίου με δαπάνες αυτού ή άλλου νομικού ή φυσικού προσώπου.

5. Κατά της απόφασης της παρ. 1 χωρεί ένσταση εντός τριάντα (30) ημερών από την κοινοποίησή της στον ενδιαφερόμενο, επί της οποίας αποφαινεται ο Υπουργός Πολιτισμού και Αθλητισμού, ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου.

6. Η εισήγηση της Υπηρεσίας για ολική ή μερική απαλλοτρίωση ή απευθείας εξαγορά ακινήτου περιλαμβάνει την αιτιολογημένη απόρριψη άλλων λύσεων προστασίας των μνημείων, αρχαιολογικών χώρων ή ιστορικών τόπων, καθώς και τις βασικές κατευθύνσεις για τον τρόπο διατήρησης και ανάδειξής τους μέσα στο προς απαλλοτρίωση ακίνητο.

7. Το ποσό της αποζημίωσης μπορεί να καταβάλλεται, εφόσον συναινεί ο ιδιοκτήτης, σε δόσεις ή σε ομόλογα ή σε είδος ή με άλλου είδους διακανονισμό, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Πολιτισμού και Αθλητισμού.

8. Εφόσον συναινεί ο ιδιοκτήτης, είναι δυνατή η ανταλλαγή ιδιωτικού ακινήτου με ακίνητο ίσης αξίας του Δημοσίου ή του Ο.Τ.Α. ή η αποζημίωση με άλλο νόμιμο τρόπο. Στις περιπτώσεις αυτές εκδίδεται κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Πολιτισμού και Αθλητισμού, η οποία εκτελείται με μέριμνα της αρμόδιας Κτηματικής Υπηρεσίας του Δημοσίου και είναι δυνατόν να καταβάλλεται τμήμα της τιμής του ακινήτου ή της αποζημίωσης που καθορίζεται. Η παρ. 7 εφαρμόζεται αναλόγως. Σε περίπτωση έκδοσης ομολόγων, οι ειδικότεροι όροι και οι προϋποθέσεις έκδοσής τους καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών.

9. Η ανεπιφύλακτη παραλαβή της αποζημίωσης σε είδος ή των ομολόγων ή της πρώτης δόσης ή του αντικειμένου του διακανονισμού κατά την παρ. 7 ή του τμήματος της α-

ποζημίωσης κατά την παρ. 8, εξομοιώνεται με την έγγραφη συναίνεση.

Άρθρο 19 Αποζημίωση για τη στέρηση χρήσης ακινήτου

1. Για την προστασία μνημείων, αρχαιολογικών χώρων ή ιστορικών τόπων ή για τη διενέργεια ανασκαφών ο Υπουργός Πολιτισμού και Αθλητισμού μπορεί να επιβάλλει προσωρινή ή οριστική στέρηση ή περιορισμό της χρήσης ακινήτου.

2. Σε περίπτωση ουσιώδους προσωρινού περιορισμού ή ουσιώδους προσωρινής στέρησης της κατά προορισμό χρήσης του όλου ακινήτου, καταβάλλεται αποζημίωση, η οποία υπολογίζεται με βάση τη μέση κατά προορισμό απόδοση του ακινήτου πριν τον περιορισμό ή τη στέρηση της χρήσης, λαμβανομένης υπόψη και της ιδιότητας του ακινήτου ως μνημείου, εφόσον αυτή συντρέχει.

3. Σε περίπτωση ουσιώδους οριστικού περιορισμού ή οριστικής στέρησης της κατά προορισμό χρήσης του όλου ακινήτου καταβάλλεται πλήρης αποζημίωση. Και στην περίπτωση αυτή λαμβάνεται υπόψη η ιδιότητα του ακινήτου ως μνημείου, εφόσον αυτή συντρέχει.

4. Σε περίπτωση προσωρινής στέρησης της κατά προορισμό χρήσης του όλου ή μέρους ακινήτου μέσα στο οποίο υπάρχουν μνημεία ή άλλων παρακείμενων ακινήτων, εάν κρίνεται απαραίτητο για την προστασία των μνημείων αυτών, κάθε θιγόμενος μπορεί να υποβάλει αίτηση για αποζημίωση, για τον προσδιορισμό της οποίας εφαρμόζεται η παρ. 2.

5. Σε περίπτωση ουσιώδους οριστικού περιορισμού ή οριστικής στέρησης της κατά προορισμό χρήσης τμήματος του ακινήτου, που απαιτείται για την προστασία του μνημείου, η αποζημίωση καταβάλλεται για το τμήμα αυτό, μόνο εάν ο περιορισμός ή η στέρηση δεν επιφέρει ουσιώδη οριστικό περιορισμό ή οριστική στέρηση της κατά προορισμό χρήσης του όλου ακινήτου, οπότε καταβάλλεται η αποζημίωση που προβλέπεται στην παρ. 3.

6. Με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού, που εκδίδεται ύστερα από γνώμη επιτροπής, διαπιστώνεται εάν συντρέχει περίπτωση καταβολής αποζημίωσης κατά τις παρ. 1 έως 5, καθώς και το ύψος της. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Πολιτισμού και Αθλητισμού καθορίζονται η συγκρότηση και οι αρμοδιότητες της επιτροπής, η διαδικασία κατά την οποία γνωμοδοτεί, τα στοιχεία που λαμβάνει υπόψη, το είδος και ο τρόπος καταβολής της αποζημίωσης και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια.

7. Σε περίπτωση κατά την οποία το ποσό που έχει ή προβλέπεται να καταβληθεί ως αποζημίωση λόγω στέρησης ή περιορισμού χρήσης ακινήτου, προσεγγίζει την αξία του ακινήτου τότε αυτό κηρύσσεται απαλλοτριωτέο.

8. Η προστασία ή η ανάδειξη μνημείων που βρίσκονται σε ακίνητα ιδιοκτησίας Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.), νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.), εκκλησιαστικών νομικών προσώπων, νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου (Ν.Π.Ι.Δ.) του ευρύτερου δημόσιου τομέα και ιδρυμάτων ή αστικών μη κερδοσκοπικών εταιρειών που έχουν, μεταξύ άλλων, ως σκοπό την ανάδειξη και προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς, θεωρείται ότι εντάσσεται στην κατά προορισμό χρήση των ακινήτων αυτών.

9. Σε περίπτωση επιβολής ουσιωδών περιορισμών στους

όρους δόμησης ακινήτου για τους οποίους δεν προβλέπεται αποζημίωση ή μεταφορά συντελεστή δόμησης, μπορεί να καταβάλλεται μη χρηματική αποζημίωση στον ιδιοκτήτη, το είδος, οι προϋποθέσεις και η διαδικασία καθορισμού της οποίας καθορίζονται με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση των Υπουργών Οικονομικών, Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Πολιτισμού και Αθλητισμού.

10. Οι παρ. 2 έως 9 εφαρμόζονται και στην περίπτωση καθορισμού ζωνών σύμφωνα με τα άρθρα 13, 14, 16 και 17.

11. Με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού, ύστερα από αιτιολογημένη εισήγηση του Τμήματος Απαλλοτριώσεων, Απόκτησης Ακινήτων και Αποζημιώσεων του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, δύναται να διαπιστώνεται ότι συντρέχει η περίπτωση καταβολής αποζημίωσης κατά τις παρ. 1 έως 5 και να ορίζεται ότι το ύψος αυτής εκτιμάται από ανεξάρτητο και πιστοποιημένο εκτιμητή του ν. 4152/2013 (Α' 107).

ΤΜΗΜΑ ΙΙΙ ΚΙΝΗΤΑ ΜΝΗΜΕΙΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α' ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 20

Διακρίσεις κινητών μνημείων - Χαρακτηρισμός

1. Στα κινητά μνημεία περιλαμβάνονται:

- α) αυτά που χρονολογούνται έως και το 1453,
- β) τα μεταγενέστερα του 1453, που χρονολογούνται έως και το 1830 και αποτελούν ευρήματα ανασκαφών ή άλλης αρχαιολογικής έρευνας ή που αποσπάστηκαν από ακίνητα μνημεία, καθώς και οι θρησκευτικές εικόνες και λειτουργικά αντικείμενα της ίδιας περιόδου,
- γ) τα μεταγενέστερα του 1453, που χρονολογούνται έως και το 1830, δεν υπάγονται στην περ. β) και χαρακτηρίζονται μνημεία λόγω της κοινωνικής, τεχνικής, λαογραφικής, εθνολογικής, καλλιτεχνικής, αρχιτεκτονικής, βιομηχανικής ή εν γένει ιστορικής ή επιστημονικής σημασίας τους,
- δ) τα νεότερα πολιτιστικά αγαθά που είναι προγενέστερα των εκάστοτε τελευταίων εκατό ετών και χαρακτηρίζονται μνημεία λόγω της κοινωνικής, τεχνικής, λαογραφικής, εθνολογικής, αρχιτεκτονικής, βιομηχανικής ή εν γένει ιστορικής ή επιστημονικής σημασίας τους και
- ε) τα νεότερα πολιτιστικά αγαθά που ανάγονται στην περίοδο των εκάστοτε τελευταίων εκατό ετών και χαρακτηρίζονται μνημεία λόγω της ιδιαίτερης κοινωνικής, τεχνικής, λαογραφικής, εθνολογικής ή εν γένει ιστορικής, καλλιτεχνικής, αρχιτεκτονικής, βιομηχανικής ή επιστημονικής σημασίας τους.

2. Τα αρχαία κινητά μνημεία που υπάγονται στις περ. α) και β) της παρ. 1 προστατεύονται από τον νόμο χωρίς να απαιτείται η έκδοση οποιασδήποτε διοικητικής πράξης. Τα πολιτιστικά αγαθά των περ. γ), δ) και ε) της παρ. 1 χαρακτηρίζονται μνημεία με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού, η οποία εκδίδεται ύστερα από εισήγηση της Υπηρεσίας και γνώμη του Συμβουλίου και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

3. Περίληψη της εισήγησης αποστέλλεται στις τελωνειακές, λιμενικές και αστυνομικές αρχές. Η εισήγηση κοινοποιείται στον κύριο ή και τον κάτοχο, οι οποίοι είναι δυνατόν να υποβάλουν αντιρρήσεις μέσα σε ένα (1) μήνα από

την κοινοποίηση. Τα αποτελέσματα του χαρακτηρισμού επέρχονται από την κοινοποίηση της εισήγησης και αίρονται εάν η απόφαση χαρακτηρισμού δεν εκδοθεί εντός εξαμήνου από την κοινοποίηση.

4. Με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού ρυθμίζεται κάθε λεπτομέρεια αναγκαία για την εφαρμογή της διάταξης αυτής. Για τον χαρακτηρισμό μνημείων της περ. ε) της παρ. 1 απαιτείται προηγούμενη συναίνεση του δημιουργού τους, εφόσον διατηρεί την κυριότητά τους.

5. Η απόφαση χαρακτηρισμού που εκδίδεται σύμφωνα με τις προηγούμενες παραγράφους μπορεί να ανακαλείται μόνο για πλάνη περί τα πράγματα. Η απόφαση ανάκλησης του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού εκδίδεται κατά τη διαδικασία των παρ. 2 και 3 και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

6. Με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού, η οποία εκδίδεται με εισήγηση της Υπηρεσίας, ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, μπορεί, κατ' εξαίρεση, να χαρακτηρίζονται μνημεία, ομοειδείς κατηγορίες κινητών πολιτιστικών αγαθών που παρουσιάζουν ιδιαίτερη κοινωνική, τεχνική, λαογραφική, εθνολογική ή εν γένει ιστορική, καλλιτεχνική ή επιστημονική σημασία, εφόσον σπανίζουν, ο ατομικός προσδιορισμός τους είναι δυσχερής και συντρέχει κίνδυνος απώλειας ή καταστροφής τους.

7. Η ανάκληση της απόφασης χαρακτηρισμού μεμονωμένου μνημείου που έχει εκδοθεί σύμφωνα με την παρ. 6 επιτρέπεται με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού, η οποία εκδίδεται ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εφόσον το συγκεκριμένο κινητό στερείται της ιστορικής, καλλιτεχνικής ή επιστημονικής σημασίας για την οποία χαρακτηρίστηκε η κατηγορία μνημείων.

Άρθρο 21

Κυριότητα κινητών μνημείων

1. Τα αρχαία κινητά μνημεία που χρονολογούνται έως και το 1453 ανήκουν στο Δημόσιο κατά κυριότητα και νομή, είναι ανεπίδεκτα χρησικτησίας και είναι εκτός συναλλαγής κατά την έννοια του άρθρου 966 του Αστικού Κώδικα (Α.Κ.).

2. Δικαίωμα κυριότητας σε εισαγόμενα αρχαία που χρονολογούνται έως και το 1453 αναγνωρίζεται υπό τους όρους και τις προϋποθέσεις της παρ. 3 του άρθρου 33 και των παρ. 5 και 7 του άρθρου 28.

3. Τα αρχαία κινητά μνημεία που αποτελούν ευρήματα ανασκαφής ή άλλης αρχαιολογικής έρευνας ανεξάρτητα από τη χρονολόγησή τους, ανήκουν κατά κυριότητα και νομή στο Δημόσιο, είναι ανεπίδεκτα χρησικτησίας και εκτός συναλλαγής.

4. Το δικαίωμα κυριότητας σε άλλα κινητά μνημεία μεταγενέστερα του 1453 ασκείται υπό τους όρους και τις προϋποθέσεις του παρόντος Κώδικα.

5. Η εξαίρεση του δευτέρου εδαφίου του άρθρου 1039 Α.Κ. δεν ισχύει για κινητά μνημεία.

Άρθρο 22

Κατάσχεση κινητών μνημείων

1. Δεν υπόκεινται σε κατάσχεση και δεν αποτελούν πτωχευτική περιουσία κινητά αρχαία που χρονολογούνται έως και το 1453.

2. Η κατάσχεση μεταγενέστερων μνημείων που ανήκουν σε ιδιώτες γίνεται παρουσία υπαλλήλου της Υπηρεσίας. Προς τούτο οι εκτελούντες την κατάσχεση υπάλληλοι οφείλουν να τη γνωστοποιούν έγκαιρα στην Υπηρεσία. Η αξία των μνημείων καθορίζεται από την επιτροπή της παρ. 11 του άρθρου 73.

3. Μεσεγγυούχος ορίζεται το Δημόσιο, τα δε κατασχεθέντα παραμένουν στον τόπο όπου βρίσκονται, εκτός αν η Υπηρεσία ορίσει διαφορετικά. Αντίγραφο της κατασχετήριας έκθεσης επιδίδεται στην Υπηρεσία αμέσως μόλις περατωθεί η κατάσχεση. Η Υπηρεσία καλείται στη δική για τη διόρθωση της κατασχετήριας έκθεσης, εάν αυτή αφορά μνημείο της παρ. 2, οπότε και της κοινοποιείται η σχετική απόφαση.

4. Η επίθεση σφραγίδων σε μνημεία που αποτελούν πτωχευτική περιουσία γίνεται παρουσία υπαλλήλου της Υπηρεσίας. Μεσεγγυούχος αυτών ορίζεται το Δημόσιο. Τα μνημεία παραμένουν στον τόπο όπου βρίσκονται, εκτός εάν η Υπηρεσία ορίσει διαφορετικά και εκτιμώνται κατά την απογραφή, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα δύο τελευταία εδάφια της παρ. 2. Οποιαδήποτε απόφαση για την πώλησή τους κοινοποιείται εγκαίρως στην Υπηρεσία.

5. Με αίτηση του Δημοσίου, που εκδικάζεται κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, καθορίζεται με απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου, η τιμή μνημείου που έχει κατασχεθεί ή ανήκει σε πτωχευτική περιουσία. Με την υποβολή της αιτήσεως το μνημείο αναλαμβάνεται από την Υπηρεσία. Στη δική καλούνται ο επισπεύδων δανειστής ή ο σύνδικος της πτωχεύσεως αντιστοίχως, οι οποίοι έχουν το δικαίωμα να επισκεφθούν το μνημείο με πρόσωπο της επιλογής τους για την εκτίμηση της αξίας του. Το δικαστήριο λαμβάνει υπόψη του την τιμή που έχει καθορισθεί από την επιτροπή της παρ. 11 του άρθρου 73, καθώς και τα στοιχεία περί της αξίας του μνημείου που επικαλούνται ο επισπεύδων δανειστής ή ο σύνδικος. Το Δημόσιο αποκτά την κυριότητα του μνημείου του οποίου έχει καθορισθεί η τιμή με την καταβολή του τιμήματος στον υπάλληλο του πλειστηριασμού ή τον σύνδικο μέσα σε τριάντα (30) ημέρες από τη δημοσίευση της αποφάσεως. Μόνο εάν δεν καταβληθεί το τίμημα το μνημείο πλειστηριάζεται. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Πολιτισμού και Αθλητισμού και Δικαιοσύνης καθορίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή των ανωτέρω.

Άρθρο 23

Κατοχή κινητών μνημείων

1. Με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού, ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου, μπορεί να χορηγείται σε φυσικό ή νομικό πρόσωπο άδεια κατοχής κινητού αρχαίου μνημείου του οποίου η κυριότητα ανήκει στο Δημόσιο.

2. Άδεια κατοχής χορηγείται στο πρόσωπο που δηλώνει, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 24, κινητό αρχαίο που χρονολογείται έως και το 1453, ύστερα από σχετική αίτησή του, εκτός εάν:

α) το αρχαίο είναι ιδιαίτερα μεγάλης επιστημονικής ή καλλιτεχνικής σημασίας και είναι ανάγκη να βρίσκεται υπό την άμεση προστασία του Δημοσίου,

β) ο αιτών δεν διασφαλίζει την ικανοποιητική φύλαξη και διατήρησή του, ιδίως εάν δεν δηλώνει κατάλληλο τόπο για τη φύλαξή του ή

γ) ο αιτών δεν παρέχει τα εχέγγυα για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων του κατόχου και ιδίως αν έχει καταδι-

καστεί αμετάκλητα για κακούργημα ή παράβαση της νομοθεσίας για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς ή για πλαστογραφία, δωροδοκία, κλοπή, υπεξαίρεση ή αποδοχή προϊόντων εγκλήματος. Το κώλυμα υπάρχει και για όσο χρόνο εκκρεμεί η ποινική δίωξη για μια από τις παραπάνω πράξεις. Η αίτηση μπορεί επίσης να απορριφθεί αν διατάχθηκε η αναστολή εκτέλεσης της ποινής που επιβλήθηκε για μια από τις παραπάνω πράξεις ή αν η ποινική δίωξη για μια από αυτές έπαυσε οριστικά λόγω παραγραφής. Αν ο αιτών είναι νομικό πρόσωπο, τα πιο πάνω κωλύματα πρέπει να μην συντρέχουν στο πρόσωπο αυτών που ασκούν ή άσκησαν τη διοίκησή του.

3. Όταν ο κάτοχος αρχαίου που χρονολογείται έως και το 1453 αποβιώσει, χορηγείται άδεια κατοχής στον κληρονόμο του, εφόσον υποβάλει σχετική αίτηση, εκτός εάν συντρέχουν οι αρνητικές προϋποθέσεις των περ. β) και γ) της προηγούμενης παραγράφου. Η σχετική απόφαση εκδίδεται μέσα σε εύλογο χρόνο.

4. Η άδεια κατοχής είναι δυνατόν να ανακαλείται με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού εάν παύσει να συντρέχει μια από τις προϋποθέσεις της χορήγησης της σύμφωνα με την παρ. 2 ή παραβιαστούν τα άρθρα 27, 28 και 29. Η άδεια ανακαλείται αυτοδικαίως αν ο κάτοχος καταδικασθεί αμετάκλητα για ένα από τα αδικήματα της περ. γ) της παρ. 2. Η άδεια μπορεί επίσης να ανακαλείται, αν κριθεί εκ των υστέρων ότι το αρχαίο παρουσιάζει ιδιαίτερα μεγάλη επιστημονική ή καλλιτεχνική σημασία και πρέπει να βρίσκεται υπό την άμεση προστασία του Κράτους. Στην περίπτωση αυτή οφείλεται ως αποζημίωση η αμοιβή της παρ. 3 του άρθρου 24. Σε κάθε άλλη περίπτωση ανάκλησης τα αρχαία αναλαμβάνονται χωρίς αποζημίωση από το Δημόσιο.

5. Στην περίπτωση που κρίνεται ότι το κινητό αρχαίο που δηλώνεται σύμφωνα με τη διάταξη της παρ. 1 του άρθρου 24 έχει πολύ μικρή επιστημονική και εμπορική αξία, καταγράφεται από την Υπηρεσία και καταλείπεται στην ελεύθερη χρήση του αιτούντος με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού, ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου.

Άρθρο 24

Δήλωση, υπόδειξη κινητών μνημείων και αμοιβή

1. Όποιος βρίσκει ή αυτός στον οποίο περιέρχεται κινητό αρχαίο που χρονολογείται έως και το 1453, οφείλει να το δηλώνει χωρίς υπαίτια καθυστέρηση στην πλησιέστερη αρχαιολογική, αστυνομική ή λιμενική αρχή και να το θέτει στη διάθεσή της. Η δήλωση περιέχει την ακριβή τοποθεσία εύρεσης του αρχαίου, τον τρόπο με τον οποίο περιήλθε στο πρόσωπο που προβαίνει σε αυτή, τα στοιχεία του προηγούμενου κατόχου και κάθε άλλη χρήσιμη λεπτομέρεια. Τα στοιχεία της δήλωσης καταγράφονται σε έκθεση της παραπάνω αρχής. Αν το αρχαίο ανακαλύπτεται ή βρίσκεται σε ακίνητο όπου εκτελούνται έργα ή εργασίες, αυτές πρέπει να διακόπτονται αμέσως μέχρι να αποφανθεί η Υπηρεσία.

2. Κάθε πρόσωπο το οποίο αποκτά την κυριότητα μνημείου μεταγενέστερου του 1453, που υπάγεται στην περ. β) της παρ. 1 και στην παρ. 6 του άρθρου 20, οφείλει να υποβάλει χωρίς υπαίτια καθυστέρηση στις αρχές της προηγούμενης παραγράφου δήλωση για τον τρόπο με τον οποίο περιήλθε σε αυτό και για τα στοιχεία του προηγούμενου κατόχου του.

3. Όταν η κατοχή του αρχαίου περιέρχεται στο Δημόσιο,

χορηγείται αμοιβή σε αυτόν που προέβη στη δήλωσή του σύμφωνα με την παρ. 1. Το ύψος της αμοιβής ορίζεται με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού, ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου, ανάλογα με τη σπουδαιότητα του αρχαίου και τη συμβολή του δηλώσαντος στην ανεύρεση και διάσωσή του. Η Υπηρεσία χορηγεί απευθείας την αμοιβή, αν εκτιμά ότι η χρηματική αξία του αρχαίου δεν υπερβαίνει τα χίλια πεντακόσια (1.500) ευρώ. Το ποσό αυτό μπορεί να αναπροσαρμόζεται με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού.

4. Η παραπάνω αμοιβή χορηγείται και σε όποιον υποδεικνύει τον τόπο όπου βρίσκονται άγνωστα στην Υπηρεσία κινητά αρχαία, με όμοια απόφαση μετά από εκτίμηση της συμβολής του στην ανεύρεση και τη διάσωσή τους, καθώς και της σπουδαιότητας των αρχαίων.

5. Εάν η δήλωση ή η υπόδειξη γίνεται από περισσότερα πρόσωπα, η αμοιβή επιμερίζεται μεταξύ τους σε ποσοστά που καθορίζονται με την ίδια απόφαση ανάλογα με τη συμβολή του καθενός ή σε περίπτωση αμφιβολίας κατά ίσα μέρη. Αν το αρχαίο βρέθηκε σε ιδιωτικό ακίνητο που δεν ανήκει σε αυτόν που το δηλώνει, η αμοιβή κατανέμεται σε ίσα μέρη μεταξύ αυτού και του κυρίου ή μισθωτή του ακινήτου. Προκειμένου για ενάλια αρχαία, εάν εκείνος που τα δηλώνει ή τα υποδεικνύει δεν είναι κύριος ή μισθωτής του μέσου με το οποίο εντοπίζονται, η αμοιβή επιμερίζεται μεταξύ του κυρίου ή μισθωτή του μέσου και εκείνου που τα υποδεικνύει.

6. Δεν καταβάλλεται αμοιβή: α) εάν το αρχαίο είναι ήδη γνωστό στην Υπηρεσία, β) εάν το αρχαίο ανακαλύπτεται σε οριοθετημένο ή υπό οριοθέτηση αρχαιολογικό χώρο ή κατά τη διενέργεια ανασκαφών ή την εκτέλεση άλλων εργασιών για τις οποίες απαιτείται να παρίσταται εκπρόσωπος της Υπηρεσίας, γ) εάν εκείνος που δηλώνει ή υποδεικνύει αρχαίο είναι υπάλληλος του Δημοσίου, των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.), άλλων νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) και νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου (Ν.Π.Ι.Δ.) του ευρύτερου δημόσιου τομέα, όπως αυτός καθορίζεται κάθε φορά, που ενεργεί στο πλαίσιο των υπηρεσιακών καθηκόντων του. Δεν καταβάλλεται επίσης αμοιβή σε όποιον βρίσκει αρχαίο προβαίνοντας σε δραστηριότητα που αντίκειται στη νομοθεσία για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς, καθώς και στην περίπτωση της παρ. 5, σε όποιον επιχειρεί να αποκρύψει το αρχαίο ή προβαίνει σε ενέργειες που μπορούν να το βλάψουν, οπότε η αμοιβή καταβάλλεται μόνο σε εκείνον που ενεργεί νόμιμα κατά το ποσοστό που του αναλογεί.

Άρθρο 25

Δανεισμός και ανταλλαγή κινητών μνημείων που ανήκουν στο Δημόσιο

1. Με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού ύστερα από εισήγηση της Υπηρεσίας και γνώμη του Συμβουλίου μπορεί σε εξαιρετικές περιπτώσεις να επιτρέπεται ο δανεισμός δημοσιευμένων κινητών μνημείων που ανήκουν στο Δημόσιο και βρίσκονται στην κατοχή του, σε μουσεία ή εκπαιδευτικούς οργανισμούς για εκθεσιακούς ή παιδαγωγικούς σκοπούς. Ο δανεισμός σε μουσεία γίνεται υπό τον όρο της αμοιβαιότητας. Ο δανεισμός για παιδαγωγικούς σκοπούς μπορεί να επιτρέπεται εφόσον τα μνημεία δεν έχουν ιδιαίτερη σημασία για την πολιτιστική κληρονομιά της Χώρας. Ο δανεισμός γίνεται για ορισμένο χρόνο που δεν μπορεί να υπερβαίνει την πενταετία και μπορεί να

ανανεώνεται με την ίδια διαδικασία.

2. Με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού ύστερα από εισήγηση της Υπηρεσίας και γνώμη του Συμβουλίου μπορεί να επιτρέπεται η ανταλλαγή δημοσιευμένων κινητών μνημείων που ανήκουν στο Δημόσιο και βρίσκονται στην κατοχή του, εφόσον δεν έχουν ιδιαίτερη σημασία για την πολιτιστική κληρονομιά της Χώρας, δεν χρειάζεται να συμπληρωθούν με αυτά οι συλλογές άλλων μουσείων της Χώρας και δεν πλήττεται η ενότητα σημαντικών συλλογών, με ίσης σημασίας πολιτιστικά αγαθά που ανήκουν σε άλλα κράτη ή σε αλλοδαπά νομικά πρόσωπα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα και έχουν ιδιαίτερη σημασία για τις συλλογές των δημόσιων μουσείων της Χώρας.

Άρθρο 26

Ενέργειες επί κινητών μνημείων

1. Απαγορεύεται κάθε ενέργεια σε κινητό μνημείο η οποία είναι δυνατόν να επιφέρει με άμεσο ή έμμεσο τρόπο καταστροφή, βλάβη, ρύπανση ή αλλοίωση της μορφής του.

2. Αν σκάφος ή όχημα (όπως ιδίως σιδηρόδρομος συρμός, αυτοκίνητο, άμαξα), το οποίο έχει χαρακτηριστεί μνημείο, παρουσιάζει εκτεταμένες και μη αναστρέψιμες φθορές ή βλάβες, συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού πενταμελής επιτροπή αποτελούμενη από έναν μηχανολόγο, έναν λαογράφο ή εθνολόγο ή κοινωνικό ανθρωπολόγο, έναν αρχιτέκτονα ή πολιτικό μηχανικό ή ναυπηγό ή αεροναυπηγό, έναν ιστορικό τέχνης ή ιστορικό και ένα συντηρητή (με σχετική σε κάθε περίπτωση ειδικευση), υπαλλήλους του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού ή, αν αυτό δεν καθίσταται εφικτό, από εγνωσμένου κύρους εμπειρογνώμονες. Η επιτροπή ελέγχει την κατάσταση του μνημείου και προτείνει μέτρα υπό την προϋπόθεση ότι διαφυλάσσεται η αυθεντικότητα του.

3. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, όταν η επιτροπή κρίνει ότι η διατήρηση του μνημείου είναι, στο σύνολο ή σε τμήμα του, αδύνατη, μπορεί να εισηγηθεί αιτιολογημένα τη διάλυσή του, η οποία αποφασίζεται από τον Υπουργό Πολιτισμού και Αθλητισμού μετά από γνώμη του Συμβουλίου, αφού προηγηθεί λεπτομερής περιγραφή της μορφής και της κατασκευής του, πλήρης φωτογράφιση, αποτύπωση και τεκμηρίωσή του.

4. Απαγορεύεται η απόσπαση από σκάφος ή όχημα (όπως ιδίως σιδηροδρομικό συρμό, αυτοκίνητο, άμαξα), που έχει χαρακτηριστεί μνημείο, στοιχείων που είναι αναπόσπαστα τμήματά του. Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται η απόσπαση και απομάκρυνση τέτοιων στοιχείων, όπως και η ενσωμάτωσή τους σε μια νέα κατασκευή, όμοια με την αρχική, μόνο εάν αυτό κριθεί, με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου, ότι είναι απολύτως αναγκαίο για τη διάσωσή τους. Οι παραπάνω εργασίες εκτελούνται σύμφωνα με μελέτη που εγκρίνεται με την οικεία απόφαση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΚΥΡΙΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΟΧΩΝ ΚΙΝΗΤΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ

Άρθρο 27

Φύλαξη και συντήρηση κινητών μνημείων

1. Ο κάτοχος κινητού αρχαίου και ο κύριος αρχαίου ή άλλου κινητού μνημείου ευθύνονται για την ασφάλεια και

τη διατήρησή του. Οφείλουν να γνωστοποιούν στην Υπηρεσία τον ακριβή τόπο φύλαξής του, κάθε μετακίνησή του στην οποία προτίθενται να προβούν καθώς και τυχόν απώλειά του. Οφείλουν επίσης να επιτρέπουν την περιοδική ή έκτακτη επιθεώρησή του από την Υπηρεσία ύστερα από έγγραφη ειδοποίηση, να την ειδοποιούν χωρίς υπαίτια καθυστέρηση για κάθε γεγονός που είναι δυνατόν να το θέσει σε κίνδυνο και να ακολουθούν τις υποδείξεις της. Αν το μνημείο διατρέχει άμεσο κίνδυνο φθοράς, απώλειας ή καταστροφής, η Υπηρεσία μπορεί να λάβει όλα τα αναγκαία μέτρα και να καταλογίσει τις σχετικές δαπάνες στον κύριο ή τον κάτοχο του μνημείου ή να αποφασίσει τη μεταφορά του προς φύλαξη σε δημόσιο μουσείο ή άλλο κατάλληλο χώρο, μέχρις ότου εκλείψει οριστικά ο κίνδυνος.

2. Ο κάτοχος κινητού αρχαίου και ο κύριος αρχαίου ή άλλου κινητού μνημείου υποχρεούνται να λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα συντήρησης σύμφωνα και με το άρθρο 43. Αν η Υπηρεσία κρίνει ότι η συντήρηση είναι ανεπαρκής, λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα, διατηρώντας τη δυνατότητα να καταλογίσει το σύνολο ή μέρος της σχετικής δαπάνης σε βάρος των υποχρέων, σύμφωνα με τις σχετικές περί εισπράξεως δημοσίων εσόδων διατάξεις.

3. Αν ο κάτοχος κινητού αρχαίου ή ο κύριος αρχαίου ή άλλου κινητού μνημείου αποβιώσει, ο κληρονόμος ή ο εκτελεστής της διαθήκης ή ο κηδεμόνας σχολάζουσας κληρονομίας υποχρεούνται να ειδοποιήσουν χωρίς υπαίτια καθυστέρηση την Υπηρεσία και να διασφαλίσουν προσωρινά τα αντικείμενα μέχρις ότου αυτή επιληφθεί. Αν λυθεί το νομικό πρόσωπο που έχει την κυριότητα ή κατοχή μνημείου, τις υποχρεώσεις αυτές έχουν οι νόμιμοι κατά τον χρόνο λύσης εκπρόσωποί του.

Άρθρο 28

Μεταβίβαση της κατοχής ή της κυριότητας κινητών μνημείων

1. Ο κάτοχος κινητού αρχαίου που χρονολογείται έως και το 1453, μπορεί να μεταβιβάζει την κατοχή του αφού γνωστοποιήσει στην Υπηρεσία την πρόθεσή του και τα στοιχεία του υποψήφιου κατόχου, ο οποίος υποχρεούται να υποβάλει αίτηση για άδεια κατοχής που χορηγείται σύμφωνα με το άρθρο 23. Η σχετική πράξη εκδίδεται μέσα σε εύλογο χρόνο. Μεταβίβαση που γίνεται χωρίς την άδεια αυτή είναι άκυρη και τα κινητά μνημεία αναλαμβάνονται χωρίς διατυπώσεις από το Δημόσιο.

2. Η μεταβίβαση αιτία θανάτου της κατοχής μνημείων της προηγούμενης παραγράφου είναι δυνατή υπό τους όρους και τις προϋποθέσεις της παρ. 3 του άρθρου 23, ειδώς τα αρχαία αναλαμβάνονται από το Δημόσιο.

3. Η μεταβίβαση της κυριότητας κινητού μνημείου που ανήκει σε νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, σε Οργανισμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) ή σε νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου του ευρύτερου δημόσιου τομέα, όπως αυτός καθορίζεται κάθε φορά, είναι δυνατή με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού, ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου, ειδώς είναι άκυρη. Με την παραπάνω απόφαση μπορεί να επιβάλλονται όροι ως προς το πρόσωπο προς το οποίο πρόκειται να μεταβιβαστούν τα μνημεία. Σε περίπτωση πώλησης, το Δημόσιο μπορεί να ασκεί δικαίωμα προτίμησης στην ίδια τιμή εντός τριών (3) μηνών από την υποβολή της σχετικής αίτησης.

4. Η μεταβίβαση μνημείων που ανήκουν σε εκκλησιαστικά νομικά πρόσωπα, άλλα νομικά πρόσωπα ή ενώσεις προσώπων που εκπροσωπούν θρησκείες ή δόγματα επιτρέπε-

ται, με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου, προς άλλα τέτοια πρόσωπα ή ενώσεις, στο Δημόσιο, σε Ο.Τ.Α., σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου ή σε νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που αποτελούν αναγνωρισμένα μουσεία του άρθρου 45, ειδώς είναι άκυρη.

5. Η μεταβίβαση της κυριότητας κινητού μνημείου, εκτός αυτών των παρ. 3 και 4, επιτρέπεται μετά από προηγούμενη γνωστοποίηση στην Υπηρεσία της σχετικής πρόθεσης, των στοιχείων του προσώπου προς το οποίο πρόκειται να μεταβιβασθεί, και, σε περίπτωση πώλησης, της τιμής και εφόσον παρέλθει χρονικό διάστημα ενός (1) μηνός από τη γνωστοποίηση χωρίς το Δημόσιο να ασκήσει δικαίωμα προτίμησης στην ίδια τιμή. Η μεταβίβαση που έγινε χωρίς τη γνωστοποίηση αυτή είναι άκυρη.

6. Σε περίπτωση πώλησης μνημείων με δημοπρασία ή δημόσιο πλειστηριασμό, προτιμώνται στην ίδια τιμή, κατά σειρά, το Δημόσιο, τα μουσεία του άρθρου 45 και οι συλλέκτες μνημείων.

7. Όποιος αποκτά την κυριότητα μνημείου αιτία θανάτου οφείλει να ειδοποιεί σχετικά την Υπηρεσία χωρίς υπαίτια καθυστέρηση.

8. Ο κύριος μνημείου μπορεί να το μεταβιβάζει στο Δημόσιο σε τιμή που συμφωνείται ή ειδώς ορίζεται από την εκτιμητική επιτροπή της παρ. 11 του άρθρου 73.

Άρθρο 29

Υποχρεώσεις κατόχων και κυρίων κινητών μνημείων για τη μελέτη και έκθεσή τους

1. Οι κάτοχοι κινητών αρχαίων που χρονολογούνται έως και το 1453, καθώς και νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου του ευρύτερου δημόσιου τομέα, που είναι κύριοι ή κάτοχοι κινητών αρχαίων ή νεότερων μνημείων, οφείλουν να διευκολύνουν τη φωτογράφιση και μελέτη των μνημείων από ειδικούς επιστήμονες στους οποίους χορηγείται σχετική άδεια από την Υπηρεσία.

2. Τα πρόσωπα που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο οφείλουν επίσης να θέτουν τα προαναφερόμενα μνημεία για εύλογο χρονικό διάστημα στη διάθεση της Υπηρεσίας αν αυτή το ζητήσει προκειμένου να εκτεθούν στο κοινό εντός ή εκτός της ελληνικής επικράτειας. Αν τα μνημεία υποστούν φθορά ή απωλεσθούν κατά το χρονικό διάστημα που δεν βρίσκονται στην κατοχή τους, το Δημόσιο υποχρεούται σε αποζημίωση.

Άρθρο 30

Αρωγή για την ανεύρεση και διεκδίκηση κινητών μνημείων

1. Ο κάτοχος κινητού αρχαίου προστατεύεται έναντι τρίτων ως νομέας και απολαμβάνει την αυτοδύναμη προστασία της νομής, δικαιούται δε να ασκήσει παράλληλα με το Δημόσιο τις αγωγές αποβολής και διαταράξεως της νομής. Αν το αρχαίο έχει εξαχθεί παράνομα, η διεκδίκηση γίνεται από το Δημόσιο. Ύστερα από την επιστροφή το αρχαίο αποδίδεται στον κάτοχο εκτός εάν η εξαγωγή του οφείλεται σε δόλο ή αμέλειά του. Στην περίπτωση αυτή η κατοχή του αρχαίου που επιστρέφεται περιέρχεται στο Δημόσιο χωρίς αποζημίωση του κατόχου. Ο κάτοχος επιβαρύνεται με τις δαπάνες στις οποίες υποβλήθηκε το Δημόσιο, συμπεριλαμβανομένης της αποζημίωσης που τυχόν καταβλήθηκε στον καλόπιστο νομέα, αν το αρχαίο ύστερα

από την επιστροφή αποδοθεί σε αυτόν.

2. Ο κύριος μνημείου μπορεί να ζητά τη συνδρομή της Υπηρεσίας για την ανεύρεση, καθώς και την απόδοση ή την επιστροφή του αν κλαπεί ή εξαχθεί παράνομα. Ύστερα από την επιστροφή, το μνημείο αποδίδεται σε αυτόν, εκτός εάν το εξήγαγε ο ίδιος ή επέτρεψε την εξαγωγή του από δόλο ή βαριά αμέλεια. Στην περίπτωση αυτή η κυριότητα του μνημείου που επιστρέφεται περιέρχεται στο Δημόσιο, χωρίς αποζημίωση. Ο κύριος υποχρεούται να καταβάλει τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκε το Δημόσιο για την επιστροφή, συμπεριλαμβανομένης της αποζημίωσης που τυχόν καταβλήθηκε στον καλόπιστο νομέα, εάν το μνημείο που επιστρέφεται αποδοθεί σε αυτόν. Ο κύριος και ο κάτοχος μνημείου που επιστρέφεται κατά τις παραπάνω διατάξεις υποχρεούνται να επιτρέπουν την έκθεσή του στο κοινό υπό προϋποθέσεις και για χρονικό διάστημα που ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄ ΣΥΛΛΕΚΤΕΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΠΩΛΕΣ

Άρθρο 31 Συλλέκτες μνημείων

1. Ο νόμιμος κάτοχος ή κύριος κινητών αρχαίων, καθώς και ο κύριος νεότερων κινητών μνημείων που συνθέτουν ενιαίο σύνολο ή ενιαία σύνολα από καλλιτεχνική, ιστορική ή επιστημονική άποψη, μπορεί να αναγνωρίζεται ως συλλέκτης ύστερα από αίτησή του με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου. Η σχετική πράξη εκδίδεται μέσα σε εύλογο χρόνο. Η απόφαση εκδίδεται μετά από εκτίμηση του χαρακτήρα και της σημασίας της συλλογής και εφόσον ο αιτών παρέχει εγγυήσεις για την προστασία και τη διασφάλιση κατάλληλων συνθηκών φύλαξης και διατήρησης των αντικειμένων της συλλογής, καθώς και για την τήρηση των λοιπών υποχρεώσεων του συλλέκτη. Τις εγγυήσεις αυτές δεν παρέχει ο αιτών, ιδίως αν έχει καταδικαστεί αμετάκλητα για κακούργημα ή παράβαση της νομοθεσίας για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς ή για πλαστογραφία, δωροδοκία, κλοπή, υπεξαίρεση ή αποδοχή προϊόντων εγκλήματος. Το κώλυμα υπάρχει και για όσο χρόνο εκκρεμεί η ποινική δίωξη για μια από τις παραπάνω πράξεις. Η αίτηση μπορεί επίσης να απορριφθεί, αν διατάχθηκε η αναστολή εκτέλεσης της ποινής που επιβλήθηκε για μια από τις παραπάνω πράξεις ή αν η ποινική δίωξη για μια από τις πράξεις αυτές έπαυσε οριστικά λόγω παραγραφής. Αν ο αιτών είναι νομικό πρόσωπο, το κώλυμα πρέπει να μην συντρέχει στα πρόσωπα που ασκούν τη διοίκησή τους.

2. Φυσικό πρόσωπο του οποίου το επάγγελμα σχετίζεται ή σχετιζόταν με την προστασία μνημείων ή είναι αρχαιοπώλης ή έμπορος νεότερων μνημείων ή υπάλληλος ή συνεργάτης φυσικών ή νομικών προσώπων που ασκούν παρόμοια επιχείρηση, δεν μπορεί να αναγνωρισθεί ως συλλέκτης αρχαίων.

3. Οι συλλέκτες έχουν τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα των κατόχων ή κυρίων μνημείων με την επιφύλαξη των παρακάτω διατάξεων.

4. Οι συλλέκτες οφείλουν να τηρούν κατάλογο με πλήρη περιγραφή και φωτογραφίες των αντικειμένων της συλλογής, να καταθέτουν αντίγραφό του στην υπηρεσία και να υποβάλουν σε αυτήν ανά εξάμηνο τουλάχιστον κατάλογο με τα νέα αντικείμενα της συλλογής.

5. Οι συλλέκτες μπορούν να εμπλουτίζουν τις συλλογές τους με μνημεία που εισάγονται από το εξωτερικό ή αποκτώνται στην Ελλάδα κατά τον παρόντα Κώδικα. Για τα μνημεία αυτά απαιτείται να υποβάλουν δήλωση του άρθρου 24 ή 33 κατά περίπτωση.

6. Οι συλλέκτες απαγορεύεται να αποκτούν πολιτιστικά αγαθά, για τα οποία υπάρχουν ενδείξεις ότι προέρχονται από κλοπή, παράνομη ανασκαφή ή άλλη παράνομη ενέργεια ή ότι αποκτήθηκαν ή έχουν εξαχθεί κατά παράβαση της νομοθεσίας του κράτους προέλευσής τους και οφείλουν να ενημερώνουν χωρίς υπαίτια καθυστέρηση την Υπηρεσία για κάθε τέτοια προσφορά.

7. Οι συλλέκτες οφείλουν να διευκολύνουν τη φωτογράφιση και μελέτη των μνημείων της συλλογής τους από ειδικούς επιστήμονες στους οποίους έχει χορηγηθεί σχετική άδεια από την Υπηρεσία. Έχουν δικαίωμα να αναπαράγουν και να διαθέτουν φωτογραφίες ή άλλες απεικονίσεις των μνημείων αυτών. Έχουν, επίσης, δικαίωμα να κατασκευάζουν εκμαγεία ή άλλα αντίγραφα τους, ύστερα από έγκριση της Υπηρεσίας και σύμφωνα με τις οδηγίες της, και να τα διαθέτουν.

8. Οι συλλέκτες μπορούν να παραχωρούν το δικαίωμα της πρώτης δημοσίευσης κάθε πρωτοεμφανιζόμενου στη συλλογή τους αρχαίου για μια τριετία, αφού ενημερώσουν την Υπηρεσία.

9. Οι συλλέκτες υποχρεούνται να διευκολύνουν την επίσκεψη συλλογής που κρίνεται σημαντική από την Υπηρεσία. Για την επίσκεψη είναι δυνατόν να απαιτείται δικαίωμα εισόδου μετά από έγκριση της Υπηρεσίας.

10. Οι συλλέκτες ευθύνονται για τη διαφύλαξη της ενότητας της συλλογής. Η διάσπασή της είναι δυνατή μετά από άδεια του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού, ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου, αφού εκτιμηθούν η σημασία της συλλογής και οι συνέπειες της διάσπασης. Η άδεια θεωρείται ότι έχει χορηγηθεί εάν παρέλθει άπρακτο τετράμηνο από την υποβολή της σχετικής αίτησης στην Υπηρεσία. Σε περίπτωση χορήγησης άδειας για τη μεταβίβαση των επί μέρους μνημείων της συλλογής εφαρμόζεται αναλόγως το άρθρο 28.

11. Οι συλλέκτες μπορούν να μεταβιβάζουν τα αντικείμενα της συλλογής τους στο σύνολό τους είτε στο Δημόσιο είτε σε μουσεία του άρθρου 45 ή σε πρόσωπα που είναι αναγνωρισμένοι συλλέκτες, αφού γνωστοποιήσουν στην Υπηρεσία την πρόθεσή τους και τα στοιχεία του προσώπου στο οποίο πρόκειται να τα μεταβιβάσουν, καθώς και την τιμή σε περίπτωση πωλήσεως. Η μεταβίβαση μπορεί να γίνει μετά την παρέλευση έξι (6) μηνών από τη γνωστοποίηση και εφόσον το Δημόσιο ή στη συνέχεια, εάν πρόκειται για πώληση σε συλλέκτες, τα μουσεία δεν ασκήσουν δικαίωμα προτίμησης στην ίδια τιμή. Προκειμένου για συλλογή που ανήκει σε νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, σε Οργανισμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) ή νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου του ευρύτερου δημόσιου τομέα, όπως αυτός καθορίζεται κάθε φορά, επιτρέπεται η μεταβίβαση είτε προς το Δημόσιο είτε, μετά από έγκριση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου, σε άλλο τέτοιο πρόσωπο που έχει τις ιδιότητες που ορίζονται στο πρώτο εδάφιο. Το δεύτερο εδάφιο εφαρμόζεται αναλόγως. Εάν δεν τηρηθούν οι παραπάνω όροι, η μεταβίβαση είναι άκυρη.

12. Εάν αποβιώσει ο συλλέκτης, ο κληρονόμος του διακαίεται μέσα σε προθεσμία έξι (6) μηνών από την αποδοχή της κληρονομιάς ή την πάροδο της προθεσμίας αποποίησης της, να υποβάλει αίτηση αναγνώρισής του ως συλλέ-

κτη. Η αναγνώριση χωρεί, εκτός εάν συντρέχουν στο πρόσωπό του τα κωλύματα των παρ. 1 ή 2. Προκειμένου για ιδιαίτερα σημαντική συλλογή, εάν είναι απολύτως απαραίτητη η διαφύλαξη της ενότητάς της και αυτή δεν διασφαλίζεται, το σύνολο των μνημείων της μπορεί να περιέλθει στο Δημόσιο, με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού, ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου. Στην περίπτωση αυτή καταβάλλεται στους δικαιούχους αποζημίωση, το ύψος της οποίας προσδιορίζεται ανάλογα με τη σπουδαιότητα των αντικειμένων της συλλογής από την εκτιμητική επιτροπή της παρ. 11 του άρθρου 73.

13. Εάν λυθεί το νομικό πρόσωπο που έχει αναγνωρισθεί ως συλλέκτης και πρόκειται να μεταβιβαστούν τα μνημεία της συλλογής εφαρμόζεται αναλόγως η παρ. 11. Εάν κριθεί απολύτως απαραίτητη η διαφύλαξη της ενότητας ιδιαίτερα σημαντικής συλλογής και αυτή δεν διασφαλίζεται, εφαρμόζονται τα δύο τελευταία εδάφια της παρ. 12.

14. Εάν δεν συντρέχουν πλέον στο πρόσωπο του συλλέκτη μία ή περισσότερες προϋποθέσεις, βάσει των οποίων αναγνωρίστηκε η ιδιότητα αυτή ή παραβιαστεί το παρόν άρθρο, η απόφαση αναγνώρισης μπορεί να ανακληθεί προσωρινά ή οριστικά. Η απόφαση ανακαλείται αυτοδικαίως αν ο συλλέκτης καταδικασθεί αμετάκλητα για κάποιο από τα αδικήματα της παρ. 1, οπότε τα αρχαία που βρίσκονται στην κατοχή του αναλαμβάνονται από το Δημόσιο. Εάν η ανάκληση γίνει για άλλο λόγο είναι δυνατή η διατήρηση της κατοχής τους.

Άρθρο 32

Αρχαιοπώλες και έμποροι νεότερων μνημείων

1. Αρχαιοπώλης είναι το πρόσωπο που κατά σύστημα είτε αποκτά την κατοχή ή την κυριότητα κινητών αρχαίων που έχουν αποκτηθεί νομίμως, με σκοπό την περαιτέρω μεταβίβασή τους, είτε μεσολαβεί στη μεταβίβαση της κατοχής ή της κυριότητας αυτών. Έμπορος νεότερων κινητών μνημείων είναι το πρόσωπο που κατά σύστημα είτε αποκτά την κυριότητα νεότερων κινητών μνημείων που έχουν αποκτηθεί νομίμως με σκοπό την περαιτέρω μεταβίβασή τους είτε μεσολαβεί στη μεταβίβασή τους. Για την άσκηση των δραστηριοτήτων αυτών απαιτείται ειδική άδεια.

2. Η άδεια της προηγούμενης παραγράφου χορηγείται, ύστερα από αίτηση του ενδιαφερομένου, με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού μετά από γνώμη του Συμβουλίου, σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα που:

α) Στην περίπτωση αδειας αρχαιοπώλη, έχουν διετή σχετική επαγγελματική εμπειρία σε αρχαιοπωλείο, που αποδεικνύεται από βεβαίωση του εργοδότη αρχαιοπώλη και του οικείου ασφαλιστικού φορέα, ή κατέχουν πτυχίο αρχαιολογίας, χωρίς προηγούμενη επαγγελματική εμπειρία σε αρχαιοπωλείο, ή είναι επιστήμονες επαγγελματίες συναφών μουσείων, υπό τον όρο ότι έχει παρέλθει χρονικό διάστημα τουλάχιστον πέντε (5) ετών από την ημέρα διακοπής άσκησης του επαγγέλματος. Στην περίπτωση άδειας εμπόρου νεότερων κινητών μνημείων έχουν διετή σχετική επαγγελματική εμπειρία σε κατάστημα εμπόρου νεότερων κινητών μνημείων, που αποδεικνύεται από βεβαίωση του εργοδότη εμπόρου νεότερων μνημείων και του οικείου ασφαλιστικού φορέα, ή κατέχουν πτυχίο ιστορίας της τέχνης χωρίς προηγούμενη επαγγελματική εμπειρία σε κατάστημα εμπόρου νεότερων μνημείων, ή είναι επιστήμονες επαγγελματίες συναφών μουσείων, υπό τον όρο ότι έχει παρέλθει χρονικό διάστημα τουλάχιστον πέντε (5) ετών από την ημέρα διακοπής του επαγγέλματος.

β) Διαθέτουν κατάλληλο χώρο καταστήματος και αποθήκευσης. Στις νησιωτικές περιοχές αρχαιοπωλεία και καταστήματα εμπορίας νεότερων κινητών μνημείων ιδρύονται μόνο σε έδρες Περιφέρειας ή Περιφερειακής Ενότητας.

γ) Δεν έχουν αναγνωρισθεί ως συλλέκτες μνημείων και δεν ασκούν επάγγελμα που σχετίζεται ή σχετιζόταν με την προστασία μνημείων.

δ) Παρέχουν τα εχέγγυα για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων του αρχαιοπώλη ή εμπόρου νεότερων μνημείων. Τα εχέγγυα αυτά δεν παρέχει ο αιτών, ιδίως αν έχει καταδικαστεί αμετάκλητα για κακούργημα ή παράβαση της νομοθεσίας για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς ή για πλαστογραφία, δωροδοκία, κλοπή, υπεξαίρεση ή αποδοχή προϊόντων εγκλήματος. Το κώλυμα υπάρχει και για όσο χρόνο εκκρεμεί η ποινική δίωξη για μια από τις παραπάνω πράξεις. Η αίτηση μπορεί, επίσης, να απορριφθεί, αν διατάχθηκε η αναστολή εκτέλεσης της ποινής που επιβλήθηκε για μια από τις παραπάνω πράξεις, ή εάν η ποινική δίωξη για μια από αυτές τις πράξεις έπαυσε οριστικά λόγω παραγραφής. Αν ο αιτών είναι νομικό πρόσωπο, το κώλυμα πρέπει να μην συντρέχει στο πρόσωπο των διοικητών ή των μελών των οργάνων διοίκησής τους.

3. Ως προς τα επί μέρους αντικείμενα που βρίσκονται στους χώρους του καταστήματος των παραπάνω προσώπων εφαρμόζονται τα άρθρα 21, 23, 27 και 28, καθώς της παρ. 1 του άρθρου 29.

4. Οι αρχαιοπώλες και οι έμποροι νεότερων κινητών μνημείων οφείλουν να τηρούν βιβλίο, θεωρημένο από την Υπηρεσία, στο οποίο καταχωρίζουν τα κινητά μνημεία αμέσως μετά την είσοδό τους στο κατάστημα. Η καταχώριση περιλαμβάνει την περιγραφή, τη φωτογραφία και την προέλευση του μνημείου, τα στοιχεία του προηγούμενου κατόχου ή κυρίου του μνημείου και του προσώπου προς το οποίο μεταβιβάζεται, τα στοιχεία της άδειας κατοχής αρχαίου, την τιμή και την ημερομηνία της μεταβίβασης. Τα στοιχεία αυτά γνωστοποιούνται χωρίς υπαίτια καθυστέρηση στην Υπηρεσία.

5. Για κάθε μεταβίβαση της κατοχής ή της κυριότητας κινητού μνημείου, οι αρχαιοπώλες και οι έμποροι νεότερων κινητών μνημείων εκδίδουν τα νόμιμα παραστατικά στοιχεία, στα οποία αναγράφεται ότι τα παραπάνω κινητά δεν είναι δυνατόν να εξαχθούν από τη Χώρα χωρίς άδεια ή ότι είναι δυνατή η εξαγωγή τους σύμφωνα με την παρ. 9 του άρθρου 34.

6. Οι αρχαιοπώλες και οι έμποροι νεότερων κινητών μνημείων απαγορεύεται να αποκτούν ή να διακινούν πολιτιστικά αγαθά, για τα οποία υπάρχουν ενδείξεις ότι προέρχονται από κλοπή, παράνομη ανασκαφή ή άλλη παράνομη ενέργεια ή ότι έχουν αποκτηθεί ή εξαχθεί κατά παράβαση της νομοθεσίας του κράτους προέλευσής τους και οφείλουν να ενημερώνουν χωρίς υπαίτια καθυστέρηση την Υπηρεσία για κάθε τέτοια προσφορά.

7. Οι αρχαιοπώλες και οι έμποροι νεότερων κινητών μνημείων απαγορεύεται να ασκούν στο ίδιο κατάστημα εμπορία εκμαγείων, απεικονίσεων ή αντιγράφων πολιτιστικών αγαθών.

8. Για τη διοργάνωση δημοπρασιών ή άλλων αναλόγων δραστηριοτήτων που αφορούν αρχαία ή νεότερα μνημεία είτε από πρόσωπα της παρ. 1 είτε από άλλα, απαιτείται άδεια της Υπηρεσίας που χορηγείται για τον συγκεκριμένο κάθε φορά κατάλογο αντικειμένων.

9. Οι αρχαιοπώλες και οι έμποροι νεότερων κινητών μνημείων τελούν υπό τον έλεγχο της Υπηρεσίας και οφείλουν να διευκολύνουν την επιθεώρηση των καταστημάτων και

αποθηκών τους.

10. Αν δεν συντρέχουν πλέον στο πρόσωπο του αρχαιοπώλη ή του εμπόρου μία από τις προϋποθέσεις της παρ. 2 ή αυτός παραβιάσει άλλες διατάξεις του παρόντος ή προβεί με δόλο ή από βαριά αμέλεια σε πώληση πλαστών έργων, η άδεια μπορεί να ανακαλείται προσωρινά ή οριστικά. Η άδεια ανακαλείται αυτοδικαίως εάν ο αρχαιοπώλης ή έμπορος καταδικαστεί αμετάκλητα για κάποιο από τα αδικήματα της περ. δ) της παρ. 2. Τα δύο τελευταία εδάφια της παρ. 14 του άρθρου 31 εφαρμόζονται αναλόγως.

11. Τα σχετικά με την καταλληλότητα και τη λειτουργία των αρχαιοπωλείων ή των καταστημάτων εμπορίας νεότερων κινητών μνημείων, τον τρόπο, τη διαδικασία και τους φορείς διεξαγωγής των δημοπρασιών και κάθε άλλη λεπτομέρεια εφαρμογής των διατάξεων του παρόντος ρυθμίζονται με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού.

12. Τα μέλη του προσωπικού του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού και των μουσείων του άρθρου 45 που ανήκουν στο Δημόσιο, σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) ή σε νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου (Ν.Π.Ι.Δ.) του ευρύτερου δημόσιου τομέα, δεν επιτρέπεται να συμμετέχουν, άμεσα ή έμμεσα, στο εμπόριο μνημείων ή άλλων πολιτιστικών αγαθών. Δεν επιτρέπεται να χορηγούν πιστοποιητικά γνησιότητας ή να προβαίνουν σε εκτίμηση της χρηματικής αξίας τέτοιων αγαθών, παρά μόνο εάν τους ανατεθεί από την προϊστάμενή τους αρχή ή τους ζητηθεί από άλλη δημόσια αρχή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄ ΕΙΣΑΓΩΓΗ, ΕΞΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΑΓΑΘΩΝ

Άρθρο 33 Εισαγωγή πολιτιστικών αγαθών

1. Πολιτιστικά αγαθά εισάγονται ελεύθερα στην Ελληνική Επικράτεια υπό την επιφύλαξη των διατάξεων της Διεθνούς Σύμβασης των Παρισιών, που αφορά στα ληπτέα μέτρα για την απαγόρευση και παρεμπόδιση της παράνομης εισαγωγής, εξαγωγής και μεταβίβασης της κυριότητας των πολιτιστικών αγαθών και έχει κυρωθεί με τον ν. 1103/1980 (Α΄ 297), της Διεθνούς Σύμβασης Unidroit, που έχει κυρωθεί με τον ν. 3348/2005 (Α΄ 144) και αφορά την επιστροφή των κλαπέντων και παρανόμως εξαχθέντων πολιτιστικών αγαθών, των λοιπών κανόνων του διεθνούς δικαίου και των άρθρων 34Α - 34ΣΤ.

2. Ο κάτοχος εισαχθέντων πολιτιστικών αγαθών, που αποτελούν μνημεία κατά τις περ. α) και β) της παρ. 1 και την παρ. 6 του άρθρου 20, οφείλει, χωρίς υπαίτια καθυστέρηση, να δηλώνει στην Υπηρεσία την εισαγωγή και τον τρόπο με τον οποίο περιήλθαν στην κατοχή του.

3. Το δικαίωμα κυριότητας σε αρχαία, που χρονολογούνται έως και το 1453 και εισάγονται νομίμως, διατηρείται, εφόσον αυτά δεν είχαν εξαχθεί από την Ελληνική Επικράτεια κατά την πεντηκονταετία πριν την εισαγωγή και εφόσον δεν είχαν παράνομα αφαιρεθεί από μνημείο, αρχαιολογικό χώρο, εκκλησία, μουσείο, δημόσια συλλογή, συλλογή θρησκευτικών μνημείων, χώρο αποθήκευσης ευρημάτων ανασκαφών ή άλλο παρεμφερή χώρο που βρίσκεται στην Ελληνική Επικράτεια, ή δεν προέρχονται από παράνομη ανασκαφή εντός αυτής, ανεξάρτητα από τον χρόνο εξαγωγής τους. Ο ενδιαφερόμενος οφείλει να προσκομίσει αποδεικτικά στοιχεία κτήσης ή εισαγωγής, καθώς και

να αποδείξει την προέλευσή τους, αν η Υπηρεσία θεωρεί ότι τα αρχαία είχαν εξαχθεί από την Ελληνική Επικράτεια κατά την τελευταία πεντηκονταετία πριν την εισαγωγή ή ότι προέρχονται από τις προαναφερόμενες παράνομες πράξεις. Εάν αποδειχθεί ότι τα εισαγόμενα αρχαία εμπίπτουν στις παραπάνω κατηγορίες, εξομοιώνονται πλήρως με τα αρχαία της παρ. 1 του άρθρου 21. Εάν δεν καταστεί δυνατή η απόδειξη της προέλευσής τους, σύμφωνα με τα παραπάνω, χορηγείται στον ενδιαφερόμενο άδεια κατοχής, εκτός εάν συντρέχουν στο πρόσωπό του τα κωλύματα της περ. γ) της παρ. 2 του άρθρου 23.

4. Το δικαίωμα κυριότητας σε προγενέστερα του 1453 αρχαία, τα οποία εισάγονται για ορισμένο χρονικό διάστημα, διατηρείται, χωρίς να απαιτείται η τήρηση της διαδικασίας του δεύτερου εδαφίου της προηγούμενης παραγράφου.

5. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Πολιτισμού και Αθλητισμού καθορίζεται ο τρόπος απόδειξης της εισαγωγής και της κυριότητας των εισαγόμενων αρχαίων του παρόντος άρθρου και ρυθμίζεται κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια.

Άρθρο 34 Εξαγωγή πολιτιστικών αγαθών

1. Η εξαγωγή μνημείων από την Ελληνική Επικράτεια απαγορεύεται, με την επιφύλαξη των διατάξεων των επόμενων παραγράφων και των αναφερόμενων στην παρ. 1 του άρθρου 33 διεθνών συμβάσεων.

2. Η εξαγωγή μνημείων επιτρέπεται ύστερα από άδεια, εφόσον αυτά δεν έχουν ιδιαίτερη σημασία για την πολιτιστική κληρονομιά της Χώρας και δεν πλήττεται η ενότητα σημαντικών συλλογών.

3. Ειδικά για μνημεία που ανάγονται στην περίοδο των εκάστοτε τελευταίων εκατό (100) ετών, μπορεί να χορηγείται άδεια εξαγωγής, εφόσον δεν κρίνεται απαραίτητη για την πολιτιστική κληρονομιά της Χώρας η παραμονή τους σε αυτήν.

4. Η εξαγωγή πολιτιστικών αγαθών, για τα οποία έχει κληθεί η διαδικασία χαρακτηρισμού, σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 20, δεν επιτρέπεται πριν από την πάροδο της προθεσμίας που απαιτείται για την έκδοση της οριστικής απόφασης σχετικά με τον χαρακτηρισμό τους.

5. Επιτρέπεται η εξαγωγή μνημείων που πιστοποιείται ότι έχουν εισαχθεί προσωρινά στη Χώρα και βρίσκονται νομίμως στην κατοχή ή την κυριότητα του ενδιαφερομένου.

6. Επιτρέπεται η εξαγωγή μνημείων των περ. α) και β) της παρ. 1 και της παρ. 6 του άρθρου 20, τα οποία πιστοποιείται ότι έχουν εισαχθεί νομίμως στην Ελληνική Επικράτεια πριν από διάστημα μικρότερο των πενήντα (50) ετών εκάστοτε, εφόσον δεν είχαν εξαχθεί προηγουμένως από αυτήν. Το δεύτερο εδάφιο της παρ. 3 του άρθρου 33 εφαρμόζονται αναλόγως.

7. Η άδεια εξαγωγής χορηγείται με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού μετά από γνώμη του Συμβουλίου. Η απόφαση εκδίδεται εντός προθεσμίας τεσσάρων (4) μηνών ή σε εξαιρετικές περιπτώσεις εντός έξι (6) μηνών από την υποβολή της σχετικής αίτησης.

8. Σε περίπτωση που δεν χορηγείται άδεια εξαγωγής μπορεί να εφαρμοστεί η παρ. 8 του άρθρου 28.

9. Είναι δυνατόν να χορηγείται στους αρχαιοπώλες και εμπόρους νεότερων κινητών μνημείων άδεια για την εξαγωγή συγκεκριμένων μνημείων ισχύος δύο (2) ετών.

10. Η εξαγωγή μνημείων που ανήκουν στο Δημόσιο και βρίσκονται στην κατοχή του, μπορεί να επιτραπεί, εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 25.

11. Με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού, ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου, μπορεί να επιτραπεί η προσωρινή εξαγωγή μνημείων, με σκοπό την έκθεσή τους σε μουσειακούς ή παρεμφερείς χώρους, εφόσον παρέχονται επαρκείς εγγυήσεις για την ασφαλή μεταφορά, έκθεση και επιστροφή τους και αφού σταθμιστεί η σημασία της έκθεσης για την προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς της Χώρας ή ενδεχόμενη αμοιβαιότητα ή με σκοπό τη συντήρησή τους ή για ερευνητικούς ή παιδαγωγικούς σκοπούς, εφόσον παρέχονται αντίστοιχες εγγυήσεις και οι σχετικές εργασίες συντήρησης και έρευνας δεν μπορούν να πραγματοποιηθούν στην Ελλάδα. Στην ίδια απόφαση προσδιορίζονται οι όροι της προσωρινής εξαγωγής και ιδίως η διάρκεια της. Η παρ. 4 εφαρμόζεται και σε περίπτωση προσωρινής εξαγωγής.

12. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Πολιτισμού και Αθλητισμού καθορίζεται η διαδικασία για την εξαγωγή πολιτιστικών αγαθών κατά τις προηγούμενες παραγράφους.

Άρθρο 34Α
Ορισμοί
(άρθρο 2 της Οδηγίας 2014/60/ΕΕ)

Για την επιστροφή πολιτιστικών αγαθών που έχουν απομακρυνθεί παράνομα από έδαφος κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ευρίσκονται σε άλλο κράτος μέλος, ισχύουν τα άρθρα 34Β-34Θ και οι ακόλουθοι ορισμοί:

α) «Πολιτιστικό αγαθό»: ένα αγαθό το οποίο, πριν ή μετά την παράνομη απομάκρυνσή του από το έδαφος κράτους μέλους, έχει χαρακτηριστεί ή οριστεί από το κράτος αυτό ως «εθνικός θησαυρός καλλιτεχνικής, ιστορικής ή αρχαιολογικής αξίας» κατ' εφαρμογή της εθνικής νομοθεσίας ή των εθνικών διοικητικών διαδικασιών, κατά την έννοια του άρθρου 36 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

β) «Παράνομα απομακρυνθέν από το έδαφος κράτους μέλους»:

βα) Απομακρυνθέν από το έδαφος κράτους μέλους, κατά παράβαση των κανόνων του, σχετικά με την προστασία των εθνικών θησαυρών ή κατά παράβαση του Κανονισμού (ΕΚ) αριθμ. 116/2009 του Συμβουλίου της 18ης Δεκεμβρίου 2008, σχετικά με την εξαγωγή πολιτιστικών αγαθών (L 39 /1) ή

ββ) μη επιστραφέν μετά την παρέλευση της προθεσμίας για νόμιμη προσωρινή απομάκρυνση ή κατά παράβαση ενός από τους άλλους όρους της προσωρινής αυτής απομάκρυνσης.

γ) «Αιτούν κράτος μέλος»: το κράτος μέλος από το έδαφος του οποίου έχει απομακρυνθεί παράνομα το πολιτιστικό αγαθό.

δ) «Κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση»: το κράτος μέλος στο έδαφος του οποίου βρίσκεται το πολιτιστικό αγαθό, που έχει απομακρυνθεί παράνομα από το έδαφος άλλου κράτους μέλους.

ε) «Επιστροφή»: η υλική επαναφορά του πολιτιστικού αγαθού στο έδαφος του αιτούντος κράτους μέλους.

στ) «Νομέας»: το πρόσωπο που έχει τη φυσική εξουσία επί του πολιτιστικού αγαθού για ίδιο λογαριασμό.

ζ) «Κάτοχος»: το πρόσωπο που έχει τη φυσική εξουσία επί του πολιτιστικού αγαθού για λογαριασμό τρίτου.

η) «Δημόσιες συλλογές»: οι συλλογές, οι οποίες χαρακτηρίζονται ως δημόσιες, σύμφωνα με τη νομοθεσία του κράτους μέλους, του οποίου αποτελούν ιδιοκτησία, ή αποτελούν ιδιοκτησία τοπικής ή περιφερειακής αρχής του εν λόγω κράτους μέλους ή οργανισμού εδρεύοντος στην Επικράτεια του εν λόγω κράτους μέλους, υπό την προϋπόθεση ότι ο Οργανισμός αποτελεί ιδιοκτησία του εν λόγω κράτους μέλους ή τοπικής ή περιφερειακής αρχής ή χρηματοδοτείται σε σημαντικό βαθμό από το εν λόγω κράτος μέλος ή από τοπική ή περιφερειακή αρχή.

Άρθρο 34Β
Πεδίο εφαρμογής
(άρθρα 14, 15 παρ. 2 της Οδηγίας 2014/60/ΕΕ)

Τα άρθρα 34Α έως 34Θ εφαρμόζονται για τα πολιτιστικά αγαθά που απομακρύνθηκαν παράνομα από το έδαφος της Ελλάδας μετά την 1η.1.1993, καθώς και στις αιτήσεις επιστροφής πολιτιστικών αγαθών που απομακρύνθηκαν παράνομα από το έδαφος άλλων κρατών μελών πριν από την 1η.1.1993.

Άρθρο 34Γ
Αρμόδια κεντρική αρχή
(άρθρα 4, εδάφιο πρώτο, 5 παρ. 1 έως 6, 17 παρ. 1 της Οδηγίας 2014/60/ΕΕ)

Αρμόδια κεντρική αρχή του Ελληνικού Κράτους για την εφαρμογή των άρθρων 34Α έως 34Θ ορίζεται το Τμήμα Τεκμηρίωσης και Προστασίας Πολιτιστικών Αγαθών της Διεύθυνσης Διαχείρισης Εθνικού Αρχείου Μνημείων, Τεκμηρίωσης και Προστασίας Πολιτιστικών Αγαθών του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, το οποίο έχει τις εξής αρμοδιότητες:

α) Αναζητά, μετά από αίτηση κράτους μέλους, συγκεκριμένο πολιτιστικό αγαθό που έχει απομακρυνθεί παράνομα από το έδαφός του, καθώς επίσης την ταυτότητα του νομέα ή του κατόχου του. Η αίτηση αυτή πρέπει να περιλαμβάνει κάθε πληροφορία χρήσιμη προς διευκόλυνση της έρευνας σχετικά, ιδίως, με το πού βρίσκεται πράγματι ή ειικάζεται ότι βρίσκεται το πολιτιστικό αγαθό.

β) Απευθύνει κοινοποίηση στα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη σε περίπτωση ανακάλυψης πολιτιστικού αγαθού στην Ελληνική Επικράτεια, εάν ευλόγως μπορεί να συναχθεί ότι το εν λόγω αγαθό απομακρύνθηκε παράνομα από το έδαφος άλλου κράτους μέλους.

γ) Διευκολύνει τις αρμόδιες αρχές του αιτούντος κράτους μέλους να εξακριβώσουν αν το εν λόγω αγαθό αποτελεί πολιτιστικό αγαθό. Εάν η εξακρίβωση δεν γίνει μέσα σε προθεσμία έξι (6) μηνών από την κοινοποίηση στο ενδιαφερόμενο κράτος μέλος, που προβλέπεται στην παρ. 2, δεν εφαρμόζονται οι παρ. 4 και 5.

δ) Λαμβάνει, αν χρειαστεί, και σε συνεργασία με το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος, τα αναγκαία μέτρα για την υλική συντήρηση του πολιτιστικού αγαθού.

ε) Εμποδίζει με την λήψη ασφαλιστικών μέτρων, κάθε πράξη με την οποία το πολιτιστικό αγαθό μπορεί να διαφύγει από τη διαδικασία επιστροφής.

στ) Μεσολαβεί μεταξύ του νομέα ή του κατόχου και του αιτούντος κράτους μέλους για την επιστροφή του πολιτιστικού αγαθού. Για τον σκοπό αυτόν μπορεί, με την επιφύλαξη του άρθρου 34Δ, να υποβληθεί η αίτηση στην κρίση διαιτητικής επιτροπής, εφόσον το αιτούν κράτος μέλος και ο νομέας ή ο κάτοχος δώσουν ρητή συγκατάθεση. Η Επι-

τροπή αποτελείται από τον νομικό σύμβουλο του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού ή άλλον νομικό σύμβουλο, υποδεικνυόμενο από τον Πρόεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους ως πρόεδρο και από δύο διαιτητές, εκ των οποίων ο ένας υποδεικνύεται από το αιτούν κράτος μέλος, και ο άλλος από τον νομέα ή κάτοχο και αποφασίζει, σύμφωνα με τις περί διαιτησίας διατάξεις του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, όπως ισχύουν. Τα έξοδα της διαιτησίας και η αμοιβή του προέδρου, των διαιτητών και του γραμματέα ορίζονται με απόφαση της Επιτροπής, προκαταβάλλονται δε από το επισηπεύδον μέρος και επιβάλλονται εν όλω ή εν μέρει τελικώς στο ηττώμενο μέρος.

ζ) Απευθύνει αίτηση προς τα κράτη μέλη, αναζητώντας συγκεκριμένο πολιτιστικό αγαθό που έχει απομακρυνθεί παράνομα από το ελληνικό έδαφος, καθώς επίσης και την ταυτότητα του νομέα ή του κατόχου του.

η) Διευκολύνει το κράτος μέλος, το οποίο γνωστοποίησε στις ελληνικές αρχές την ύπαρξη στο έδαφός του πολιτιστικού αγαθού, που έχει απομακρυνθεί παράνομα από το ελληνικό έδαφος, να εξακριβώσει, εάν το εν λόγω αγαθό αποτελεί πολιτιστικό αγαθό, που υπάγεται στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου.

θ) Προβαίνει στις απαραίτητες ενέργειες για την άσκηση αγωγής ενώπιον του αρμόδιου δικαστηρίου του κράτους μέλους, στο έδαφος του οποίου βρίσκεται πολιτιστικό αγαθό, που έχει παράνομα απομακρυνθεί από το ελληνικό έδαφος.

ι) Υποβάλλει στην Επιτροπή της Ευρωπαϊκής Ένωσης έως τις 18.12.2020 και στη συνέχεια κάθε πέντε (5) έτη έκθεση σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 34Α-34Θ και της Οδηγίας 2014/60/ΕΕ.

Άρθρο 34Δ **Δικαστική προστασία** **(άρθρα 6, 16 της Οδηγίας 2014/60/ΕΕ)**

1. Το αιτούν κράτος μέλος μπορεί να ασκήσει αγωγή κατά του νομέα, ή του κατόχου, με αίτημα την επιστροφή του πολιτιστικού αγαθού που έχει απομακρυνθεί παράνομα από το έδαφός του. Στο δικόγραφο της αγωγής πρέπει με ποινή το απαράδεκτο να επισυνάπτονται: α) έγγραφο, στο οποίο περιγράφεται το πολιτιστικό αγαθό και βεβαιώνεται ότι αυτό αποτελεί πολιτιστικό αγαθό και β) έγγραφη δήλωση των αρμόδιων αρχών του αιτούντος κράτους, ότι αυτό αποτελεί πολιτιστικό αγαθό και ότι απομακρύνθηκε παράνομα από το έδαφός του. Η αγωγή αυτή υπάγεται στην αρμοδιότητα του Μονομελούς Πρωτοδικείου που δικάζει κατά την τακτική διαδικασία.

2. Το αιτούν κράτος μέλος μπορεί ακόμη να ζητήσει τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων κατά του νομέα ή του κατόχου. Ιδίως μπορεί να ζητήσει την απαγόρευση πράξεων νομής ή κατοχής ή και την επιδίκαση σε αυτό της νομής του πολιτιστικού αγαθού. Στην τελευταία περίπτωση εφαρμόζονται τα άρθρα 733 και 734 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας.

3. Τα άρθρα 34Α-34Θ δεν θίγουν τη δυνατότητα άσκησης, σύμφωνα με το ελληνικό δίκαιο, αγωγών και ποινικών δώξεων εκ μέρους της Ελλάδας ή και του κυρίου ή του νομέα του κλαπέντος πολιτιστικού αγαθού.

Άρθρο 34Ε **Ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τις επιστροφές** **πολιτιστικών αγαθών** **(άρθρο 7 και τρία τελευταία εδάφια του άρθρου 5 της** **Οδηγίας 2014/60/ΕΕ)**

1. Η κεντρική αρχή, που ορίζεται στο άρθρο 34Γ, ενημερώνει αμελλητί την κεντρική αρχή του κράτους μέλους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση επιστροφής πολιτιστικού αγαθού, ότι ασκήθηκε αγωγή της Ελληνικής Κυβέρνησης για την επιστροφή του εν λόγω αγαθού. Η ίδια αρχή ενημερώνει αμελλητί τις κεντρικές αρχές των λοιπών κρατών μελών όταν λαμβάνει αίτηση με αντικείμενο την επιστροφή παρανόμως διακινήθέντος πολιτιστικού αγαθού.

2. Κάθε ανταλλαγή πληροφοριών πραγματοποιείται μέσω της μονάδας του συστήματος πληροφόρησης για την εσωτερική αγορά, η οποία θεσπίστηκε με τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθμ. 1024/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 25ης Οκτωβρίου 2012, σχετικά με τη διοικητική συνεργασία μέσω του Συστήματος Πληροφόρησης για την Εσωτερική Αγορά και την κατάργηση της απόφασης 2008/49/ΕΚ («κανονισμός IMI») (L 316/1), σύμφωνα με τις ισχύουσες νομικές διατάξεις περί προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και της ιδιωτικής ζωής, χωρίς να θίγεται η δυνατότητα της αρμόδιας κεντρικής αρχής να προσφεύγει σε άλλους τρόπους ενημέρωσης πλην του IMI.

3. Με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού, μετά από σχετική εισήγηση της κεντρικής αρχής του άρθρου 34Γ, μπορεί να επιτραπεί η πρόσβαση και άλλων υπηρεσιών στο IMI για τους σκοπούς του παρόντος νόμου.

Άρθρο 34ΣΤ **Παραγραφή** **(άρθρο 8 της Οδηγίας 2014/60/ΕΕ)**

1. Η αξίωση του άρθρου 34Δ για την επιστολή πολιτιστικού αγαθού παραγράφεται μετά την παρέλευση τριών (3) ετών από την ημερομηνία κατά την οποία η αρμόδια κεντρική αρχή του αιτούντος κράτους μέλους έλαβε γνώση του τόπου, στον οποίο βρισκόταν το πολιτιστικό αγαθό και της ταυτότητας του νομέα ή του κατόχου του και σε κάθε περίπτωση μετά την παρέλευση τριάντα (30) ετών από την ημερομηνία, κατά την οποία το πολιτιστικό αγαθό απομακρύνθηκε παράνομα από το έδαφος του αιτούντος κράτους μέλους.

2. Αν το πολιτιστικό αγαθό αποτελεί τμήμα δημόσιας συλλογής, όπως ορίζεται στην παρ. 8 του άρθρου 34Α, ή ανήκει σε καταλόγους εκκλησιαστικών ή άλλων θρησκευτικών ιδρυμάτων και υπόκειται σε ειδικό σύστημα προστασίας στα κράτη μέλη, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, η αγωγή για επιστροφή παραγράφεται μετά από παρέλευση εβδομήντα πέντε (75) ετών, εκτός αν υπάρχουν διμερείς συμφωνίες μεταξύ κρατών μελών που ορίζουν προθεσμία μεγαλύτερη των εβδομήντα πέντε (75) ετών, ή εάν η αγωγή είναι απαράγραφτη σύμφωνα με το δίκαιο του κράτους μέλους.

3. Η αγωγή για επιστροφή δεν γίνεται δεκτή, εάν η απομάκρυνση του πολιτιστικού αγαθού από το έδαφος του αιτούντος κράτους μέλους δεν είναι πλέον παράνομη κατά τον χρόνο άσκησης της αγωγής.

Άρθρο 34Ζ
Περιεχόμενο δικαστικής απόφασης - Δαπάνες
εκτέλεσης
(άρθρα 9, 10, 11, 12 της Οδηγίας 2014/60/ΕΕ)

1. Με την επιφύλαξη του άρθρου 34ΣΤ η επιστροφή πολιτιστικού αγαθού διατάσσεται από το αρμόδιο δικαστήριο, εάν αποδειχθεί ότι αυτό αποτελεί πολιτιστικό αγαθό κατά την έννοια της παρ. 1 του άρθρου 34Α και ότι απομακρύνθηκε παράνομα από το έδαφος του αιτούντος κράτους μέλους.

2. Εφόσον διαταχθεί η επιστροφή του πολιτιστικού αγαθού, το δικαστήριο ορίζει εύλογη αποζημίωση υπέρ του νομέα, ανάλογα με τις συγκεκριμένες περιστάσεις, με την προϋπόθεση ότι αυτός αποδεικνύει ότι επέδειξε τη δέουσα επιμέλεια και προσοχή κατά την απόκτηση του αγαθού. Για να εξακριβωθεί αν ο νομέας επέδειξε τη δέουσα επιμέλεια και προσοχή, λαμβάνονται υπόψη όλες οι συνθήκες απόκτησης και ιδίως η τεκμηρίωση σχετικά με την προέλευση του αγαθού, οι άδειες εξαγωγής που απαιτούνται δυνάμει του δικαίου του αιτούντος κράτους μέλους, ο χαρακτήρας των μερών, το καταβληθέν ποσό, η εξέταση από τον νομέα κάθε προσβάσιμου Μητρώου για τα κλαπέντα πολιτιστικά αγαθά και κάθε άλλη πληροφορία που θα μπορούσε λογικά να είχε αποκτήσει και οποιαδήποτε άλλη ενέργεια στην οποία θα είχε προβεί ένα λογικό άτομο υπό τις συγκεκριμένες συνθήκες.

3. Σε περίπτωση δωρεάς ή κληρονομικής διαδοχής, ο νομέας δεν μπορεί να τύχει ευνοϊκότερης μεταχείρισης από την επιφυλασσόμενη στο πρόσωπο εκείνο από το οποίο απέκτησε το αγαθό.

4. Το αιτούν κράτος μέλος υποχρεούται να καταβάλει την αποζημίωση της παρ. 2, ως προϋπόθεση για την επιστροφή του αγαθού.

5. Οι δαπάνες που προκύπτουν από την εκτέλεση της απόφασης που διατάσσει την επιστροφή του πολιτιστικού αγαθού, καθώς και το κόστος των μέτρων για την υλική συντήρηση του πολιτιστικού αγαθού, που αναφέρονται στην παρ. 4 του άρθρου 34Γ, βαρύνουν το αιτούν κράτος μέλος. Η καταβολή της εύλογης αποζημίωσης της παρ. 2 και των δαπανών της παρ. 5 δεν θίγουν το δικαίωμα του αιτούντος κράτους μέλους να αξιώσει την απόδοση των ποσών αυτών από τα πρόσωπα που είναι υπεύθυνα για την παράνομη απομάκρυνση του πολιτιστικού αγαθού από το έδαφός του.

Άρθρο 34Η
Κυριότητα επί του πολιτιστικού αγαθού μετά
την επιστροφή του
(άρθρο 13 της Οδηγίας 2014/60/ΕΕ)

1. Η κυριότητα επί του πολιτιστικού αγαθού μετά την επιστροφή του διέπεται από το δίκαιο του αιτούντος κράτους μέλους.

2. Ο κύριος του επιστραφέντος αγαθού οφείλει να καταβάλει στο Δημόσιο τις δαπάνες ή τα έξοδα, στα οποία υποβλήθηκε αυτό, συμπεριλαμβανομένης της αποζημίωσης που τυχόν καταβλήθηκε στον καλόπιστο νομέα.

Άρθρο 34Θ
Αναφορές σε άλλα νομοθετήματα

Νομοθετικές, κανονιστικές, διοικητικές ή άλλες αναφορές στο π.δ. 133/1998 (Α' 106) και στο π.δ. 67/2003 (Α' 71)

(Οδηγία 93/7/ΕΟΚ) λογίζονται ως αναφορές στα άρθρα 34Α έως και 34Η (Οδηγία 2014/60/ΕΕ).

ΤΜΗΜΑ IV
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ
ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΜΝΗΜΕΙΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΠΕΔΙΟΥ

Άρθρο 35
Έννοια αρχαιολογικού έργου

Όπου, κατά τις κείμενες διατάξεις που αφορούν θέματα αρμοδιότητας του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, γίνεται αναφορά σε αρχαιολογικό έργο, έργα ή εργασίες, περιλαμβάνονται η επιστημονική, τεχνική, λειτουργική και διαχειριστική υποστήριξή τους.

Άρθρο 35Α
Έννοια αρχαιολογικής έρευνας πεδίου

Ως αρχαιολογική έρευνα πεδίου νοείται η έρευνα του εδάφους, του υπεδάφους, του βυθού της θάλασσας ή του πυθμένα λιμνών ή ποταμών που έχει ως σκοπό τον εντοπισμό ή την αποκάλυψη αρχαίων μνημείων, είτε αυτή συνίσταται σε ανασκαφή, χερσαία ή ενάλια είτε σε επιφανειακή έρευνα είτε σε επιστημονική έρευνα που διενεργείται με γεωφυσικές ή άλλες μεθόδους.

Άρθρο 36
Συστηματικές ανασκαφές

1. Οι συστηματικές ανασκαφές διενεργούνται από την Υπηρεσία, από επιστημονικούς, ερευνητικούς ή εκπαιδευτικούς οργανισμούς της ημεδαπής με εξειδίκευση στον τομέα της αρχαιολογικής ή παλαιοντολογικής έρευνας, ή από ξένες αρχαιολογικές αποστολές ή σχολές που είναι εγκατεστημένες στην Ελλάδα. Για τη διενέργεια ανασκαφής απαιτείται απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού, που εκδίδεται ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου.

2. Οι ξένες αρχαιολογικές αποστολές ή σχολές, που είναι εγκατεστημένες στην Ελλάδα, μπορούν να διαχειρίζονται κάθε έτος έως τρεις ανασκαφές ή άλλες αρχαιολογικές έρευνες και να διενεργούν άλλες τρεις σε συνεργασία με την Υπηρεσία.

3. Προϋποθέσεις για την έκδοση της απόφασης της παρ. 1 είναι: α) η κατάθεση αναλυτικής έκθεσης, από την οποία πιθανολογείται βάσιμα η ύπαρξη μνημείων και με την οποία οριοθετείται η προς ανασκαφή περιοχή και τεκμηριώνεται η προσδοκώμενη συμβολή της συγκεκριμένης έρευνας στην επιστημονική γνώση, καθώς και η ανάγκη προσφυγής στην ανασκαφική μέθοδο, β) το κύρος και η αξιοπιστία του φορέα που αναλαμβάνει τη διενέργεια της ανασκαφής, γ) η ανασκαφική εμπειρία και το επιστημονικό κύρος του διευθύνοντος, δ) η διεπιστημονική σύνθεση της ομάδας συνεργατών, ε) η εμπειρία των μελών της επιστημονικής ομάδας στη στερέωση, συντήρηση, προστασία και δημοσίευση των ευρημάτων ανασκαφών, στ) η επάρκεια της τεχνικής υποδομής και ζ) η επάρκεια του προϋπολογισμού και του προγράμματος ανασκαφής, συντήρησης και δημοσίευσης των ευρημάτων, καθώς και οι πηγές χρηματοδότησης της ανασκαφής.

4. Τη διεύθυνση ανασκαφής αναλαμβάνει αρχαιολόγος με πενταετή τουλάχιστον ανασκαφική εμπειρία και τουλάχιστον δύο (2) συνθετικές επιστημονικές δημοσιεύσεις αναφερόμενες σε ανασκαφές ή ανασκαφικά ευρήματα. Ως ανασκαφική εμπειρία νοείται αυτή που αποκτάται μετά τη λήψη του πτυχίου.

5. Τη διεύθυνση ανασκαφής που αφορά και σε παλαιοντολογικές αποθέσεις, αναλαμβάνουν από κοινού αρχαιολόγος που έχει τα προσόντα της προηγούμενης παραγράφου και είναι ειδικευμένος στις απώτατες περιόδους και επιστήμονας ειδικευμένος σε θέματα παλαιοντολογίας με τριετή τουλάχιστον ανασκαφική εμπειρία. Αν βρεθούν παλαιοντολογικές αποθέσεις σε ήδη διενεργούμενη αρχαιολογική ανασκαφή, ο διευθύνων οφείλει χωρίς υπαίτια καθυστέρηση να το γνωστοποιήσει στην Υπηρεσία. Τη διεύθυνση ανασκαφής, που διενεργείται από την Υπηρεσία σε συνεργασία με ξένες αρχαιολογικές σχολές, αναλαμβάνει αρχαιολόγος που ορίζεται από την Υπηρεσία.

6. Τη διεύθυνση ανασκαφής δεν μπορεί να αναλάβει πρόσωπο που: α) έχει παραβεί τις προθεσμίες κατάθεσης μιας από τις μελέτες του άρθρου 39 ή β) έχει καταδικαστεί αμετάκλητα για κακούργημα ή παράβαση της νομοθεσίας για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς ή για πλαστογραφία, δωροδοκία, κλοπή, υπεξαίρεση ή αποδοχή προϊόντων εγκλήματος.

7. Οι ανασκαφές που διενεργούνται από φορείς εκτός της Υπηρεσίας, τελούν υπό την εποπτεία της, η οποία ασκείται με εκπρόσωπό της αρχαιολόγο που διαθέτει τριετή τουλάχιστον ανασκαφική εμπειρία.

8. Ο διευθύνων οφείλει να εκτελεί την ανασκαφή στο πλαίσιο του χρονοδιαγράμματος, να μεριμνά ώστε να χρησιμοποιούνται, κατά το δυνατόν, μη καταστροφικές μέθοδοι, να μεριμνά για τη φύλαξη της περιοχής, τη διατήρηση των ευρημάτων κατά προτίμηση κατά χώρα, τη στερέωση και τη συντήρησή τους, καθώς και για την τήρηση των κανόνων ασφάλειας των εργαζομένων και τρίτων. Οφείλει, επίσης, να μεριμνά για τη λήψη κατάλληλων μέτρων για την αναστήλωση των μνημείων, εάν αυτή είναι αναγκαία, σε συνεργασία με ειδικούς επιστήμονες, τεχνικούς ή συντηρητές. Τέλος, οφείλει να μεριμνά για τη διαμόρφωση του χώρου που έχει ανασκαφεί και, εφόσον αυτό κρίνεται αναγκαίο, για την ανάδειξή του, να περατώνει τις εργασίες σε εύλογο χρόνο και να δηλώνει την περάτωση της ανασκαφής.

9. Ο διευθύνων την ανασκαφή υποχρεούται να διευκολύνει την πρόσβαση ειδικών επιστημόνων στον χώρο της ανασκαφής υπό την επιφύλαξη του άρθρου 39.

10. Τα κινητά ευρήματα μεταφέρονται χωρίς υπαίτια καθυστέρηση στο πλησιέστερο συναφές δημόσιο μουσείο, κατά προτίμηση, ή σε κατάλληλα διαμορφωμένους αποθηκευτικούς χώρους που τελούν υπό την εποπτεία της Υπηρεσίας, όπου και είναι προσιτά υπό τους όρους της παρ. 8 του άρθρου 39.

11. Με την απόφαση της παρ. 1 ορίζεται η διάρκεια της ανασκαφής, που δεν μπορεί να υπερβαίνει τα πέντε (5) έτη. Για την παράτασή της απαιτείται νέα απόφαση, που εκδίδεται με την ίδια διαδικασία, για χρονικό διάστημα μέχρι πέντε (5) έτη. Προϋπόθεση για την έκδοση της απόφασης του προηγούμενου εδαφίου είναι η κατάθεση αναλυτικής έκθεσης, από την οποία να προκύπτουν: α) τα αποτελέσματα της πρώτης περιόδου της ανασκαφής, καθώς και η σκοπιμότητα της συνέχισης της έρευνας, β) η τήρηση των υποχρεώσεων των παρ. 8 και 9 του παρόντος άρθρου και των παρ. 2 και 3 του άρθρου 39, γ) τυχόν αλλαγές στη σύν-

θεση της επιστημονικής ομάδας και η επιμέλεια που επέδειξε στη στερέωση, συντήρηση και προστασία των ευρημάτων κατά την προηγούμενη ανασκαφική περίοδο, δ) η επάρκεια της τεχνικής υποδομής, ε) ο αναλυτικός απολογισμός της προηγούμενης ανασκαφικής περιόδου και η επάρκεια του προϋπολογισμού, καθώς και του προγράμματος για τη συνέχιση της ανασκαφής, τη συντήρηση και τη δημοσίευση των ευρημάτων.

12. Η απόφαση της παρ. 1 μπορεί να ανακαλείται, εάν ο διευθύνων δεν τηρεί τις υποχρεώσεις που επιβάλλονται από τις παρ. 8 και 9 του παρόντος άρθρου και την παρ. 3 του άρθρου 39. Η απόφαση ανακαλείται αυτοδικαίως, εάν ο διευθύνων την ανασκαφή καταδικασθεί αμετάκλητα για κάποιο από τα αδικήματα της παρ. 6.

13. Στην περίπτωση που ανασκαφή, η οποία δεν έχει περατωθεί, εγκαταλείπεται για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο από δύο (2) έτη (σχολάζουσα ανασκαφή), εκδίδεται νέα απόφαση για τη διενέργεια της ανασκαφής, σύμφωνα με τον παρόντα Κώδικα. Εάν δεν συντρέχουν λόγοι ανάκλησης της αρχικής απόφασης, η νέα απόφαση εκδίδεται κατά προτίμηση υπέρ του ίδιου φορέα.

14. Μετά την περάτωση της ανασκαφής, για τη διενέργεια νέας ανασκαφής στον ίδιο χώρο ισχύουν αναλόγως οι προηγούμενες παράγραφοι. Η απόφαση εκδίδεται κατά προτίμηση υπέρ του ίδιου διευθύνοντος, εκτός εάν δεν έχει τηρήσει τις υποχρεώσεις των παρ. 8 και 9 του παρόντος άρθρου και της παρ. 3 του άρθρου 39.

15. Είναι δυνατόν να διενεργούνται ανασκαφές περιορισμένης χρονικής διάρκειας σε ακίνητο που δεν έχει απαλλοτριωθεί, ύστερα από έγγραφη ειδοποίηση του ιδιοκτήτη από την Υπηρεσία. Ο ιδιοκτήτης υποχρεούται να επιτρέπει τη διενέργεια της ανασκαφής και δικαιούται αποζημίωση για την προσωρινή στέρηση της χρήσης του ακινήτου και για κάθε βλάβη που θα μπορούσε να προκύψει στο ακίνητό του, σύμφωνα με το άρθρο 19. Μετά την περάτωση της ανασκαφής και εφόσον τα ευρήματα δεν κρίνονται διατηρητέα στη θέση εύρεσης, ο φορέας που διενεργεί την ανασκαφή, υποχρεούται να επαναφέρει τον χώρο στην αρχική του κατάσταση.

16. Στην περίπτωση που ο ιδιοκτήτης του ακινήτου δικαιούται αποζημίωση για τη διενέργεια ανασκαφής σε ιδιωτικό ακίνητο, αυτή καταβάλλεται σύμφωνα με τα άρθρα 18 και 19 από τον φορέα που διενεργεί την ανασκαφή. Τυχόν απαλλοτρίωση γίνεται υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου.

Άρθρο 37 **Σωστικές ανασκαφές**

1. Η ανασκαφή για τη διάσωση μνημείου, που αποκαλύπτεται κατά την εκτέλεση τεχνικού έργου, δημοσίου ή ιδιωτικού ή εξαιτίας φυσικού φαινομένου ή τυχαίου γεγονότος ή παράνομης ανασκαφικής ενέργειας (σωστική ανασκαφή), διενεργείται από την Υπηρεσία.

2. Για τη διενέργεια σωστικής ανασκαφής ορίζεται από την Υπηρεσία αρχαιολόγος που έχει τουλάχιστον τριετή ανασκαφική εμπειρία και δεν έχει παραβεί τις προθεσμίες κατάθεσης των εκθέσεων της παρ. 2 του άρθρου 39.

3. Η Υπηρεσία οφείλει να μεριμνά για τη συντήρηση και τη φύλαξη των ευρημάτων σε συνεργασία με ειδικούς επιστήμονες, τεχνικούς και συντηρητές, για τη φύλαξη της περιοχής που έχει ανασκαφεί, καθώς και για τη λήψη μέτρων ασφάλειας εργαζομένων και τρίτων. Για τη διατήρηση των ακινήτων ευρημάτων εφαρμόζεται το άρθρο 9.

4. Η Υπηρεσία υποχρεούται να διευκολύνει την πρόσβα-

ση ειδικών επιστημόνων στον χώρο της ανασκαφής, υπό την επιφύλαξη του άρθρου 39.

5. Στην περίπτωση που η σωστική ανασκαφή υπερβαίνει τον στόχο της άμεσης διάσωσης, εφαρμόζεται το προηγούμενο άρθρο.

6. Η σωστική ανασκαφή χρηματοδοτείται από τον κύριο του έργου, εφόσον πρόκειται για δημόσιο τεχνικό έργο, υπό την έννοια του ν. 1418/1984 (Α' 55), όπως αυτός ισχύει κάθε φορά, ή ιδιωτικό έργο προϋπολογισμού μεγαλύτερου των πεντακοσίων ογδόντα επτά χιλιάδων (587.000) ευρώ. Το ποσό του προηγούμενου εδαφίου μπορεί να αναπροσαρμόζεται με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού. Η χρηματοδότηση καλύπτει και το κόστος συντήρησης, μελέτης και δημοσίευσης των ευρημάτων. Είναι δυνατή η χρηματοδότηση έργου προϋπολογισμού μικρότερου των πεντακοσίων ογδόντα επτά χιλιάδων (587.000) ευρώ, μετά από αίτηση του κυρίου του έργου, με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού, ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου.

Άρθρο 38

Άλλης μορφής αρχαιολογικές έρευνες

1. Το άρθρο 36 εφαρμόζεται αναλόγως στις επιφανειακές ή άλλης μορφής αρχαιολογικές έρευνες, λαμβανομένου υπόψη του μη καταστροφικού χαρακτήρα τους. Ως διευθύνοντες ορίζονται επιστήμονες με ειδικευση και εμπειρία που διασφαλίζει την ικανοποιητική διενέργειά τους. Τα ιδρύματα της παρ. 2 του άρθρου 36 μπορούν να διενεργούν κάθε έτος τρεις (3) επιφανειακές ή άλλης μορφής αρχαιολογικές έρευνες σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 36.

2. Η χρήση ανιχνευτών μετάλλου ή άλλων οργάνων διασκόπησης προς διερεύνηση του υπεδάφους, του βυθού ή του πυθμένα, δεν επιτρέπεται χωρίς την άδεια της Υπηρεσίας. Με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού ρυθμίζονται θέματα που αφορούν την κατοχή, τη χρήση τέτοιων οργάνων, καθώς και τη διαδικασία χορήγησης των σχετικών αδειών.

3. Οι διατυπώσεις που απαιτούνται για την έκδοση της απόφασης της παρ. 1 του άρθρου 36, οι ειδικότερες υποχρεώσεις των φορέων που εκτελούν τις ανασκαφές ή άλλες αρχαιολογικές έρευνες, καθώς και των διευθυνόντων συστηματικές ανασκαφές ή άλλης μορφής αρχαιολογικές έρευνες ή των διενεργούντων σωστικές ανασκαφές, οι προϋποθέσεις και ο τρόπος εφαρμογής της παρ. 6 του άρθρου 37, ο κανονισμός ανασκαφών και κάθε σχετική λεπτομέρεια για την εφαρμογή των άρθρων 35Α-38 ρυθμίζονται με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού.

Άρθρο 39

Δημοσιεύσεις αποτελεσμάτων ανασκαφών και άλλων αρχαιολογικών ερευνών

1. Οι διευθύνοντες συστηματικές ανασκαφές ή άλλης μορφής αρχαιολογική έρευνα και οι διενεργούντες σωστικές ανασκαφές έχουν υποχρέωση να δημοσιεύουν τα αποτελέσματα των ερευνών εντός των χρονικών ορίων που ορίζονται παρακάτω. Εντός των ορίων αυτών έχουν αποκλειστικό δικαίωμα δημοσίευσης.

2. Οι παραπάνω οφείλουν να καταθέτουν στην Υπηρεσία ετήσιες επιστημονικές εκθέσεις το αργότερο ως τον Απρί-

λιο του επόμενου έτους για τη δημοσίευσή τους σε επιστημονικό έντυπο ή την ηλεκτρονική καταχώρισή τους.

3. Ο διευθύνων συστηματική ανασκαφή υποχρεούται να καταθέτει αρχική παρουσίαση προς δημοσίευση σε διάστημα έως δύο (2) ετών από την έναρξη της ανασκαφής, στην οποία συμπεριλαμβάνονται κατάλογος των κινητών ευρημάτων και σχέδια των ακινήτων και τελική δημοσίευση σε διάστημα έως πέντε (5) ετών μετά την περάτωση της ανασκαφής. Σε ανασκαφές που έχουν μεγάλη διάρκεια, υποχρεούται επιπλέον να καταθέτει προς δημοσίευση παρουσίαση της πορείας του ανασκαφικού έργου κάθε δύο (2) χρόνια, με αφετηρία τη συμπλήρωση της προθεσμίας κατάθεσης της αρχικής παρουσίασης, τη δε τελική δημοσίευση με τις επώνυμες συμβολές των μελών της ερευνητικής ομάδας εντός πενταετίας από την περάτωσή τους.

4. Ο διενεργών σωστική ανασκαφή υποχρεούται να καταθέτει τελική έκθεση, κατάλογο ευρημάτων, φωτογραφίες και σχέδια εντός εννέα (9) μηνών από την περάτωσή της. Εάν δεν επιθυμεί να αναλάβει την τελική δημοσίευση των αποτελεσμάτων της ανασκαφής, το δηλώνει εγγράφως, οπότε η Υπηρεσία μεριμνά για την ανάθεση της δημοσίευσης. Στην αντίθετη περίπτωση, αυτός που διενήργησε την ανασκαφή, έχει την υποχρέωση να καταθέσει εντός έξι (6) ετών από την περάτωσή της την τελική δημοσίευση με τις επώνυμες συμβολές των μελών της ερευνητικής ομάδας.

5. Ο διευθύνων επιφανειακή ή άλλης μορφής αρχαιολογική έρευνα υποχρεούται να καταθέτει τελική δημοσίευση εντός δύο (2) ετών από την περάτωσή της.

6. Ευρήματα που προκύπτουν κατά τη διάρκεια ανασκαφής ή άλλης έρευνας πεδίου, ή τμήματα αυτών, μπορούν να αποτελούν αντικείμενο ιδιαίτερων δημοσιεύσεων μετά από άδεια του έχοντος αποκλειστικό δικαίωμα, εντός πέντε (5) ετών από τη χορήγηση της άδειας, εάν πρόκειται για δημοσίευση τμήματος ανασκαφής και εντός δύο (2) ετών, εάν πρόκειται για δημοσίευση μεμονωμένου ευρήματος.

7. Οι προθεσμίες των προηγούμενων παραγράφων είναι διπλάσιες προκειμένου για ενάλιες αρχαιολογικές έρευνες.

8. Μετά την παρέλευση άπρακτων των προθεσμιών για την κατάθεση της τελικής δημοσίευσης των παρ. 3, 4, 5 και 7, παύει να υφίσταται αποκλειστικό δικαίωμα δημοσίευσης των αποτελεσμάτων της ανασκαφής. Ο διενεργών σωστική ανασκαφή οφείλει να καταθέτει στην Υπηρεσία το σύνολο του υλικού τεκμηρίωσης που διαθέτει, ο δε διευθύνων συστηματική ανασκαφή και άλλη αρχαιολογική έρευνα αντίγραφο του συνόλου. Η Υπηρεσία υποχρεούται να διευκολύνει την πρόσβαση των ενδιαφερόμενων μελετητών στα ευρήματα και στο υλικό τεκμηρίωσης που διαθέτει, εφόσον δεν υπάρχει κίνδυνος να υποστούν φθορά. Την ίδια υποχρέωση έχουν και οι φορείς που διεξάγουν ανασκαφή ή άλλη αρχαιολογική έρευνα ως προς το υλικό που διαθέτουν, για το οποίο δεν υφίσταται πλέον αποκλειστικό δικαίωμα δημοσίευσης.

9. Με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού ρυθμίζονται ζητήματα που αφορούν την κατάθεση και τη δημοσίευση των μελετών του παρόντος άρθρου και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του. Με την ίδια απόφαση ρυθμίζονται τα σχετικά με την ηλεκτρονική καταχώριση των ετήσιων επιστημονικών εκθέσεων ή άλλων στοιχείων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΜΝΗΜΕΙΩΝ

Άρθρο 40

Εργασίες σε ακίνητα μνημεία

1. Οι εργασίες σε ακίνητα μνημεία και ιδίως η συντήρηση, η στερέωση, η αποκατάσταση, η αναστήλωση, η κατάχωση, η τοποθέτηση προστατευτικών στεγών, η διαμόρφωση του περιβάλλοντος χώρου και οι εργασίες που αποβλέπουν σε απόδοση σε χρήση ή σε φιλοξενία χρήσεων αποσκοπούν στη διατήρηση της υλικής υπόστασης και της αυθεντικότητάς τους, την ανάδειξη και εν γένει στην προστασία τους. Διενεργούνται σύμφωνα με μελέτη, η οποία εγκρίνεται από την Υπηρεσία ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου, ή αν αυτές είναι μεζονος σημασίας, με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου. Για την έγκριση της μελέτης απαιτείται να έχει προηγηθεί η τεκμηρίωση του μνημειακού χαρακτήρα του ακινήτου.

2. Επείγουσες εργασίες συντήρησης και στερέωσης διενεργούνται με μέριμνα της Υπηρεσίας χωρίς υπαίτια καθυστέρηση και χωρίς άλλη διατύπωση.

3. Εάν οι αναφερόμενες στο παρόν και στα άρθρα 41 και 42 εργασίες εκτελούνται από την Υπηρεσία, δεν απαιτείται η έκδοση οικοδομικής άδειας.

4. Με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού τίθενται οι ειδικότεροι κανόνες που διέπουν την εκπόνηση των μελετών και την εκτέλεση των εργασιών, οι οποίες εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος άρθρου. Αυτό αφορά ιδίως την καταγραφή, αποτύπωση, τεκμηρίωση, τοπογράφηση των μνημείων, την κατάρτιση των σχετικών αρχιτεκτονικών, δομοστατικών και διαγνωστικών μελετών, τις μελέτες συντήρησης, προστασίας, αναστήλωσης, ανάδειξης, διαχείρισης και ολοκληρωμένης χρήσης των μνημείων, την εφαρμογή συστημάτων ποιοτικού ελέγχου στα έργα συντήρησης και αναστήλωσης και κάθε άλλο συναφές ζήτημα.

Άρθρο 41

Προστασία ετοιμόρροπων μνημείων

1. Αν ο φέρων οργανισμός ενός μνημείου μεταγενέστερου του 1453 έχει υποστεί επικίνδυνες βλάβες και είναι έτοιμος να καταρρεύσει, συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού πενταμελής επιτροπή αποτελούμενη από έναν αρχιτέκτονα, έναν συντηρητή και έναν πολιτικό μηχανικό, υπαλλήλους του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, έναν αρχαιολόγο και έναν ιστορικό ή ιστορικό τέχνης, ή δύο αρχαιολόγους, υπαλλήλους του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, αν το μνημείο χρονολογείται μέχρι το 1830, ή έναν αρχιτέκτονα της αρμόδιας πολεοδομικής αρχής και έναν ιστορικό ή έναν ιστορικό τέχνης, αν το μνημείο είναι νεότερο. Η επιτροπή ελέγχει την κατάστασή τους και προτείνει μέτρα, υπό την προϋπόθεση ότι διαφυλάσσεται η αυθεντικότητα του μνημείου, στα οποία περιλαμβάνονται και οι αναγκαίες εργασίες για την υποστήλωση, την προσωρινή στερέωση του κτιρίου, την αποξήλωση ετοιμόρροπων τμημάτων, τη συλλογή αρχιτεκτονικών μελών, την απομάκρυνση διακοσμητικών στοιχείων που κινδυνεύουν, καθώς και την ασφάλεια των ενοίκων ή των διερχομένων.

2. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, όταν η επιτροπή κρίνει ότι η διατήρηση του μνημείου είναι στο σύνολο ή σε τμήμα

του αδύνατη, μπορεί να εισηγηθεί βάσει μελέτης τη μερική ή ολική κατεδάφισή του, η οποία αποφασίζεται από τον Υπουργό Πολιτισμού και Αθλητισμού μετά από γνώμη του Συμβουλίου, αφού προηγηθεί λεπτομερής περιγραφή της μορφής και της σύνθεσής του, πλήρης φωτογράφιση, αποτύπωση και τεκμηρίωσή του και έχουν συλλεγεί όλα τα αρχιτεκτονικά μέλη και τα διακοσμητικά στοιχεία.

3. Επείγουσες εργασίες προστασίας ετοιμόρροπων μνημείων γίνονται με μέριμνα της Υπηρεσίας χωρίς υπαίτια καθυστέρηση και χωρίς άλλη διατύπωση.

4. Στην περίπτωση που κρίνεται αναγκαία η κατεδάφιση του μνημείου, σύμφωνα με την παρ. 2 και ο ιδιοκτήτης το έχει εσκεμμένα καταστήσει ή το έχει αφήσει να καταστεί ετοιμόρροπο, επιτρέπεται να ανεγερθεί νέα οικοδομή μόνον εφόσον έχει το πολύ τον ίδιο όγκο και ωφέλιμη επιφάνεια με αυτό. Η σχετική οικοδομική άδεια εκδίδεται μετά από γνώμη της επιτροπής της διάταξης της παρ. 1.

5. Με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού ρυθμίζονται ειδικότερα θέματα για την εφαρμογή των προηγούμενων παραγράφων.

Άρθρο 42

Μεταφορά ακινήτου μνημείου - Απόσπαση τμημάτων

1. Απαγορεύεται η μεταφορά ακινήτου μνημείου ή τμήματός του χωρίς άδεια του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού, που εκδίδεται ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου, εφόσον διασφαλίζονται οι απαραίτητες εγγυήσεις για τη μεταφορά και την επανατοποθέτησή του σε κατάλληλο μέρος. Προκειμένου για μνημεία ιδιαίτερης σημασίας, που χαρακτηρίζονται με απόφαση του Υπουργού μετά από γνώμη του Συμβουλίου, η άδεια μπορεί να χορηγηθεί, κατ' εξαίρεση, εάν κριθεί ότι η μετακίνησή τους είναι απολύτως αναγκαία για να διασωθούν από κίνδυνο εξαιτίας φυσικών φαινομένων ή λόγω εκτέλεσης μεγάλων τεχνικών έργων τα οποία είναι απαραίτητα για την εθνική άμυνα ή έχουν μείζονα σημασία για την εθνική οικονομία και ικανοποιούν ζωτικές ανάγκες του κοινωνικού συνόλου. Η μετακίνηση μνημείου λόγω τεχνικού έργου εξετάζεται μόνο όταν μετά από σχετικό επιστημονικό έλεγχο αποκλείεται κάθε δυνατότητα διατήρησής του στο περιβάλλον του.

2. Απαγορεύεται η απόσπαση από ακίνητο μνημείο γλυπτικών, ζωγραφικών, ψηφιδωτών διακοσμητικών ή άλλων στοιχείων που είναι αναπόσπαστα τμήματά του.

Κατ' εξαίρεση, μπορεί να επιτραπεί η απόσπαση και απομάκρυνση τέτοιων στοιχείων, μόνο εάν αυτό κριθεί με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού, ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου ότι είναι απολύτως αναγκαίο για τη διάσωσή τους.

3. Οι παραπάνω εργασίες εκτελούνται σύμφωνα με μελέτη που εγκρίνεται με την οικεία απόφαση.

4. Αν παρίσταται επείγουσα ανάγκη, οι εργασίες διενεργούνται με μέριμνα της Υπηρεσίας χωρίς υπαίτια καθυστέρηση και χωρίς άλλη διατύπωση.

Άρθρο 43

Εργασίες συντήρησης μνημείων

1. Οι εργασίες συντήρησης σε κινητά μνημεία και σε γλυπτικά, ζωγραφικά, διακοσμητικά ή άλλα στοιχεία που είναι αναπόσπαστα τμήματα ακινήτων μνημείων διενεργούνται από την Υπηρεσία ή από πρόσωπα που κατέχουν την προβλεπόμενη στην παρ. 3 άδεια υπό την εποπτεία της

Υπηρεσίας, ύστερα από μελέτη που εγκρίνεται από αυτήν ή, αν είναι μείζονος σημασίας, με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού, ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου. Για την έγκριση της μελέτης απαιτείται να έχει προηγηθεί τεκμηρίωση του μνημειακού χαρακτήρα του κινήτου ή του ακινήτου.

2. Αν παρίσταται επείγουσα ανάγκη, οι εργασίες διενεργούνται χωρίς υπαίτια καθυστέρηση και χωρίς άλλη διατύπωση επί τόπου από τον συντηρητή που ορίζει η Υπηρεσία.

3.α. Για τη μελέτη, την ανάληψη και την επίβλεψη έργου συντήρησης και τη λειτουργία εργαστηρίων για τη συντήρηση αρχαιοτήτων και έργων τέχνης κινήτων και ακινήτων απαιτείται άδεια που χορηγείται από τον Υπουργό Πολιτισμού και Αθλητισμού, έπειτα από γνώμη τριμελούς επιτροπής, που αποτελείται από τον Νομικό Σύμβουλο του Κράτους στο Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού ή τον αναπληρωτή του, τον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης Συντήρησης Αρχαίων και Νεωτέρων Μνημείων του ανωτέρω Υπουργείου ή τον αναπληρωτή του και ένα μέλος του Εκπαιδευτικού Προσωπικού, Συντηρητή Αρχαιοτήτων και Έργων Τέχνης, του Τμήματος Συντήρησης Αρχαιοτήτων και Έργων Τέχνης του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής ή τον αναπληρωτή του.

β. Η άδεια χορηγείται σε κάθε περίπτωση, εφόσον πληρούνται οι παρακάτω προϋποθέσεις:

βα) Σε όσους διαθέτουν βασικό τίτλο σπουδών από Σχολή ή Τμήμα Συντήρησης Αρχαιοτήτων και Έργων Τέχνης της ανώτατης τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (πανεπιστημιακού ή τεχνολογικού τομέα) της ημεδαπής ή ισότιμο της αλλοδαπής και έχουν συμπληρώσει διετή αποδεδειγμένη επαγγελματική εμπειρία μετά τη λήψη του βασικού τίτλου σπουδών.

ββ) Στους κατόχους απόφασης αναγνώρισης επαγγελματικών προσόντων Συντήρησης Αρχαιοτήτων και Έργων Τέχνης από το Αυτοτελές Τμήμα Εφαρμογής της Ευρωπαϊκής Νομοθεσίας (Α.Τ.Ε.Ε.Ν.) του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, οι οποίοι έχουν συμπληρώσει διετή αποδεδειγμένη επαγγελματική εμπειρία μετά τη λήψη του βασικού τίτλου σπουδών.

βγ) Η άδεια χορηγείται σύμφωνα με την ειδικότητα του συντηρητή αρχαιοτήτων και έργων τέχνης. Ενδεικτικά αναφέρονται οι εξής ειδικότητες: συντήρηση πέτρας, κεραμικού, γυαλιού, ψηφιδωτού, υφάσματος, μετάλλου, οργανικών ανασκαφικών ευρημάτων, ξύλου, ζωγραφικών έργων σε ύφασμα, βιβλίου, χαρτιού, τοιχογραφίας, φορητών εικόνων, δέρματος, φωτογραφικού υλικού, οπτικοακουστικού υλικού, εικαστικών έργων με σύγχρονα υλικά. Η ειδικότητα προσδιορίζεται από τον βασικό ή και τον μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών και τη βεβαίωση προγράμματος σπουδών που τον συνοδεύει, καθώς και από αποδεδειγμένη διετή επαγγελματική εμπειρία μετά τη λήψη του βασικού τίτλου σπουδών, ανά ειδικότητα. Δυνατότητα επέκτασης της άδειας και σε άλλες ειδικότητες είναι δυνατή, έπειτα από νέα γνωμοδότηση της επιτροπής βάσει του βασικού ή και του μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών και την αντιστοιχη βεβαίωση προγράμματος σπουδών, καθώς και από αποδεδειγμένη μονοετή επαγγελματική εμπειρία σε κάθε πρόσθετη ειδικότητα. Οι αιτήσεις των υποψηφίων για τη χορήγηση της άδειας πρέπει να εξετάζονται το αργότερο εντός δύο (2) μηνών από την ημέρα συμπλήρωσης του φακέλου με όλα τα απαραίτητα δικαιολογητικά και μέσα στο ίδιο χρονικό διάστημα πρέπει να λαμβάνεται απόφαση

περί της χορήγησης ή μη της άδειας.

βδ) Οι κάτοχοι της παραπάνω άδειας εγγράφονται αυτοδικαίως στο Μητρώο Συντηρητών Αρχαιοτήτων και Έργων Τέχνης, που τηρείται στη Διεύθυνση Συντήρησης Αρχαίων και Νεωτέρων Μνημείων του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού. Στο μητρώο αναγράφονται υποχρεωτικά η ειδικότητα, καθώς και η επαγγελματική κατάσταση/ιδιότητα του αδειούχου συντηρητή. Όποιος είναι τακτικός ή αορίστου χρόνου υπάλληλος του στενού ή ευρύτερου δημόσιου τομέα, δεν μπορεί να εγγραφεί στο Μητρώο, ούτε να καταστεί ανάδοχος δημόσιας ή ιδιωτικής σύμβασης για τη μελέτη, την ανάληψη και την επίβλεψη έργου συντήρησης και τη λειτουργία εργαστηρίων συντήρησης. Το μητρώο επικαιροποιείται ανά τρεις (3) μήνες.

βε) Ως επαγγελματική εμπειρία νοείται η εργασία σε έργο συντήρησης είτε του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού είτε κάθε άλλου δημόσιου ή ιδιωτικού φορέα, εφόσον υπάρχει επιβλέπων συντηρητής αρχαιοτήτων και έργων τέχνης εγγεγραμμένος στο Μητρώο Συντηρητών Αρχαιοτήτων και Έργων Τέχνης, καθώς και η αποκτηθείσα σε αντιστοιχούς φορείς σε κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

βστ) Συστήνεται τριμελής επιτροπή πειθαρχικού ελέγχου των εγγεγραμμένων στο Μητρώο Συντηρητών Αρχαιοτήτων και Έργων Τέχνης, η οποία αποτελείται από τον Νομικό Σύμβουλο του Κράτους στο Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού ή τον αναπληρωτή του, τον Διευθυντή της Γενικής Διεύθυνσης Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού ή τον αναπληρωτή του, και τον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης Συντήρησης Αρχαίων και Νεωτέρων Μνημείων του ανωτέρω Υπουργείου ή τον αναπληρωτή του. Ο κανονισμός λειτουργίας του οργάνου καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως εντός έξι (6) μηνών.

βζ) Η άδεια δεν μεταβιβάζεται και ανακαλείται, αυτοδικαίως, σε περίπτωση παράβασης της σχετικής νομοθεσίας και ειδικότερα του παρόντος Κώδικα και της υπό στοιχεία ΥΠΠΟ/ΓΝΟΣ/11371/7.3.2000 απόφασης του Υπουργού Πολιτισμού (Β' 382), κατόπιν διαπιστωτικής απόφασης του οργάνου πειθαρχικού ελέγχου.

γ. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται μετά από πρόταση των Υπουργών Πολιτισμού και Αθλητισμού και Δικαιοσύνης, καταρτίζεται Κώδικας Δεοντολογίας Συντηρητών Αρχαιοτήτων και Έργων Τέχνης. Ο Κώδικας Δεοντολογίας περιέχει τις αρχές, τις υποχρεώσεις και τη συμπεριφορά που πρέπει να ακολουθεί αυστηρώς κατά την άσκηση του επαγγέλματος του ο Συντηρητής Αρχαιοτήτων και Έργων Τέχνης, καθώς και τις κυρώσεις που επιβάλλονται σε περίπτωση παράβασης των όρων που θέτει ο Κώδικας.

4. Οι άδειες που έχουν χορηγηθεί με βάση την παρ. 6 του άρθρου 9 του ν. 2557/1997 (Α' 271), όπως ίσχυε μέχρι την αντικατάστασή της με την προηγούμενη παράγραφο, εξακολουθούν να ισχύουν. Οι κάτοχοι των αδειών αυτών εγγράφονται αυτοδικαίως στο Μητρώο Συντηρητών Αρχαιοτήτων και Έργων Τέχνης, εκτός εάν συντρέχει στο πρόσωπό τους το ασυμβίβαστο της υποπερ. βδ) της υποπαρ. β' της παρ. 3.

5. Με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού καθορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις ίδρυσης και λειτουργίας των εργαστηρίων συντήρησης αρχαιοτήτων και έργων τέχνης.

Άρθρο 44 **Δημοσιεύσεις αποτελεσμάτων εργασιών**

Οι διενεργούντες τις εργασίες, που αναφέρονται στα άρθρα 40 έως 43, έχουν υποχρέωση να καταθέτουν ετήσιες εκθέσεις εργασιών της ειδικότητάς τους το αργότερο έως τον Απρίλιο του επόμενου έτους και τελική έκθεση ή δημοσίευση εντός δεκαπέντε (15) μηνών από την περάτωσή τους.

ΤΜΗΜΑ V **ΜΟΥΣΕΙΑ**

Άρθρο 45 **Ίδρυση και λειτουργία μουσείων**

1. Ως μουσείο νοείται η υπηρεσία ή ο οργανισμός μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, με ή χωρίς ίδια νομική προσωπικότητα, που αποκτά, δέχεται, φυλάσσει, συντηρεί, καταγράφει, τεκμηριώνει, ερευνά, ερμηνεύει και κυρίως εκθέτει και προβάλλει στο κοινό συλλογές αρχαιολογικών, καλλιτεχνικών, εθνολογικών ή άλλων υλικών μαρτυριών του ανθρώπου και του περιβάλλοντός του, με σκοπό τη μελέτη, την εκπαίδευση και την ψυχαγωγία. Ως μουσεία μπορούν να θεωρηθούν επίσης υπηρεσίες ή οργανισμοί που έχουν παρεμφερείς σκοπούς και λειτουργίες, όπως τα μουσεία ανοικτού χώρου.

2. Για την ίδρυση και λειτουργία μουσείου από το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού εκδίδεται απόφαση του αρμοδίου οργάνου του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου, εφόσον διασφαλίζονται οι λειτουργίες και οι σκοποί της παρ. 1, στο πλαίσιο της γενικότερης πολιτικής μουσείων. Προς τούτο, απαιτούνται, μεταξύ άλλων, η ύπαρξη μίας ή περισσότερων συλλογών και η επάρκεια και καταλληλότητα των εγκαταστάσεων, του απασχολούμενου προσωπικού και των άλλων μέσων για την επίτευξη των στόχων του μουσείου.

3. Τα μουσεία που ιδρύονται και λειτουργούν από το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού οφείλουν να διατηρούν τις προϋποθέσεις της παρ. 2. Η διατήρηση πιστοποιείται με απόφαση του αρμοδίου οργάνου του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, η οποία εκδίδεται ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου. Προς τούτο συνεκτιμώνται, ιδίως, το ποσοστό των συλλογών των μουσείων που έχουν καταχωρηθεί στο Εθνικό Αρχείο Μνημείων κατά την παρ. 8, η ποιότητα των, εκ μέρους τους, παρεχόμενων υπηρεσιών προς το κοινό και η εξωστρέφεια.

4. Με απόφαση του αρμοδίου οργάνου του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, η οποία εκδίδεται ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου, είναι δυνατή η αναγνώριση μουσείων, πλην αυτών της παρ. 2, μετά από αίτησή τους, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις της παρ. 1. Προς τούτο συνεκτιμώνται, ιδίως, το ενδιαφέρον των συλλογών, η επάρκεια και η καταλληλότητα των εγκαταστάσεων, του απασχολούμενου προσωπικού και των άλλων μέσων και τρόπων επίτευξης των στόχων του μουσείου.

5. Η διαδικασία, οι όροι και οι προϋποθέσεις για την ίδρυση και λειτουργία μουσείων της παρ. 2, καθώς και για την πιστοποίηση, τη διάρκεια και την ανανέωση αυτής, κατά την παρ. 3, ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού, η οποία εκδίδεται ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου και εξειδικεύει τις μελέτες, πιστοποιητικά και λοιπά στοιχεία που απαιτούνται, καθώς και τη δη-

μοσιότητα που λαμβάνει η πιστοποίηση. Με όμοια απόφαση ορίζονται η διαδικασία, οι όροι και οι προϋποθέσεις για την αναγνώριση μουσείων, η διάρκεια και η ανανέωση αυτής κατά την παρ. 4 και εξειδικεύονται οι μελέτες, πιστοποιητικά και λοιπά στοιχεία που απαιτούνται, καθώς και η δημοσιότητα που λαμβάνει η αναγνώριση. Η διαδικασία, οι όροι, οι προϋποθέσεις και τα στοιχεία των εδαφίων πρώτου και δεύτερου μπορούν να προσδιορίζονται κατά κατηγορίες μουσείων, οι οποίες καθορίζονται με κριτήρια, όπως, ενδεικτικά, το περιεχόμενο των συλλογών, η γεωγραφική περιοχή που καλύπτουν ή οι φορείς στους οποίους ανήκουν.

6. Τα μουσεία οφείλουν να είναι ανοικτά στο κοινό σε προκαθορισμένες ημέρες και ώρες. Οφείλουν επίσης να διευκολύνουν την πρόσβαση στις συλλογές τους για λόγους μελέτης και έρευνας.

7. Τα μουσεία διέπονται από εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας, ο οποίος, προκειμένου για τα μουσεία της παρ. 2, καταρτίζεται με απόφαση του αρμοδίου οργάνου του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, μετά από γνώμη του Συμβουλίου και προκειμένου για τα αναγνωρισμένα μουσεία της παρ. 4, καταρτίζεται από το αρμόδιο όργανο, σύμφωνα με τις οικείες για τα μουσεία αυτά διατάξεις και κοινοποιείται στο Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού.

8. Τα αντικείμενα που φυλάσσονται στα μουσεία της παρ. 2 και στα αναγνωρισμένα μουσεία της παρ. 4, καταχωρίζονται στο Εθνικό Αρχείο Μνημείων, με ευθύνη της διοίκησης αυτών.

9. Τα μουσεία της παρ. 2 και τα αναγνωρισμένα, κατά την παρ. 4, μουσεία οφείλουν να ενημερώνουν εγγράφως την αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού για κάθε μεταβολή του αριθμού και της κατάστασης των αντικειμένων των συλλογών τους. Η ενημέρωση πραγματοποιείται τακτικά κατά τον τελευταίο μήνα κάθε ημερολογιακού έτους και σε έκτακτες περιπτώσεις, όπως, ενδεικτικά φθορά, απώλεια, κλοπή, αμέσως μετά το γεγονός της μεταβολής. Αν κάποιο αντικείμενο διατρέχει άμεσο κίνδυνο φθοράς, απώλειας ή καταστροφής, εφαρμόζεται το τελευταίο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 27. Σε περίπτωση κλοπής ή και παράνομης εξαγωγής, εφαρμόζεται το άρθρο 30.

10. Για τον εμπλουτισμό των συλλογών των μουσείων με μνημεία εφαρμόζεται η παρ. 5 του άρθρου 31. Τα μουσεία αυτά απαγορεύεται να αποκτούν ή να δέχονται ως δάνειο ή παρακαταθήκη πολιτιστικά αγαθά, για τα οποία υπάρχουν ενδείξεις ότι προέρχονται από κλοπή, παράνομη ανασκαφή ή από άλλη παράνομη ενέργεια ή ότι έχουν αποκτηθεί ή εξαχθεί κατά παράβαση της νομοθεσίας του κράτους προέλευσής τους και οφείλουν να ενημερώνουν χωρίς υπαίτια καθυστέρηση την Υπηρεσία για κάθε τέτοια προσφορά.

11. Τα αντικείμενα των συλλογών των μουσείων δεν υπόκεινται σε κατάσχεση.

12. α. Η μεταβίβαση της κυριότητας των αντικειμένων των συλλογών των μουσείων της παρ. 2 δεν επιτρέπεται, με την επιφύλαξη της παρ. 2 του άρθρου 25, που εφαρμόζεται αναλόγως προκειμένου για πολιτιστικά αγαθά που δεν αποτελούν μνημεία. β. Η μεταβίβαση της κυριότητας αντικειμένων συλλογών μουσείων που ανήκουν σε νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου ή Οργανισμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) ή νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου του ευρύτερου δημόσιου τομέα και είναι αναγνωρισμένα κατά την παρ. 4, είναι δυνατή, κατ' εξαίρεση, είτε προς το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού είτε, μετά από έγκρι-

ση του αρμοδίου οργάνου του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργείου, ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου, κατά προτίμηση προς άλλα τέτοια νομικά πρόσωπα, προκειμένου να κατατεθούν σε συλλογή μουσείου. γ. Η μεταβίβαση της κυριότητας αντικειμένων των συλλογών άλλων αναγνωρισμένων κατά την παρ. 4 μουσείων είναι δυνατή, κατ' εξαίρεση, είτε προς το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού είτε μετά από έγκριση του αρμοδίου οργάνου του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, που χορηγείται ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου, κατά προτίμηση προς άλλα νομικά πρόσωπα, προκειμένου να κατατεθούν σε συλλογή μουσείου. δ. Η ανταλλαγή αντικειμένων συλλογών αναγνωρισμένων μουσείων, τα οποία δεν έχουν ιδιαίτερη σημασία για αυτές ή για την πολιτιστική κληρονομιά της χώρας με αντικείμενα συλλογών μουσείων της αλλοδαπής που έχουν ιδιαίτερη σημασία, μπορεί να επιτραπεί, κατ' εξαίρεση, με απόφαση του αρμοδίου οργάνου του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου. ε. Οι περιορισμοί της παρ. 12 δεν ισχύουν προκειμένου για ανανεώσιμα και αντικαταστατά δείγματα συλλογών φυσικής ιστορίας. στ. Η μεταβίβαση που πραγματοποιείται κατά παράβαση της παρ. 12 είναι άκυρη.

13. α. Ο δανεισμός και η προσωρινή εξαγωγή αντικειμένων των συλλογών των μουσείων της παρ. 2 και των αναγνωρισμένων μουσείων της παρ. 4 επιτρέπονται υπό τους όρους και τις προϋποθέσεις της παρ. 1 του άρθρου 25 και της παρ. 11 του άρθρου 34 αντίστοιχα. β. Με απόφαση του αρμοδίου οργάνου του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, που εκδίδεται ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου, επιτρέπεται, για την προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς της Χώρας και εφόσον παρέχονται επαρκείς εγγυήσεις για την ασφαλή μεταφορά, έκθεση και επιστροφή τους, η μακρόχρονη εξαγωγή αντικειμένων των συλλογών μουσείων πλην αυτών της παρ. 2, προκειμένου να εκτεθούν σε μουσεία, μουσειακούς ή εκθεσιακούς χώρους, ιδίως όταν η ονομασία του τόπου έκθεσής τους ταυτίζεται με ή περιέχει εκείνη του εξαγόντος μουσείου και εκτίθενται μόνο δικές τους συλλογές. Με την ίδια απόφαση προσδιορίζονται οι ειδικότεροι όροι της εξαγωγής, καθώς και η διάρκειά της, η οποία δεν μπορεί να υπερβεί τα είκοσι πέντε (25) έτη, δυνάμενη να ανανεώνεται ανά πενταετία και έως είκοσι πέντε (25) έτη. Η παρ. 4 του άρθρου 34 εφαρμόζεται και στην περίπτωση αυτή.

14. Η λειτουργία των αναγνωρισμένων μουσείων, κατά την παρ. 4, τελεί υπό την εποπτεία του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού, η δε απόφαση αναγνώρισης δύναται να ανακαλείται, μετά από γνώμη του Συμβουλίου, εάν παύσουν να πληρούνται οι προϋποθέσεις έκδοσής της ή παραβιασθούν άλλες διατάξεις του παρόντος.

15. Τα αναγνωρισμένα μουσεία, κατά την παρ. 4, μπορούν να τυγχάνουν οικονομικής ενίσχυσης από το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού, προτίμησης ως προς την ένταξη σε συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα ή στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων - Εθνικό Σκέλος, καθώς και των προνομιών των παρ. 6 του άρθρου 28 και 11 του άρθρου 31. Τα μνημεία, κατά τις διατάξεις αυτές, αποκτώνται από αναγνωρισμένα μουσεία που έχουν ίδια νομική προσωπικότητα ή από νομικά πρόσωπα στα οποία ανήκουν αναγνωρισμένα μουσεία, υπό τον όρο ότι κατατίθενται στις συλλογές τους.

16. Για τις ανάγκες ανέγερσης, επέκτασης, εγκατάστασης, ανάδειξης και λειτουργίας μουσείου της παρ. 2 μπορεί να γίνει απαλλοτρίωση ή απευθείας εξαγορά κτιρίων ή

εκτάσεων γης, σύμφωνα με το άρθρο 18 και να ορίζεται ζώνη προστασίας στον περιβάλλοντα χώρο τους, σύμφωνα με το άρθρο 17.

Άρθρο 45Α

Παροχή εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου για την καταβολή αποζημίωσης σε περίπτωση απώλειας ή φθορών κινητών μνημείων και έργων τέχνης

1. Επιτρέπεται η παροχή εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου, με την οποία αναλαμβάνεται η υποχρέωση να καταβληθεί χρηματική αποζημίωση για απώλειες ή φθορές που είναι δυνατόν να προκληθούν σε αρχαιότητες, έργα τέχνης, έργα πολιτιστικής και ιστορικής αξίας, κινητά μνημεία, τα οποία: α) Εκτίθενται, μεμονωμένα ή ως μέρος συνόλου, δυνάμει συμβάσεων προσωρινού ή μακροχρόνιου δανεισμού από αλλοδαπά μουσεία ή από φορείς της αλλοδαπής σε εκθέσεις περιοδικού χαρακτήρα στην ημεδαπή, οι οποίες διοργανώνονται ή συνδιοργανώνονται από το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού ή από ημεδαπά δημόσια μουσεία ή από μουσεία που έχουν ιδρυθεί με νόμο. β) Εκτίθενται σε εκθέσεις περιοδικού χαρακτήρα στην αλλοδαπή, οι οποίες διοργανώνονται ή συνδιοργανώνονται από το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού ή από μουσεία της περ. α).

2. Οι εκθέσεις των περ. α) ή β) της παρ. 1 πρέπει να έχουν ιδιαίτερη πολιτιστική ή ιστορική αξία ή να αποσκοπούν στην προβολή του ελληνικού πολιτισμού ή να αποβλέπουν στην εκπλήρωση σχετικών υποχρεώσεων, οι οποίες απορρέουν από διεθνείς ή διακρατικές συμβάσεις πολιτιστικού χαρακτήρα.

3. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται ύστερα από πρόταση των Υπουργών Οικονομικών και Πολιτισμού και Αθλητισμού, καταρτίζεται ο Γενικός Κανονισμός Εγγύησης και Προδιαγραφών Ασφαλείας Συλλογών και Εκθεμάτων για τα μουσειακά αντικείμενα και τα εκθέματα του παρόντος. Με τον Κανονισμό αυτόν καθορίζονται οι ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις παροχής της εγγύησης της παρ. 1, όπως η διάρκεια της παρεχόμενης εγγύησης, οι δικαιούχοι της αποζημίωσης, οι κίνδυνοι και οι περιπτώσεις απώλειας ή φθοράς η επέλευση των οποίων γεννά υποχρέωση αποζημίωσης, οι λόγοι και περιπτώσεις απαλλαγής από την ανωτέρω υποχρέωση, η διαδικασία καταβολής της αποζημίωσης και τα αρμόδια όργανα, η διαδικασία διοικητικής επίλυσης διαφορών σε περίπτωση αμφισβήτησης του ύψους της καταβλητέας αποζημίωσης και οι κανόνες λειτουργίας της Επιτροπής των παρ. 7, 8, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα. Με το ίδιο προεδρικό διάταγμα καθορίζονται και οι προδιαγραφές ασφαλείας, όπως οι όροι συσκευασίας, αποσυσκευασίας, μεταφοράς, εγκατάστασης, επιθεώρησης, διαμόρφωσης ειδικών περιβαλλοντικών συνθηκών, πυρασφάλειας και συστημάτων φύλαξης και συναγερμού, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα. Μεταξύ των μουσειολογικών προδιαγραφών προστασίας και ασφάλειας, που πρέπει να πληρούν τα μουσεία της περ. α) της παρ. 1, προκειμένης της παροχής εγγύησης για φθορές ή απώλειες μουσειακών αντικειμένων αυτών, περιλαμβάνονται υποχρεωτικά κατάλληλες συνθήκες μέτρησης υγρασίας, θερμοκρασίας και φωτισμού, πυρανίχνευση και πυροπροστασία, καθώς και ικανοποιητική λειτουργία συστημάτων εικοσιτετράωρης παρακολούθησης και συναγερμού. Για την πιστοποίηση της συνδρομής των εν λόγω προδιαγραφών τα ενδιαφερόμενα για την υπαγωγή τους στις ρυθμίσεις του παρόντος μουσεία υποβάλλουν σχετική μουσειο-

λογική αναφορά στην επιτροπή της παρ. 8.

4. Για την εγγύηση της παρ. 1 προβλέπεται στον ετήσιο Κρατικό Προϋπολογισμό αυτοτελής Κωδικός Αριθμός Εξόδων (Κ.Α.Ε.). Το ύψος της ετήσιας πίστωσης που εγγράφεται στον ανωτέρω Κωδικό καθορίζεται ύστερα από γνώμη της γνωμοδοτικής επιτροπής της παρ. 8, η οποία διατυπώνεται εντός του πρώτου τετραμήνου κάθε έτους, με βάση την αποτίμηση της αξίας των μουσειακών αντικειμένων και των εκθεμάτων των εκθέσεων που πρόκειται να διοργανωθούν το επόμενο έτος.

5. Η εγγύηση της παρ. 1 παρέχεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Πολιτισμού και Αθλητισμού, που εκδίδεται ύστερα από γνώμη της επιτροπής της παρ. 8, η οποία αποφαινεται εάν πληρούνται οι προϋποθέσεις της παρ. 1 και οι όροι του Κανονισμού της παρ. 3. Για τη διαπίστωση της συνδρομής των όρων του Κανονισμού στην περίπτωση αντικειμένων που εκτίθενται σε δημόσιου χαρακτήρα μουσεία ως τμήματα συλλογών αυτών, η επιτροπή της παρ. 8 μπορεί να διενεργεί αυτοψία. Με την κοινή υπουργική απόφαση για την παροχή εγγύησης μπορεί να τίθενται και πρόσθετοι όροι, πέραν εκείνων που περιλαμβάνονται στον Γενικό Κανονισμό Προδιαγραφών Ασφαλείας, για την πληρέστερη προστασία των εκθεμάτων ή μουσειακών αντικειμένων.

6. Για την καταβολή αποζημίωσης στους δικαιούχους για απώλειες ή φθορές που καλύπτονται από την εγγύηση της παρ. 1, καθώς και για τον καθορισμό του ύψους αυτής εκδίδεται κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Πολιτισμού και Αθλητισμού, ύστερα από γνωμοδότηση της επιτροπής της παρ. 8. Η επιτροπή αποφαινεται για την έκταση της φθοράς και το ύψος του ποσού της αποζημίωσης που αναλογεί για την αποκατάστασή της, καθώς και για το ύψος του ποσού της αποζημίωσης σε περίπτωση απώλειας ή καταστροφής εκθέματος.

7. Η καταβολή της αποζημίωσης, η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσό που έχει εγγραφεί στον αντίστοιχο αυτοτελή Κωδικό Αριθμό Εξόδων (Κ.Α.Ε.) του Κρατικού Προϋπολογισμού, συνεπάγεται απόσβεση της υποχρέωσης του Ελληνικού Δημοσίου, η οποία έχει αναληφθεί, σύμφωνα με την παρ. 1.

8. Στο Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού συνιστάται Γνωμοδοτική Επιτροπή, η οποία αποτελείται από: α) τον προϊστάμενο της Γενικής Διεύθυνσης Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς, β) τον προϊστάμενο της Διεύθυνσης Μουσείων, γ) τον προϊστάμενο της Διεύθυνσης Νεότερου Πολιτιστικού Αποθέματος και Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς, δ) τον προϊστάμενο της Γενικής Διεύθυνσης Σύγχρονου Πολιτισμού, ε) τον προϊστάμενο της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών, στ) τον προϊστάμενο της Διεύθυνσης Συντήρησης Αρχαίων και Νεότερων Μνημείων, ζ) έναν (1) υπάλληλο του Υπουργείου Οικονομικών, ο οποίος προτείνεται από τον Υπουργό Οικονομικών, η) δύο (2) πρόσωπα με εμπειρία στον τομέα συντήρησης και διοργάνωσης εκθέσεων, που ορίζονται με διετή θητεία από τον Υπουργό Πολιτισμού και Αθλητισμού. Η Επιτροπή σύμφωνα με τα ανωτέρω διατυπώνει γνώμη σχετικά με: α) το ύψος της ετήσιας πίστωσης που εγγράφεται στον Κρατικό Προϋπολογισμό για την εγγύηση της παρ. 1, β) τη συνδρομή των προϋποθέσεων παροχής της εγγύησης αυτής, γ) τη θέση πρόσθετων όρων που απαιτούνται για την παροχή κρατικής εγγύησης, δ) την καταβολή αποζημίωσης στους δικαιούχους για απώλειες ή φθορές που καλύπτονται από την εγγύηση αυτή, καθώς και τον καθορισμό του ύψους της, ε) κάθε άλλο ζήτημα για το οποίο ο Γενικός Κανονι-

σμός Εγγύησης και Προδιαγραφών Ασφαλείας Συλλογών και Εκθεμάτων της παρ. 3 προβλέπει γνωμοδότηση της Επιτροπής. Η Επιτροπή συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού. Με την ίδια απόφαση ορίζονται ο πρόεδρος της Επιτροπής, καθώς και η υπηρεσία ή οι υπάλληλοι του υπουργείου που αναλαμβάνουν τη γραμματειακή υποστήριξή της.

9. Κατά τους πρώτους δώδεκα (12) μήνες ισχύος της παρούσας διάταξης μετά την έκδοση του Γενικού Κανονισμού Εγγύησης και Προδιαγραφών Ασφαλείας της παρ. 3, η εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου αφορά αποκλειστικά τις εκθέσεις που οργανώνει ή συνδιοργανώνει το Ελληνικό Δημόσιο στην ημεδαπή ή στην αλλοδαπή. Μετά την παρέλευση του ως άνω χρονικού διαστήματος, η εγγύηση θα αφορά και τις υπόλοιπες εκθέσεις, οι οποίες διοργανώνονται ή συνδιοργανώνονται από ημεδαπά δημόσια μουσεία ή από μουσεία που έχουν ιδρυθεί με νόμο.

ΤΜΗΜΑ VI

ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΚΑΙ ΧΡΗΣΗ ΜΝΗΜΕΙΩΝ ΚΑΙ ΧΩΡΩΝ

Άρθρο 46

Πρόσβαση και χρήση μνημείων και χώρων

1. Με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού, η οποία εκδίδεται ύστερα από γνώμη του αρμόδιου κατά περίπτωση Συμβουλίου, καθορίζονται, για το σύνολο ή κατηγορία οργανωμένων αρχαιολογικών χώρων, ιστορικών τόπων, ακινήτων μνημείων, μουσείων ή μεμονωμένα για σημαντικούς χώρους, ακίνητα μνημεία ή μουσεία: α) οι όροι και οι προϋποθέσεις επίσκεψης του κοινού σε αυτούς, β) οι πολιτιστικές ή άλλες εκδηλώσεις που μπορεί να πραγματοποιούνται σε αυτούς, συμβατές με τον χαρακτήρα τους ως μνημείων, προστατευόμενων χώρων ή μουσείων και γ) οι όροι, οι προϋποθέσεις, η διαδικασία και το όργανο χορήγησης άδειας για την πραγματοποίηση εκδηλώσεων ή για την παραχώρηση της χρήσης ενός ή περισσότερων αρχαιολογικών χώρων, ιστορικών τόπων, ακινήτων μνημείων ή μουσείων για την πραγματοποίηση πολιτιστικών ή άλλων εκδηλώσεων. Ως οργανωμένος αρχαιολογικός χώρος, ο οποίος μπορεί να είναι και ανασκαφικός χώρος, ορίζεται αυτός που ανήκει στην κυριότητα του Δημοσίου και αποτελεί αντικείμενο ιδιαίτερης μέριμνας για την ανάδειξη και προβολή του. Ένας αρχαιολογικός χώρος χαρακτηρίζεται ως οργανωμένος με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού, η οποία εκδίδεται ύστερα από γνώμη του αρμόδιου κατά περίπτωση Συμβουλίου.

2. α. Η άδεια για την πραγματοποίηση πολιτιστικών ή άλλων εκδηλώσεων ή για την παραχώρηση της χρήσης μουσείων που ανήκουν στο Δημόσιο, ακινήτων μνημείων, οργανωμένων αρχαιολογικών χώρων και ιστορικών τόπων, προκειμένου να πραγματοποιηθούν πολιτιστικές ή άλλες εκδηλώσεις, χορηγείται έναντι τέλους που καταβάλλεται στον Οργανισμό Διαχείρισης και Ανάπτυξης Πολιτιστικών Πόρων (Ο.Δ.Α.Π.). Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Πολιτισμού και Αθλητισμού, καθορίζονται το ύψος του τέλους, καθώς και οι όροι και η διαδικασία απαλλαγής από την υποχρέωση καταβολής του για εκδηλώσεις μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα.

β. Με άδεια της αρμόδιας κατά περίπτωση Υπηρεσίας επιτρέπεται η πρόσβαση ειδικών επιστημόνων σε κινητά μνημεία που βρίσκονται σε δημόσια μουσεία και αποθηκευτικούς χώρους υπό την εποπτεία της, με σκοπό τη φωτογράφιση ή την κινηματογράφηση, τη μελέτη ή τη δημοσί-

ευσή τους, εφόσον δεν υπάρχει κίνδυνος να υποστούν φθορά τα μνημεία και με την επιφύλαξη του άρθρου 39 ως προς τα δικαιώματα δημοσίευσης.

3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Πολιτισμού και Αθλητισμού, καθορίζεται το ύψος του αντιτίμου που καταβάλλεται από το κοινό για την επίσκεψη ιστορικών τόπων, οργανωμένων αρχαιολογικών χώρων, μνημείων και μουσείων που ανήκουν στο Δημόσιο. Με όμοια απόφαση ορίζονται οι γενικοί όροι και η διαδικασία απαλλαγής από την υποχρέωση καταβολής του ως άνω αντιτίμου.

4. Με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού, που εκδίδεται ύστερα από γνώμη του αρμόδιου, κατά περίπτωση, Συμβουλίου, καθορίζονται για φορείς ή πρόσωπα, πλην των υπηρεσιών του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού και του Ο.Δ.Α.Π., οι όροι, οι προϋποθέσεις, τα όργανα και η διαδικασία χορήγησης της άδειας για την παραγωγή, αναπαραγωγή και διάδοση στο κοινό απεικονίσεων και αντιγράφων μνημείων, έναντι τέλους υπέρ του Ο.Δ.Α.Π., κατά τα οριζόμενα στις παρ. 4Α έως 4Δ.

4Α. Η παραγωγή απεικονίσεων και αντιγράφων μνημείων απαιτεί προηγούμενη άδεια στις εξής περιπτώσεις: α) όταν αφορά σε μνημείο, του οποίου η φύση ή η κατάσταση διατήρησης, έκθεσης, φύλαξης, συντήρησης ή αναστήλωσης επιβάλλουν πρόσβαση υπό ειδικούς όρους, προϋποθέσεις ή συνθήκες που θα ορίζει η αρμόδια υπηρεσία και β) όταν θα διενεργηθεί: βα) με χρήση εξοπλισμού σύνθετου ή ογκώδους ή απαιτούντος ειδικές συνθήκες εγκατάστασης και λειτουργίας, ββ) μέσω σάρωσης με χρήση laser, με φωτογραμμετρικές μεθόδους ή συναφείς τεχνολογίες για τη δημιουργία τρισδιάστατου μοντέλου ή βγ) στο πλαίσιο διαδικασίας, η οποία απαιτεί ειδικές συνθήκες παραγωγής που επηρεάζουν την ασφάλεια, τη φύλαξη, το ωράριο λειτουργίας, την προσβασιμότητα του κοινού ή άλλες εξαιρετικές συνθήκες.

4Β. Σε κάθε περίπτωση απαιτείται λήψη προηγούμενης άδειας για την παραγωγή ή αναπαραγωγή προς διάδοση στο κοινό απεικονίσεων μνημείων, με σκοπό το κέρδος.

4Γ. Με την επιφύλαξη ειδικότερων ρυθμίσεων, το δικαίωμα παραγωγής ακριβών αντιγράφων των μνημείων ανήκει αποκλειστικά στο Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού και στον Ο.Δ.Α.Π.. Τα ακριβή αντίγραφα φέρουν ειδική σχετική σήμανση από τον φορέα παραγωγής τους. Η παραγωγή ακριβούς αντιγράφου μνημείου, καθώς και η εμπορική διάθεση αυτού από άλλο πρόσωπο τιμωρούνται με την ποινή της παρ. 1 του άρθρου 66 και το αντικείμενο κατάρχεται.

4Δ. Για τις ανάγκες των παρ. 4Α έως και 4Γ: α. ως μνημεία νοούνται τα ακίνητα μνημεία που ανήκουν στο Ελληνικό Δημόσιο και βρίσκονται σε αρχαιολογικούς χώρους ή σε ιστορικούς τόπους ή είναι μεμονωμένα, καθώς και τα κινητά μνημεία που ανήκουν στο Ελληνικό Δημόσιο και βρίσκονται σε μουσεία ή συλλογές του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού ή σε νόμιμη κατοχή φυσικών ή νομικών προσώπων, κατά το άρθρο 23. β. ως απεικόνιση μνημείου νοείται η πιστή αποτύπωση της υφιστάμενης εικόνας του μνημείου συνολικά ή τμηματικά, με οποιονδήποτε τρόπο και μέσο επί υλικού φορέα (ενδεικτικά επί εντύπων ή αντικειμένων) ή επί άυλου φορέα (ενδεικτικά οπτικοακουστικό υλικό, ηλεκτρονικές εκδόσεις, διαδίκτυο, ψηφιακές εφαρμογές). Η αποτύπωση που έχει μεν ως αφετηρία την υφιστάμενη εικόνα του μνημείου αλλά την υπερβαίνει δημιουργικά, προσθετικά, αφαιρετικά ή με οποιονδήποτε άλλο τρόπο, όπως, με επιστημονική ερμηνεία, καλλιτεχνική

δημιουργία ή φανταστική έμπνευση του δημιουργού, υπόκειται σε προηγούμενη αδειοδότηση μόνο στις περιπτώσεις της παρ. 4Α. γ. ως ακριβές αντίγραφο μνημείου νοείται το ομοίωμα που έχει τις ίδιες διαστάσεις, το ίδιο χρώμα και την ίδια πατίνα, αποδίδοντας αυστηρά και με ακρίβεια τις λεπτομέρειες και τις φθορές, χωρίς να φέρει συμπληρώσεις.

5. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Πολιτισμού και Αθλητισμού, καθορίζονται, σχετικά με το τέλος της παρ. 4, ο τρόπος υπολογισμού, το ύψος, οι περιπτώσεις απαλλαγής και έκπτωσης, καθώς και κάθε άλλο σχετικό ζήτημα. Το τέλος προσδιορίζεται στην απόφαση χορήγησης της άδειας και προκαταβάλλεται υπέρ του Ο.Δ.Α.Π., κατά τις ισχύουσες διαδικασίες αυτού.

ΤΜΗΜΑ VII ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΚΙΝΗΤΡΑ

Άρθρο 47 Φορολογικές ρυθμίσεις

1. Σε περίπτωση επιβολής φόρου κληρονομιάς, κληροδοσίας ή δωρεάς, με αντικείμενο κινητά μνημεία ή εικαστικά ή άλλα έργα τέχνης ο φόρος που αναλογεί μπορεί να καταβάλλεται από τους υπόχρεους σε είδος με τη μεταβίβαση ίσης αξίας κινητών μνημείων ή εικαστικών ή άλλων έργων τέχνης στο Δημόσιο. Η αξία του κινητού καθορίζεται από ειδική εκτιμητική επιτροπή. Ειδικότερα θέματα που αφορούν στη διαδικασία, τα αρμόδια όργανα, τα μουσεία ή άλλους επιστημονικούς ή πολιτιστικούς φορείς στους οποίους κατατίθενται τα μνημεία ή άλλα πολιτιστικά αγαθά και κάθε άλλη λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παρούσας διάταξης, ρυθμίζονται με την απόφαση της επόμενης παραγράφου.

2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Πολιτισμού και Αθλητισμού, καθορίζονται η σύνθεση της ειδικής εκτιμητικής επιτροπής που προβλέπεται στην παρ. 1 του παρόντος για τη χρηματική αποτίμηση της αξίας των μνημείων, η διαδικασία, οι όροι, οι προϋποθέσεις και κάθε άλλη λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος.

Άρθρο 48 Οικονομικά κίνητρα για ακίνητα

1. Ο ιδιοκτήτης ακινήτου μνημείου δικαιούται μεταφορά του συντελεστή δόμησης που δεν έχει καλυφθεί από το ακίνητο, σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις.

2. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται μετά από πρόταση των Υπουργών Οικονομικών, Περιβάλλοντος και Ενέργειας και Πολιτισμού και Αθλητισμού, ορίζονται η διαδικασία, οι όροι και οι προϋποθέσεις που απαιτούνται για την επιχορήγηση ή και την παροχή άλλων οικονομικών κινήτρων σε κυρίους ή νομείς κτιρίων που έχουν χαρακτηριστεί ως μνημεία, σύμφωνα με τον παρόντα Κώδικα ή εμπύπτον στις παρ. 1, 2 και 3 του άρθρου 6 του ν. 4067/2012 (Α' 79) ή βρίσκονται σε εκτάσεις ή σε οικιστικά σύνολα που έχουν χαρακτηριστεί ως αρχαιολογικοί χώροι ή ιστορικοί τόποι σύμφωνα με τον παρόντα. Τα παραπάνω κίνητρα και επιχορηγήσεις παρέχονται, όταν λόγω φθοράς ή καταστροφής των κτιρίων του προηγούμενου εδαφίου ακόμα και αν αυτή οφείλεται σε ανώτερη βία, παρίσταται ανάγκη συντήρησης, αναστήλωσης, αποκατάστασης, ανακατασκευής και ανάδειξής τους ή ανάγκη διατήρησης επί μέρους αρχιτεκτονικών, στατικών ή άλλων στοιχείων τους

με ιστορική, καλλιτεχνική σημασία, καθώς και ανάγκη διενέργειας εργασιών με σκοπό τη διευκόλυνση της πρόσβασης σε αυτά εάν πρόκειται για μνημεία. Με το ίδιο προεδρικό διάταγμα είναι δυνατόν να ορίζεται, ότι τα κριτήρια επιλογής των κτιρίων καθορίζονται ειδικότερα σε προκήρυξη, όπου αυτή προβλέπεται, καθώς και το ύψος της χορηγούμενης επιχορήγησης, σε ποσοστό της απαιτούμενης δαπάνης των εργασιών για τους παραπάνω σκοπούς. Το ποσοστό αυτό μπορεί να κυμαίνεται ανάλογα με την περίπτωση, όταν τα κτίρια βρίσκονται σε οικισμούς βάσει κτιρίων που ανάγονται στην πυκνότητα ή τη σπανιότητα των κτιρίων σε αυτούς, τον χαρακτήρα του οικισμού σε συνάρτηση με τον κίνδυνο, τον βαθμό και τον ρυθμό αλλοιώσεώς του, καθώς και την οικονομική κατάσταση του κυρίου ή νομέα. Τέλος, με το ίδιο προεδρικό διάταγμα καθορίζονται οι κυρώσεις που επιβάλλονται για πράξεις ή παραλείψεις αντίθετες προς τις ρυθμίσεις του.

ΤΜΗΜΑ VIII ΣΥΛΛΟΓΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ

Άρθρο 49 Τοπικά Συμβούλια Μνημείων

1. Με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού, συγκροτούνται Τοπικά Συμβούλια Μνημείων (Τ.Σ.Μ.) στην έδρα κάθε διοικητικής περιφέρειας και στις νησιωτικές περιοχές, όπου αυτό κρίνεται αναγκαίο. Τα Τοπικά Συμβούλια Μνημείων αποτελούνται από έντεκα (11) μέλη ως εξής: α) Έναν (1) Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, που αναπληρώνεται από άλλον Πάρεδρο, ως Πρόεδρο. β) Τρεις (3) αρχαιολόγους υπαλλήλους του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, που αναπληρώνονται από υπαλλήλους της ίδιας ειδικότητας. γ) Έναν (1) αρχιτέκτονα υπάλληλο του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, που αναπληρώνεται από υπάλληλο της ίδιας ειδικότητας. δ) Έναν (1) συντηρητή (ΠΕ ή ΤΕ) υπάλληλο του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, που αναπληρώνεται από υπάλληλο της ίδιας ειδικότητας. ε) Έναν (1) αρχιτέκτονα υπάλληλο του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, που αναπληρώνεται από υπάλληλο της ίδιας ειδικότητας, τον οποίο ορίζει ο Υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας. στ) Τρία (3) μέλη Δ.Ε.Π. Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων ή ερευνητές σε αναγνωρισμένα ερευνητικά κέντρα ή ειδικούς επιστήμονες με πενταετή τουλάχιστον ερευνητική εμπειρία μετά την απόκτηση του διδακτορικού διπλώματος στο πεδίο της αρχαιολογίας, της αρχιτεκτονικής, της εθνολογίας, της λαογραφίας, της κοινωνικής ανθρωπολογίας, της ιστορίας της τέχνης ή άλλο κλάδο που σχετίζεται με την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς, που αναπληρώνονται από πρόσωπα με τα ίδια προσόντα. ζ) Έναν (1) εκπρόσωπο της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδος που ορίζεται με τον αναπληρωτή του. Στις περ. β), γ) και δ), ως μέλη των Τοπικών Συμβουλίων Μνημείων, μπορούν να ορίζονται και οι αρμόδιοι για την έκδοση των σχετικών εκτελεστών διοικητικών πράξεων Προϊστάμενοι των Περιφερειακών ή Ειδικών Περιφερειακών Υπηρεσιών του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού ή οι νόμιμοι αναπληρωτές τους, οι οποίοι σε κάθε περίπτωση επιτρέπεται να εισηγούνται και τα σχετικά θέματα.

2. Τα Τ.Σ.Μ. είναι αρμόδια να γνωμοδοτούν για όλα τα ζητήματα που αφορούν σε μνημεία, χώρους και τόπους της περιφέρειάς τους, εκτός από εκείνα που αναφέρονται

στην περ. γ) της παρ. 5 του άρθρου 50. Τα Τοπικά Συμβούλια είναι δυνατόν να εξετάζουν εκ νέου, μετά από αίτηση του ενδιαφερομένου, ένα ζήτημα που έχει ήδη κριθεί, μόνο εάν διαπιστώνουν ότι προέκυψαν εκ των υστέρων νέα ουσιασθή στοιχεία.

Άρθρο 50 Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο - Κεντρικό Συμβούλιο Νεοτέρων Μνημείων

1. Με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού συγκροτείται Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο (Κ.Α.Σ.), που αποτελείται από δεκαεπτά (17) μέλη ως εξής: α) Τον Γενικό Γραμματέα του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού ως Πρόεδρο. β) Τον Νομικό Σύμβουλο του Κράτους στο Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού, αναπληρούμενο από άλλον Νομικό Σύμβουλο ή Πάρεδρο του γραφείου του Νομικού Συμβούλου στο Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού. γ) Έξι (6) αρχαιολόγους Προϊσταμένους περιφερειακών ή ειδικών περιφερειακών οργανικών μονάδων του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού επιπέδου Διεύθυνσης με ειδικότητες που σχετίζονται με τις αρμοδιότητες του Κ.Α.Σ., αναπληρούμενους από πρόσωπα με τα ίδια προσόντα. δ) Οκτώ (8) καθηγητές ή αναπληρωτές καθηγητές Α.Ε.Ι. ή αντίστοιχης βαθμίδας ερευνητές αναγνωρισμένων ερευνητικών ιδρυμάτων ή άλλους έγκριτους επιστήμονες, υπαλλήλους ή μη του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, με υπερδεκαετή επαγγελματική και επιστημονική εμπειρία μετά την απόκτηση διδακτορικού διπλώματος στην αρχαιολογία, την αρχιτεκτονική, την ιστορία της τέχνης, τη γεωλογία, την επιστήμη και τεχνική των υλικών, τη δομοστατική, την εδαφομηχανική ή άλλη επιστήμη σχετική με την προστασία των αρχαίων μνημείων και χώρων, αναπληρούμενους από πρόσωπα με τα ίδια προσόντα. ε) Έναν αρχιτέκτονα υπάλληλο του Υπουργείου Περιβάλλοντος, και Ενέργειας αναπληρούμενο από υπάλληλο με την ίδια ειδικότητα, οριζόμενο από τον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

2. Με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού, συγκροτείται Κεντρικό Συμβούλιο Νεοτέρων Μνημείων (Κ.Σ.Ν.Μ.), που αποτελείται από δεκαπέντε (15) μέλη ως εξής: α) Τον Γενικό Γραμματέα του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού ως Πρόεδρο. β) Τον Νομικό Σύμβουλο του Κράτους στο Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού, αναπληρούμενο από άλλον Νομικό Σύμβουλο ή Πάρεδρο του γραφείου του Νομικού Συμβούλου στο Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού. γ) Τρεις (3) προϊσταμένους περιφερειακών ή ειδικών περιφερειακών οργανικών μονάδων του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού επιπέδου διεύθυνσης με ειδικότητες που σχετίζονται με τις αρμοδιότητες του Κ.Σ.Ν.Μ., αναπληρούμενους από πρόσωπα με τα ίδια προσόντα. δ) Οκτώ (8) καθηγητές ή αναπληρωτές καθηγητές Α.Ε.Ι. ή αντίστοιχης βαθμίδας ερευνητές αναγνωρισμένων ερευνητικών ιδρυμάτων ή άλλους έγκριτους επιστήμονες, υπαλλήλους ή μη του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, με υπερδεκαετή επαγγελματική και επιστημονική εμπειρία, με ειδικότητα στην αρχαιολογία, την αρχιτεκτονική, τη συντήρηση έργων τέχνης, την ιστορία της τέχνης, την επιστήμη και τεχνική των υλικών, τη δομοστατική, την εδαφομηχανική ή άλλη επιστήμη σχετική με την προστασία των αρχαίων μνημείων και χώρων, αναπληρούμενους από πρόσωπα με τα ίδια προσόντα. ε) Έναν (1) αρχιτέκτονα υπάλληλο του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας αναπληρούμενο από υπάλληλο

ληλο με την ίδια ειδικότητα, τον οποίο ορίζει Υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας. στ) Έναν (1) αρχιτέκτονα εκπρόσωπο του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος, αναπληρούμενο από πρόσωπο με τα ίδια προσόντα.

3. Με την απόφαση συγκρότησης των Κεντρικών Συμβουλίων ορίζεται και ο αναπληρωτής Πρόεδρος αυτών. Όταν τον Γενικό γραμματέα αναπληρώνει άλλο μέλος του Συμβουλίου, στη θέση του καλείται ο αναπληρωτής του μέλους αυτού. Εισηγητές στα Κεντρικά Συμβούλια ορίζονται οι Προϊστάμενοι των καθ' ύλην αρμόδιων Διευθύνσεων της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού.

4. Στην αρμοδιότητα του Κ.Α.Σ. ανήκουν θέματα που αφορούν στην προστασία αρχαίων μνημείων, αρχαιολογικών χώρων και ιστορικών τόπων που αποτέλεσαν το χώρο εξαίρετων ιστορικών ή μυθικών γεγονότων έως το 1830. Στην αρμοδιότητα του Κ.Σ.Ν.Μ. ανήκουν θέματα που αφορούν στην προστασία νεοτέρων μνημείων και των λοιπών ιστορικών τόπων.

5. Υπό την επιφύλαξη της προηγούμενης παραγράφου, τα Κεντρικά Συμβούλια: α) Εισηγούνται στον Υπουργό για ζητήματα που αφορούν στην προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς, σύμφωνα με το άρθρο 3. β) Εισηγούνται στον Υπουργό για τα ετήσια προγράμματα απαλλοτριώσεων ή απευθείας αγορών, ανασκαφών, αναστηλώσεων, εργασιών συντήρησης, καθώς και άλλων εργασιών επί των μνημείων. γ) Γνωμοδοτούν για ζητήματα που σχετίζονται με: γα) μνημεία, χώρους και τόπους που βρίσκονται σε περισσότερες από μία περιφέρειες, καθώς και στη θάλασσα ή σε ποταμούς ή σε λίμνες, γβ) την προστασία των μνημείων που είναι εγγεγραμμένα στον Κατάλογο της Παγκόσμιας Κληρονομιάς, καθώς και των άλλων μείζονος σημασίας μνημείων, αρχαιολογικών χώρων και ιστορικών τόπων, γγ) επεμβάσεις μείζονος σημασίας σε μνημεία, χώρους και τόπους, γδ) την οριοθέτηση και τον καθορισμό αρχαιολογικών χώρων, ιστορικών τόπων και ζωνών προστασίας σύμφωνα τα άρθρα 12 έως 17, γε) την αναγκαστική απαλλοτρίωση ή απευθείας αγορά ή ανταλλαγή ακινήτων χάριν της προστασίας της πολιτιστικής κληρονομιάς, γστ) την μεταφορά ακινήτων μνημείων ή τμήματος αυτών ή την απόσπαση στοιχείων από μνημεία μείζονος σημασίας, γζ) τη χορήγηση άδειας για κατεδάφιση σύμφωνα με την παρ. 10 του άρθρου 6, γη) τον χαρακτηρισμό κατηγοριών κινητών μνημείων, γθ) τη εξαγωγή μνημείων, γι) τον δανεισμό και την ανταλλαγή κινητών μνημείων που ανήκουν στο Δημόσιο, γιαα) την αναγνώριση συλλεκτών και την περιέλευση συλλογών στο Δημόσιο σύμφωνα με το άρθρο 31, γιβ) τον δανεισμό, την προσωρινή εξαγωγή, την ανταλλαγή και τη μεταβίβαση αρχαίων αντικειμένων συλλογών μουσείων του άρθρου 45, γιγ) για κάθε άλλο μείζον θέμα που παραπέμπεται σε αυτά από τον Υπουργό Πολιτισμού και Αθλητισμού.

6. α) Για την εφαρμογή της παρ. 11 του άρθρου 6, εάν και τα δύο μνημεία είναι αρχαία, αρμόδιο είναι το Κ.Α.Σ., ενώ εάν και τα δύο μνημεία είναι νεότερα, το Κ.Σ.Ν.Μ. β) Σε κάθε άλλη περίπτωση εφαρμογής της διάταξης αυτής αρμόδιο είναι ειδικό όργανο, το οποίο συγκροτείται από την Ολομέλεια του Κ.Α.Σ. και την Ολομέλεια του Κ.Σ.Ν.Μ. που συνεδριάζουν από κοινού. Όλα τα μέλη του έχουν μία (1) ψήφο. Στην περίπτωση ισοψηφίας υπερσχύει η ψήφος του Προέδρου. Το όργανο αυτό είναι επίσης αρμόδιο να γνωμοδοτεί ως προς τον χαρακτηρισμό ακινήτου που βρίσκεται σε αρχαιολογικό χώρο ή πάνω σε αρχαίο, ως μνημείου, σύμφωνα με τις περ. β) και γ) της παρ. 1 του άρθρου 6.

7. Για επεμβάσεις ελάσσονος σημασίας σε μνημεία που αποτελούν οικιστικά σύνολα, όπως εξωτερικοί χρωματισμοί κτηρίων, αντικαταστάσεις πεζοδρομίων, επιχρίσματα και σχετικές εργασίες που δεν θίγουν τη μορφή και το κελυφός των υπαρχόντων κτηρίων, οι αρμοδιότητες των Κεντρικών Συμβουλίων της παρ. 5 για τα ζητήματα αυτά ασκούνται από τις τοπικές Εφορείες.

Άρθρο 51 Συμβούλιο Μουσείων

1. Με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού, συγκροτείται Συμβούλιο Μουσείων που αποτελείται από δεκαεννέα (19) μέλη ως εξής: α) Τον Γενικό Γραμματέα του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού ως Πρόεδρο. β) Τρεις (3) επιστήμονες αρχαιολόγους ή αρχιτέκτονες ή μουσειολόγους ή ιστορικούς τέχνης, κατόχους διδακτορικών διπλωμάτων, υπαλλήλους του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού ή μέλη Δ.Ε.Π. των Α.Ε.Ι. ή μέλη των Ερευνητικών Ιδρυμάτων και τον Προϊστάμενο της αρμόδιας Υπηρεσίας του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού αναπληρούμενους από πρόσωπα με ανάλογα προσόντα. γ) Έξι (6) διευθύνοντες μουσείων, διαφόρων κατηγοριών, από τους οποίους οι τρεις (3) τουλάχιστον κρατικών μουσείων, εκ των οποίων οι δύο (2) τουλάχιστον προερχόμενοι από αρχαιολογικά Μουσεία, αναπληρούμενους από πρόσωπα με την ίδια ιδιότητα. δ) Δύο (2) πρόσωπα με επιστημονική ειδικευση ή επαγγελματική εμπειρία σε θέματα οργάνωσης και λειτουργίας μουσείων, αναπληρούμενα από πρόσωπα με τα ίδια προσόντα. ε) Έναν (1) εκπρόσωπο του Ελληνικού Τμήματος του Διεθνούς Συμβουλίου Μουσείων (ICOM), με τον αναπληρωτή του. στ) Έναν (1) εκπρόσωπο της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδος (Κ.Ε.Δ.Ε.), με επιστημονική ειδικευση ή επαγγελματική εμπειρία σε θέματα οργάνωσης και λειτουργίας μουσείων, με τον αναπληρωτή του. ζ) Τρεις (3) υπαλλήλους του κλάδου ΠΕ Αρχαιολόγων με βαθμό Α' και επιστημονική ειδικευση ή επαγγελματική εμπειρία σε θέματα οργάνωσης και λειτουργίας μουσείων και η) Έναν (1) Αρχαιολόγο, μέλος Δ.Ε.Π. Πανεπιστημίου της ημεδαπής.

2. Το Συμβούλιο Μουσείων: α) εισηγείται στον Υπουργό για τις αρχές που διέπουν τη μουσειακή πολιτική του Κράτους, τα μέτρα υποστήριξης και εξειδίκευσης αυτής, καθώς και τη συνεργασία μεταξύ των μουσείων και τον συντονισμό των δραστηριοτήτων τους, β) γνωμοδοτεί για τα ζητήματα που σχετίζονται με την εφαρμογή του άρθρου 45, με την επιφύλαξη της υποπερ. γιβ) της περ. γ) της παρ. 5 του άρθρου 50, γ) γνωμοδοτεί για θέματα εφαρμογής της αρχής της αμοιβαιότητας, σε περίπτωση δανεισμού για τη διοργάνωση εκθέσεων σε Μουσεία, δ) γνωμοδοτεί για τη συγκρότηση κρατικών μουσείων ως ειδικών περιφερειακών υπηρεσιών του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, σύμφωνα με την παρ. 28 του άρθρου 7 του ν. 2557/1997 (Α' 271), ε) γνωμοδοτεί για κάθε θέμα, που αφορά Μουσεία και παραπέμπεται σε αυτό.

Άρθρο 52 Κοινοί κανόνες για τη συγκρότηση και λειτουργία των Συμβουλίων

1. Η θητεία των μελών των Συμβουλίων των άρθρων 49 έως 51 είναι τριετής. Η θητεία των μισών τουλάχιστον από τα μέλη των Συμβουλίων που δεν συμμετέχουν σε αυτά αυτοδικαίως ανανεώνεται κάθε έξι (6) έτη.

2. Με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση των Συμβουλίων, προκειμένου για την εξέταση επιμέρους ζητημάτων, το έργο των Συμβουλίων μπορεί να υποβοηθείται από επιτροπές, οι οποίες απαρτίζονται από ορισμένα από τα μέλη τους ή άλλους ειδικούς επιστήμονες ή εμπειρογνώμονες και γνωμοδοτούν σε αυτά.

3. Η επιστημονική και γραμματειακή υποστήριξη των Συμβουλίων εξασφαλίζεται από Γραμματεία που συνιστάται στο Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού στην έδρα κάθε Συμβουλίου.

4. Στους εισηγητές, στα μέλη των Συμβουλίων και της Γραμματείας τους καταβάλλεται αποζημίωση, το ύψος της οποίας καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Πολιτισμού και Αθλητισμού.

5. Με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού, ρυθμίζονται τα σχετικά με την οργάνωση και λειτουργία των Συμβουλίων και της Γραμματείας τους, τη δυνατότητα συγκρότησης και λειτουργίας τους κατά τμήματα και κάθε άλλη συναφή λεπτομέρεια. Με διάταγμα, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού, μπορεί να ιδρύονται νέα συμβούλια, να καθορίζονται οι αρμοδιότητές τους, να συγχωνεύονται ή να καταργούνται Συμβούλια και να ρυθμίζεται κάθε σχετική λεπτομέρεια.

6. Στις συνεδριάσεις των Συμβουλίων μετέχουν τα μέλη τους και οι εισηγητές. Στις συνεδριάσεις των Κεντρικών Συμβουλίων οι εισηγητές μετέχουν άνευ ψήφου. Πρόσωπα των οποίων οι υποθέσεις άγονται ενώπιον του Συμβουλίου μπορούν να παρίστανται και με ή δια δικηγόρου και να χρησιμοποιούν τεχνικούς συμβούλους, προκειμένου να εκθέσουν τις απόψεις τους και να απαντήσουν σε ερωτήσεις των μελών ή εισηγητών.

7. Ο Πρόεδρος και τα μέλη των Συμβουλίων δεν ευθύνονται, δεν δίδονται και δεν εξετάζονται για γνώμη που διατύπωσαν ή πράξη που διενήργησαν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους. Δίωξη επιτρέπεται κατόπιν εγκλήσεως μόνο για συκοφαντική δυσφήμιση, εξύβριση ή παραβίαση του απορρήτου.

ΤΜΗΜΑ IX ΠΟΙΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 53 Κλοπή μνημείων

1. Με κάθειρξη μέχρι δέκα (10) ετών τιμωρείται η κλοπή (άρθρο 372 του Ποινικού Κώδικα), αν έχει αντικείμενο μνημείο ιδιαίτερα μεγάλης αξίας ή μνημείο που αφαιρέθηκε από ακίνητο μνημείο, από χώρο ανασκαμμένο, από μουσείο, από αποθηκευτικούς χώρους αρχαίων ευρημάτων ή από χώρο όπου φυλάσσεται συλλογή.

2. Εάν η πράξη τελέστηκε από πρόσωπα ενωμένα για τη διάπραξη κλοπών ή ληστειών ή για τη διάπραξη εγκλημάτων που προβλέπονται στον παρόντα Κώδικα επιβάλλεται κάθειρξη. Η ίδια ποινή επιβάλλεται εάν ο δράστης διαπράττει κατά συνήθεια ή κατ' επάγγελμα κλοπές μνημείων.

Άρθρο 54 Υπεξαίρεση μνημείων

Με κάθειρξη μέχρι (10) δέκα ετών τιμωρείται η υπεξαίρεση (άρθρο 375 του Ποινικού Κώδικα), αν έχει αντικείμενο μνημείο με ιδιαίτερα μεγάλη αξία ή αν ο δράστης τελεί

την πράξη της υπεξαίρεσης μνημείων κατ' επάγγελμα ή κατά συνήθεια.

Άρθρο 55 Αποδοχή και διάθεση μνημείων που αποτελούν προϊόντα εγκλήματος

Η πράξη της αποδοχής και διάθεσης προϊόντων εγκλήματος (παρ. 1 του άρθρου 394 του Ποινικού Κώδικα) τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι δέκα (10) ετών, αν έχει αντικείμενο μνημείο ιδιαίτερα μεγάλης αξίας και ο υπαίτιος γνώριζε, ότι αυτό προέρχεται από αξιόποινη πράξη. Επιβάλλεται κάθειρξη, αν ο υπαίτιος επιχειρεί την πράξη του προηγούμενου εδαφίου κατ' επάγγελμα ή κατά συνήθεια.

Άρθρο 56 Φθορά μνημείου

1. Όποιος καταστρέφει, βλάπτει, ρυπαίνει, καθιστά ανέφικτη ή δυσχερή τη χρήση ή αλλοιώνει τη μορφή μνημείου ή ανήκοντος σε συλλογή μουσείου πολιτιστικού αγαθού ή πολιτιστικού αγαθού που έχει τοποθετηθεί σε ανοικτό ή κλειστό δημόσιο, δημοτικό ή κοινόχρηστο χώρο τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον δύο (2) ετών, αν η πράξη δεν τιμωρείται βαρύτερα με άλλη διάταξη. Αν το μνημείο ανήκει στον δράστη, επιβάλλεται φυλάκιση μέχρι τριών (3) ετών.

2. Αν πρόκειται για μνημείο ιδιαίτερα μεγάλης αξίας και η πράξη έγινε στο πλαίσιο οργανωμένης εγκληματικής δραστηριότητας ή από πολλούς ενωμένους για την τέλεσή της, επιβάλλεται κάθειρξη μέχρι (10) δέκα ετών.

Άρθρο 57 Φθορά μνημείου από αμέλεια

Με φυλάκιση μέχρι δύο (2) ετών τιμωρείται η πράξη του πρώτου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 56, αν τελέσθηκε από αμέλεια.

Άρθρο 58 Παράβαση της υποχρέωσης δήλωσης μνημείου

Όποιος παραλείπει τη δήλωση που επιβάλλεται από την παρ. 1 του άρθρου 8 και την παρ. 1 του άρθρου 24 τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι τριών (3) ετών. Όποιος παραλείπει τη δήλωση που επιβάλλεται από την παρ. 2 του άρθρου 24 ή την παρ. 2 του άρθρου 33 τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο (2) ετών. Στην περίπτωση των μνημείων που χαρακτηρίζονται κατά την παρ. 6 του άρθρου 20, το έγκλημα του προηγούμενου εδαφίου τελείται μόνο, εφόσον ο υπόχρεος προς δήλωση έλαβε αποδεδειγμένα γνώση της διοικητικής πράξης χαρακτηρισμού. Στην περίπτωση του προηγούμενου εδαφίου ο δράστης τιμωρείται με χρηματική ποινή έως πενήντα χιλιάδες (50.000) ευρώ και σε περίπτωση υποτροπής με φυλάκιση μέχρι δύο (2) ετών.

Άρθρο 59 Παράνομη μεταβίβαση μνημείου

Όποιος μεταβιβάζει την κυριότητα ή την κατοχή μνημείου ή αποκτά την κυριότητα ή αποδέχεται να περιέλθει στην κατοχή του μνημείο χωρίς την αναγκαία από τον νόμο άδεια, έγκριση ή γνωστοποίηση, τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο (2) ετών. Επιβάλλεται φυλάκιση τουλάχιστον δύο (2) ετών, αν πρόκειται για αρχαίο μνημείο που δεν έχει

δηλωθεί νόμιμα. Οι ποινές αυτές επιβάλλονται, αν η πράξη δεν τιμωρείται βαρύτερα με άλλη διάταξη.

Άρθρο 60

Παράνομη εμπορία μνημείων

Όποιος ασκεί δραστηριότητα αρχαιοπώλη ή εμπόρου νεότερων μνημείων κατά την έννοια της παρ. 1 του άρθρου 32 χωρίς άδεια τιμωρείται με φυλάκιση.

Άρθρο 61

Παράνομη ανασκαφή ή άλλη αρχαιολογική έρευνα

1. Όποιος χωρίς προηγούμενη άδεια διενεργεί ανασκαφή με σκοπό την ανεύρεση ή αποκάλυψη αρχαίων τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι δέκα (10) ετών.

2. Αν οι πράξεις της προηγούμενης παραγράφου τελέστηκαν μέσα σε αρχαιολογικούς χώρους ή αν ο υπαίτιος τις επιχειρεί κατ' επάγγελμα ή κατά συνήθεια, επιβάλλεται κάθειρξη.

3. Όποιος χωρίς προηγούμενη άδεια διενεργεί άλλης μορφής παράνομη αρχαιολογική έρευνα με σκοπό την ανεύρεση ή αποκάλυψη αρχαίων τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός (1) έτους. Αν ο δράστης διαπράττει την πράξη του προηγούμενου εδαφίου κατά συνήθεια ή κατ' επάγγελμα, επιβάλλεται κάθειρξη έως δέκα (10) ετών.

Άρθρο 62

Παράνομη χρήση ανιχνευτή μετάλλου

1. Όποιος χρησιμοποιεί ανιχνευτή μετάλλων ή άλλα όργανα διασκόπησης χωρίς την άδεια που απαιτείται από την παρ. 2 του άρθρου 38 τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών (3) μηνών.

2. Αν η πράξη της προηγούμενης παραγράφου τελέστηκε μέσα σε αρχαιολογικούς χώρους ή αν ο υπαίτιος της πράξης την επιχειρεί κατ' επάγγελμα ή κατά συνήθεια επιβάλλεται φυλάκιση τουλάχιστον τριών (3) ετών.

Άρθρο 63

Παράνομη εξαγωγή πολιτιστικών αγαθών

1. Όποιος εξάγει ή επιχειρεί να εξαγάγει από την Ελλάδα, κατά παράβαση του παρόντος Κώδικα, μνημείο ή πολιτιστικό αγαθό για το οποίο έχει κινηθεί η διαδικασία χαρακτηρισμού, όπως ορίζεται στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 20, τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι δέκα (10) ετών. Η προέλευση του μνημείου κατ' αξιόποινο τρόπο συνιστά επιβαρυντική περίπτωση.

2. Όποιος παραβαίνει τους όρους της απόφασης με την οποία έχει χορηγηθεί άδεια προσωρινής εξαγωγής μνημείου ή πολιτιστικού αγαθού που ανήκει σε συλλογή μουσείου και ιδίως, αν δεν το επανεισάγει μέσα στην προθεσμία που τάχθηκε, τιμωρείται με φυλάκιση. Αν όμως η παράβαση του όρου δεν είναι ουσιώδης, το δικαστήριο μπορεί να αφήσει την πράξη ατιμώρητη. Το αξιόποινο της πράξης της μη εμπρόθεσμης επανεισαγωγής εξαλείφεται, αν ο υπαίτιος με δική του θέληση και πριν ακόμα εξετασθεί με οποιονδήποτε τρόπο για την πράξη του από τις αρχές, επανεισάγει το μνημείο ή το πολιτιστικό αγαθό.

3. Με κάθειρξη μέχρι δέκα (10) ετών τιμωρείται ο υπαίτιος της πράξης του πρώτου εδαφίου της προηγούμενης παραγράφου, εφόσον η πράξη τελέστηκε με σκοπό την οριστική απομάκρυνση του μνημείου από τα όρια της ελλη-

νικής επικράτειας.

4. Όποιος εξάγει ή επιχειρεί να εξαγάγει από την Ελλάδα εκτός των ορίων του τελωνειακού εδάφους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κατά παράβαση του Κανονισμού (ΕΚ) 116/2009 του Συμβουλίου της 18ης Δεκεμβρίου 2008 σχετικά με την εξαγωγή πολιτιστικών αγαθών (L 39/ 1) και του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 1081/2012 της Επιτροπής της 9ης Νοεμβρίου 2012 περί διατάξεων εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 116/2009 του Συμβουλίου σχετικά με την εξαγωγή πολιτιστικών αγαθών (L 324/1) και των προεδρικών διαταγμάτων εφαρμογής τους, όπως εκάστοτε ισχύουν, πολιτιστικά αγαθά κατά την έννοια του Κανονισμού (ΕΚ) 116/2009, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών (3) μηνών, αν η πράξη δεν τιμωρείται βαρύτερα με άλλη διάταξη.

Άρθρο 64

Παράνομη εισαγωγή πολιτιστικών αγαθών

Όποιος εισάγει στην Ελλάδα πολιτιστικά αγαθά κατά την έννοια της από 17 Νοεμβρίου 1980 διεθνούς συμβάσεως των Παρισίων που κυρώθηκε με τον ν. 1103/1980 (Α' 297), τα οποία έχουν αφαιρεθεί παράνομα από μουσεία ή άλλα παρόμοια ιδρύματα ή θρησκευτικά ή δημόσια μνημεία που βρίσκονται στην επικράτεια άλλων κρατών μερών της ίδιας συμβάσεως και τα οποία αποτελούν αποδεδειγμένα τμήμα της απογραφής των ιδρυμάτων αυτών, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός (1) έτους, αν η πράξη δεν τιμωρείται βαρύτερα με άλλη διάταξη.

Άρθρο 65

Παράνομη μη επιστροφή πολιτιστικών αγαθών

Όποιος δεν συμμορφώνεται με εκτελεστή απόφαση δικαστηρίου ή διαιτητών, η οποία διατάσσει την επιστροφή πολιτιστικών αγαθών που έχουν απομακρυνθεί παράνομα από το έδαφος άλλου κράτους, κατ' εφαρμογή των διεθνών συμβάσεων που κυρώνονται και ισχύουν στην Ελλάδα ή της νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τιμωρείται με φυλάκιση.

Άρθρο 66

Παράνομη επέμβαση ή εκτέλεση έργου

1. Όποιος χωρίς την αναγκαία από τον νόμο άδεια ή καθ' υπέρβαση αυτής διενεργεί σε μνημείο, σε αρχαιολογικό χώρο ή σε ιστορικό τόπο, πράξη από αυτές που αναφέρονται στις παρ. 2 έως 4 του άρθρου 10, στα άρθρα 13 και 14, στην παρ. 5 του άρθρου 15 και στα άρθρα 15Α και 16, τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι τριών (3) ετών. Με την ίδια ποινή τιμωρείται όποιος διενεργεί πράξη ή δραστηριότητα σε ζώνες προστασίας γύρω από μνημεία ή χώρους, όπως ορίζονται στα άρθρα 16 και 17Α, κατά παράβαση των όρων και περιορισμών που ισχύουν σε αυτές. Η ίδια ποινή επιβάλλεται σε όποιον, χωρίς την αναγκαία από τον νόμο άδεια ή καθ' υπέρβασή της, διενεργεί τις πράξεις που αναφέρονται στο άρθρο 42, στην παρ. 1 του άρθρου 43 και στην παρ. 4 του άρθρου 46.

2. Με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον ενός έτους τιμωρείται όποιος εισάγει, εξάγει, κατέχει εκμαγεία, αντίγραφα ή απομιμήματα μνημείων με σκοπό να τα διαθέσει ως γνήσια ή εν γνώσει του πιστοποιεί τα αντικείμενα αυτά ως γνήσια μέσω δηλώσεων, αξιολογήσεων, δημοσιοποιήσεων, αποτυπώσεων σε σφραγίδες ή επιγραφές ή με κάθε άλλο μέσο ή

παράσταση, εκτός εάν η πράξη τιμωρείται βαρύτερα με άλλη διάταξη. Η διάθεση των ανωτέρω αντικειμένων ως γνησίων τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον δύο (2) ετών, αν η πράξη δεν τιμωρείται βαρύτερα με άλλη διάταξη. Τα αντίγραφα, τα απομμήματα και τα όργανα κατασκευής αυτών κατάσχονται και δημεύονται.

Άρθρο 67

Πλημμελής φύλαξη, διατήρηση ή συντήρηση μνημείου

Ο κύριος, ο νομέας ή ο κάτοχος μνημείου, ο οποίος εκτελεί τις υποχρεώσεις του για φύλαξη, διατήρηση ή συντήρησή του πλημμελώς και έτσι εκθέτει το μνημείο σε κίνδυνο, τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι τριών (3) ετών.

Άρθρο 68

Πράξεις ελεγκτικών οργάνων

Το άρθρο 28 του ν. 4139/2013 (Α' 74) εφαρμόζεται αναλόγως και στα εγκλήματα της κλοπής μνημείων, της υπεξαίρεσης μνημείων, της φθοράς μνημείων, της αποδοχής και διάθεσης μνημείων που αποτελούν προϊόντα εγκλήματος, της παράνομης ανασκαφής ή άλλης αρχαιολογικής έρευνας και της παράνομης εξαγωγής πολιτιστικών αγαθών. Η ενέργεια του ελεγκτικού οργάνου περιορίζεται στις πράξεις που είναι απολύτως αναγκαίες για τη διακρίβωση των εγκλημάτων αυτών, η τέλεση των οποίων θα πρέπει πάντως να είχε προαποφασισθεί από τον δράστη.

Άρθρο 69

Δήμευση και χρηματική ποινή

1. Η δήμευση των πολιτιστικών αγαθών που αποτελούν αντικείμενο παράνομης εξαγωγής ή επιχειρούμενης παράνομης εξαγωγής, καθώς και των μέσων τέλεσης της πράξης αυτής και της παράνομης ανασκαφής ή άλλης έρευνας με σκοπό την ανεύρεση ή αποκάλυψη αρχαίων επιβάλλεται υποχρεωτικά εφόσον ανήκουν στον δράστη ή σε συμμέτοχο.

2. Αν για οποιονδήποτε λόγο δεν επιβληθεί δήμευση των μέσων τέλεσης των εγκλημάτων που προβλέπονται στον παρόντα Κώδικα, επιβάλλεται χρηματική ποινή που μπορεί να ανέλθει στο ήμισυ (1/2) της αξίας των μέσων αυτών.

Άρθρο 70

Διεθνής δικαιοδοσία ελληνικών δικαστηρίων - Εφαρμοστέο δίκαιο

1. Τα ελληνικά δικαστήρια έχουν αποκλειστική διεθνή δικαιοδοσία να εκδικάζουν διαφορές που αναφέρονται σε θέματα κυριότητας, νομής και κατοχής κινητών μνημείων κατά την έννοια του παρόντος Κώδικα.

2. Τα ελληνικά δικαστήρια έχουν διεθνή δικαιοδοσία να διατάξουν κάθε πρόσφορο ασφαλιστικό μέτρο που αποσκοπεί στη συντήρηση ή διασφάλιση δικαιώματος που αφορά σε κινητά μνημεία κατά την έννοια του παρόντος Κώδικα.

3. Οι διατάξεις του παρόντος Κώδικα εφαρμόζονται ανεξαρτήτως του εφαρμοστέου στην ένδικη σχέση δικαίου, στην περίπτωση κατά την οποία η ένδικη σχέση αφορά σε κινητά μνημεία κατά την έννοια του παρόντος Κώδικα.

4. Τα αδικήματα που προβλέπονται στις ποινικές διατάξεις του Κεφαλαίου 9 του παρόντος Κώδικα, όπως εκάστο-

τε ισχύει, δίδονται και τιμωρούνται σύμφωνα με τους ελληνικούς ποινικούς νόμους ακόμη και στην περίπτωση που τελέστηκαν στην αλλοδαπή.

Άρθρο 70Α

Ευθύνη νομικών προσώπων

1. Αν κάποιο από τα εγκλήματα των άρθρων 53 έως 67 τελείται προς όφελος ή για λογαριασμό νομικού προσώπου ή νομικής οντότητας, από φυσικό πρόσωπο που ενεργεί είτε ατομικά είτε ως μέλος οργάνου του νομικού προσώπου ή της νομικής οντότητας και κατέχει διευθυντική θέση εντός αυτών ή έχει εξουσία εκπροσώπησής τους ή εξουσιοδότηση για τη λήψη αποφάσεων για λογαριασμό τους ή για την άσκηση ελέγχου εντός αυτών, επιβάλλονται αιτιολογημένα στο νομικό πρόσωπο ή τη νομική οντότητα, σωρευτικά ή διαζευκτικά, οι εξής κυρώσεις: α) Διοικητικό πρόστιμο από δέκα χιλιάδες (10.000) ευρώ έως πέντε εκατομμύρια (5.000.000) ευρώ. β) Οριστική ή προσωρινή, για χρονικό διάστημα από έναν (1) μήνα έως δύο (2) έτη, ανάκληση ή αναστολή της άδειας λειτουργίας ή απαγόρευση άσκησης της επιχειρηματικής δραστηριότητας. γ) Απαγόρευση διαζευκτικά της άσκησης ορισμένων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων ή της εγκατάστασης υποκαταστημάτων ή της αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου, για χρονικό διάστημα από έναν (1) μήνα έως δύο (2) έτη. δ) Οριστικός ή προσωρινός, για χρονικό διάστημα από έναν (1) μήνα έως δύο (2) έτη, αποκλεισμός από δημόσιες παροχές, ενισχύσεις, επιδοτήσεις και διαφημίσεις του Δημοσίου ή των νομικών προσώπων του δημόσιου τομέα. Το διοικητικό πρόστιμο της περ. α' επιβάλλεται πάντοτε και ανεξαρτήτως της επιβολής άλλων κυρώσεων. Οι ίδιες κυρώσεις επιβάλλονται και όταν φυσικό πρόσωπο που έχει κάποια από τις αναφερόμενες στο πρώτο εδάφιο ιδιότητες είναι ηθικός αυτουργός ή συνεργός στις ίδιες πράξεις.

2. Όταν η έλλειψη εποπτείας ή ελέγχου από φυσικό πρόσωπο που αναφέρεται στην παρ. 1 κατέστησε δυνατή την τέλεση από ιεραρχικά κατώτερο στέλεχος ή από εντολοδόχο του νομικού προσώπου ή της νομικής οντότητας, κάποιου από τα εγκλήματα των άρθρων 53 έως 67 προς όφελος ή για λογαριασμό του νομικού προσώπου ή της νομικής οντότητας, επιβάλλονται αιτιολογημένα στο νομικό πρόσωπο ή τη νομική οντότητα, σωρευτικά ή διαζευκτικά, οι εξής κυρώσεις: α) Διοικητικό πρόστιμο από πέντε χιλιάδες (5.000) ευρώ έως πεντακόσιες χιλιάδες (500.000) ευρώ. β) Οι προβλεπόμενες στις περ. β), γ) και δ) της παρ. 1 κυρώσεις για χρονικό διάστημα έως ένα (1) έτος.

3. Για τη σωρευτική ή διαζευκτική επιβολή των κυρώσεων που προβλέπονται στις παρ. 1 και 2 και για την επιμέτρηση των κυρώσεων αυτών λαμβάνονται υπόψη όλες οι σχετικές περιστάσεις και ιδίως: α) Η βαρύτητα και η διάρκεια της παράβασης, β) ο βαθμός ευθύνης του νομικού προσώπου ή της νομικής οντότητας, γ) η οικονομική επιφάνεια του νομικού προσώπου ή της νομικής οντότητας, δ) το ύψος των παράνομων εσόδων ή του προκύψαντος οφέλους, ε) οι ζημιές τρίτων που προέκυψαν από το αδίκημα, στ) οι ενέργειες του νομικού προσώπου ή της νομικής οντότητας μετά την τέλεση της παράβασης, ζ) η υποτροπή του νομικού προσώπου ή της νομικής οντότητας.

4. Καμία κύρωση δεν επιβάλλεται χωρίς προηγούμενη κλήτευση των νομίμων εκπροσώπων του νομικού προσώπου ή της νομικής οντότητας για παροχή εξηγήσεων. Η κλήση κοινοποιείται στον ενδιαφερόμενο τουλάχιστον δεκά (10) πλήρεις ημέρες πριν από την ημέρα της ακρόασης.

Κατά τα λοιπά, εφαρμόζονται οι παρ. 1 και 2 του άρθρου 6 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ν. 2690/1999, Α' 45). Για τη διαπίστωση της τέλεσης των παραβάσεων και για την επιβολή των προβλεπόμενων κυρώσεων, οι αρμόδιες αρχές ασκούν τις ελεγκτικές αρμοδιότητες, σύμφωνα με τις διατάξεις που διέπουν τη λειτουργία τους.

5. Η εφαρμογή των παρ. 1 έως 4 είναι ανεξάρτητη από την αστική, πειθαρχική ή ποινική ευθύνη των φυσικών προσώπων που αναφέρονται σε αυτές.

6. Με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού, καθορίζονται περαιτέρω ο τρόπος, τα όργανα, η διαδικασία επιβολής των κυρώσεων των προηγούμενων παραγράφων, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή τους.

7. Οι εισαγγελικές αρχές ενημερώνουν αμέσως το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού για την άσκηση ποινικής δίωξης επί υποθέσεων στις οποίες υπάρχει εμπλοκή νομικού προσώπου ή οντότητας, σύμφωνα με την έννοια των παρ. 1 και 2 και του αποστέλλουν αντίγραφο της σχετικής δικογραφίας. Σε περίπτωση καταδίκης φυσικού προσώπου για τις αξιόποινες πράξεις που αναφέρονται στις παρ. 1 και 2, το δικαστήριο μπορεί αντίστοιχα να διατάξει την αποστολή αντιγράφου της καταδικαστικής απόφασης και της σχετικής δικογραφίας στο Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού.

Άρθρο 71

Εισαγγελέας Προστασίας Πολιτιστικών Αγαθών

Στην Εισαγγελία Πλημμελειοδικών Αθηνών ορίζεται από τον Διευθύνοντα αυτήν, εισαγγελικός λειτουργός, με τον αναπληρωτή του, αρμόδιος για την προστασία των πολιτιστικών αγαθών, ο οποίος εποπτεύει όλη την προανακριτική διαδικασία, ασκεί την ποινική δίωξη για αδικήματα που προβλέπονται στη νομοθεσία περί προστασίας των πολιτιστικών αγαθών, επιμελείται δε την εκτέλεση των κύριων και παρεπόμενων ποινών που επιβάλλονται.

Άρθρο 71Α

Χορήγηση αμοιβών - Εύφημος μνηία

1. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Πολιτισμού και Αθλητισμού και Εσωτερικών, καθορίζονται οι δικαιούχοι, οι προϋποθέσεις, τα κριτήρια υπολογισμού, η προθεσμία και η διαδικασία χορήγησης της χρηματικής αμοιβής σε όποιον συμβάλλει στην ανάκτηση μνημείων, τα οποία κατέχονται παρανόμως ή στην καταστολή των ποινικών αδικημάτων του παρόντος κεφαλαίου. Η ως άνω διαδικασία χορήγησης χρηματικής αμοιβής, είναι απόρρητη και εξαιρείται από κάθε υποχρέωση δημοσιότητας, κατά παρέκκλιση κάθε άλλης γενικής ή ειδικής διάταξης.

2. Για τη χορήγηση των αμοιβών αυτών, εγγράφονται κατ' έτος στον τακτικό προϋπολογισμό του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού και σε ιδιαίτερο κωδικό αριθμό οι απαραίτητες πιστώσεις.

3. Χρηματική αμοιβή δεν καταβάλλεται, όταν ο δικαιούχος έχει ήδη αμειφθεί με βάση άλλη διάταξη για την ίδια πληροφορία.

4. Με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού, είναι δυνατόν να απονέμεται, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, εύφημος μνηία σε όποιον συμβάλλει στην ανάκτηση μνημείων ή στην πρόληψη και καταπολέμηση αδικημάτων του παρόντος κεφαλαίου.

Άρθρο 72

Τύχη χρηματικών ποινών και δημευθέντων πραγμάτων

1. Οι χρηματικές ποινές, τα πρόστιμα, τα ποσά που προέρχονται από μετατροπή των στερητικών της ελευθερίας ποινών σε χρηματικές ποινές, καθώς και τα ποσά χρηματικής ικανοποίησης του Δημοσίου λόγω ηθικής βλάβης, που επιβάλλονται κατά τη νομοθεσία για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς αποτελούν πόρο του Οργανισμού Διαχείρισης και Ανάπτυξης Πολιτιστικών Πόρων (Ο.Δ.Α.Π.). Πράγματα που δημεύονται ως μέσα για την τέλεση εγκληματικών πράξεων, που τιμωρούνται κατά τον νόμο, περιέρχονται στο Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού.

2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Δικαιοσύνης και Πολιτισμού και Αθλητισμού, καθορίζεται η διαδικασία βεβαίωσης, είσπραξης και απόδοσης στον Ο.Δ.Α.Π. των πιο πάνω ποσών και ρυθμίζεται κάθε σχετική λεπτομέρεια.

ΤΜΗΜΑ Χ

ΕΙΔΙΚΕΣ, ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 73

Μεταβατικές και ειδικές διατάξεις

1. Τα υπάρχοντα την 28η.6.2002 δικαιώματα κυριότητας των εκκλησιαστικών νομικών προσώπων της Εκκλησίας της Ελλάδας, της Εκκλησίας της Κρήτης, των Μητροπόλεων της Δωδεκανήσου, του Οικουμενικού Πατριαρχείου της Κωνσταντινουπόλεως, των Πατριαρχείων Αλεξανδρείας, Αντιοχείας και Ιεροσολύμων, της Ιερής Μονής του Σινά, των Ιερών Μονών του Αγίου Όρους, των Ιερών Μονών της Αγίας Αναστασίας της Φαρμακολύτριάς στη Χαλκιδική, των Βλατάδων στη Θεσσαλονίκη και του Ευαγγελιστή Ιωάννη του Θεολόγου στην Πάτμο, άλλων νομικών προσώπων ή άλλων ενώσεων προσώπων που εκπροσωπούν θρησκείες ή δόγματα, σε αρχαία μνημεία θρησκευτικού χαρακτήρα, ακόμη και αν χρονολογούνται μέχρι και το 1453, διατηρούνται.

2. Με τις διατάξεις του παρόντος δεν θίγονται ισχύουσες ειδικές διατάξεις περί του Αγίου Όρους.

3. Όποιος έχει στην κατοχή του αρχαίο κινητό από αυτά που αναφέρονται στις περ. α) και β) της παρ. 1 του άρθρου 20, υποχρεούται να το δηλώσει στην Υπηρεσία έως την 28η.6.2003. Η εμπρόθεσμη δήλωση αποτελεί, για όποιον προβαίνει σε αυτήν, λόγο απαλλαγής από την ποινική δίωξη για τη μη έγκαιρη δήλωση. Αυτός που δηλώνει σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο, ότι κατέχει αρχαίο που χρονολογείται έως και το 1453, είναι δυνατόν να υποβάλει, παράλληλα με τη δήλωση, αίτηση για τη χορήγηση άδειας κατοχής του αρχαίου σύμφωνα με τον παρόντα Κώδικα. Η άδεια χορηγείται εκτός εάν συντρέχει η περ. γ) της παρ. 2 του άρθρου 23. Κατά τη χορήγηση της άδειας κατοχής ορίζονται τα αναγκαία μέτρα για τη φύλαξη και τη διατήρηση του μνημείου.

4. Αν σύμφωνα με την παρ. 2 δηλωθεί η κατοχή αρχαίου που έχει εισαχθεί από την αλλοδαπή και που χρονολογείται έως και το 1453, αναγνωρίζεται το δικαίωμα κυριότητας υπό τους όρους και τις προϋποθέσεις της παρ. 3 του άρθρου 33.

5. Όσοι έχουν άδεια ιδιωτικής συλλογής αρχαίων κατά τον κ.ν. 5351/1932 (Α' 275) μπορούν να ζητήσουν να αναγνωριστούν ως συλλέκτες σύμφωνα με τον παρόντα Κώδι-

κα. Οι αιτούντες αναγνωρίζονται ως συλλέκτες εκτός εάν συντρέχουν τα κωλύματα της παρ. 1 ή της παρ. 2 του άρθρου 31. Με την απόφαση αναγνώρισης ορίζονται τα αναγκαία μέτρα, τα οποία οφείλει ο συλλέκτης να λάβει, για τη φύλαξη και διατήρηση των αντικειμένων της συλλογής το αργότερο μέσα σε προθεσμία δεκαοκτώ (18) μηνών από την αναγνώριση. Την 29η.12.2003 λήγει αυτοδικαίως η ισχύς αδειών ιδιωτικής συλλογής αρχαίων που έχουν χορηγηθεί κατά τον κ.ν. 5351/1932, εκτός εάν εκκρεμεί αίτηση αναγνώρισης ως συλλέκτη κατά το προηγούμενο εδάφιο.

6. Όσοι έχουν άδεια εμπορίας αρχαίων κατά τον κ.ν. 5351/1932, αν επιθυμούν να ασκούν τη δραστηριότητα του αρχαιοπώλη, οφείλουν να ζητήσουν τη χορήγηση της σχετικής άδειας, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος έως την 28η.12.2003. Μετά από την παρέλευση της προθεσμίας αυτής, λήγει αυτοδικαίως η ισχύς αδειών εμπορίας αρχαίων που έχουν χορηγηθεί κατά τον κ.ν. 5351/1932, εκτός εάν εκκρεμεί αίτηση για τη χορήγηση άδειας αρχαιοπώλη κατά τη διάταξη του προηγούμενου εδαφίου.

7. Ο διευθύνων συστηματική ανασκαφή που βρίσκεται σε εξέλιξη υποχρεούται να καταθέτει προς δημοσίευση αρχική παρουσίαση έως την 28η.6.2004. Εάν η ανασκαφή έχει περατωθεί, ο διευθύνων έχει την υποχρέωση να καταθέσει την τελική δημοσίευση έως την 28η.6.2007.

8. Τα λειτουργούντα την 28η.6.2002 μουσεία, τα οποία έχουν ιδρυθεί με νόμο, λογίζονται ως αναγνωρισμένα κατά την έννοια της παρ. 3 του άρθρου 45. Οφείλουν όμως να προσαρμοσθούν στις ρυθμίσεις του άρθρου αυτού και των κανονιστικών πράξεων που προβλέπονται σε αυτό, μέσα σε προθεσμία που καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού.

8α. Η ιδιωτική μουσειακή συλλογή που συγκροτήθηκε με την υπ' αρ. 131086/4472/162/23.1.1952 απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων συνιστά ενιαίο και αμετάβλητο σύνολο, το οποίο στεγάζεται στο Ιστορικό Μουσείο Κρήτης και δεν επιτρέπεται η διάσπασή του.

9. Οι υφιστάμενες νόμιμα λειτουργούσες εξορυκτικές δραστηριότητες μεταλλείων ή λατομείων μετά την ισχύ του παρόντος Κώδικα συνεχίζουν νομίμως τη λειτουργία τους μέχρι τη λήξη της σχετικής άδειας, η οποία μπορεί μετά να ανανεωθεί, εκτός αν ασκούνται σε περιοχές εντός αρχαιολογικών ζωνών προστασίας όπου οι δραστηριότητες αυτές απαγορεύονται.

10. Πολιτιστικά αγαθά που έχουν χαρακτηριστεί ως προστατευόμενα σύμφωνα με τις διατάξεις της προϊσχύουσας νομοθεσίας προστατεύονται στο εξής κατά τις διατάξεις του παρόντος, χωρίς να απαιτείται ο εκ νέου χαρακτηρισμός τους. Κινητά πολιτιστικά αγαθά που έχουν ήδη χαρακτηριστεί κατά κατηγορίες χαρακτηρίζονται εκ νέου σύμφωνα με τη διαδικασία και υπό τις προϋποθέσεις που προβλέπονται από τις διατάξεις του παρόντος. Έως τότε προστατεύονται, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος που εφαρμόζονται αναλόγως.

11. Η χρηματική αξία κινητών μνημείων καθορίζεται από τριμελή επιτροπή ειδικών επιστημόνων, που συνιστάται με απόφαση του Υπουργού ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου. Εάν ο ιδιώτης δεν αποδεχθεί την τιμή που καθορίζεται από την παραπάνω επιτροπή, συνιστάται επιτροπή αποτελούμενη από έναν ειδικό επιστήμονα εκπρόσωπο του ιδιώτη, έναν προϊστάμενο υπηρεσιακής μονάδας του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού ή έναν διευθυντή μουσείου οριζόμενο από τον Υπουργό Πολιτισμού και Αθλητι-

σμού και έναν ειδικό επιστήμονα που ορίζεται από τον Πρόεδρο του Αρείου Πάγου.

12. Προκειμένου περί ακινήτων ή εκτάσεων πολλαπλώς χαρακτηρισμένων υπερισχύει ο παρών Κώδικας, εφόσον πρόκειται για μνημεία, αρχαιολογικούς χώρους ή ιστορικούς τόπους.

13. Κηρυγμένοι έως την έναρξη ισχύος του ν. 3028/2002 αρχαιολογικοί χώροι που δεν έχουν οριοθετηθεί σύμφωνα με τους όρους της παρ. 1 του άρθρου 12, οριοθετούνται οριστικά εντός τριετίας από αυτήν, στο πλαίσιο προγράμματος που καταρτίζεται με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού, ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου. Προκειμένου για ενάλιους αρχαιολογικούς χώρους η παραπάνω προθεσμία είναι διπλάσια.

14. Όπου στον παρόντα Κώδικα και γενικότερα στη νομοθεσία για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς προβλέπεται: α) ότι απαιτείται άδεια ή έγκριση της αρμόδιας υπηρεσίας ή του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού για την εκτέλεση εργασίας ή για τη διενέργεια οποιασδήποτε άλλης πράξης, ή β) ότι απαγορεύεται ή επιβάλλεται η διενέργεια εργασιών ή οποιασδήποτε άλλης πράξης είτε εκ του νόμου είτε επειδή αυτό προβλέπεται σε πράξη της Υπηρεσίας ή του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού, ή γ) ότι επέρχονται συγκεκριμένες έννομες συνέπειες λόγω της παραβίασης διατάξεων, μπορούν να εκδίδονται προσωρινώς μεν σήματα, οριστικώς δε πρωτόκολλα με τα οποία διαπιστώνεται η πλήρωση των προϋποθέσεων από τις οποίες απορρέουν οι έννομες συνέπειες που προβλέπονται από το νόμο ή τις δυνάμει αυτού εκδιδόμενες ατομικές ή κανονιστικές πράξεις, ιδίως, η διακοπή εργασιών, η εγκατάσταση εργολάβων ή συνεργείων για τη διενέργεια εργασιών, η επιβολή αποζημίωσης ή τέλους, η αποβολή από ακίνητο, η κατάσχεση κινητού ή ακινήτου μνημείου. Τα σήματα και τα πρωτόκολλα αυτά εκδίδονται από τον Υπουργό Πολιτισμού και Αθλητισμού, ο οποίος μπορεί να εξουσιοδοτεί σχετικά τον Γενικό Γραμματέα ή υπαλλήλους του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού. Οι αστυνομικές αρχές και κάθε άλλη δημόσια αρχή ή αρχή της τοπικής αυτοδιοίκησης υποχρεούνται να παράσχουν κάθε αναγκαία συνδρομή για την εκτέλεση των σημάτων και των διοικητικών πρωτοκόλλων της παρούσας.

15. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού, ορίζονται οι πρόσθετες διοικητικές κυρώσεις οι οποίες επιβάλλονται για πράξεις ή παραλείψεις που είναι αντίθετες με τον παρόντα Κώδικα ή τις κανονιστικές πράξεις οι οποίες έχουν εκδοθεί κατ' εξουσιοδότησή του.

Άρθρο 74 **Τελική διάταξη**

Κάθε γενική ή ειδική διάταξη νόμου αντίθετη με τον παρόντα Κώδικα καταργείται, μη θιγομένης πάντως της αρμοδιότητας τελικής υπογραφής των Προϊσταμένων Γενικών Διευθύνσεων κατ' εφαρμογή του άρθρου 109 του ν. 4622/2019 (Α' 133).

Άρθρο δεύτερο **Έναρξη ισχύος**

Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα,

2021

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΑΝ. ΤΑΣΟΥΛΑΣ

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ

Η ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΗ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΥΛΩΝΑΚΗΣ

ΑΝΤΙΓΟΝΗ Κ. ΠΕΡΙΦΑΝΟΥ